

25 anys
moments

Fons Català

de Cooperació
al Desenvolupament

25 anys
moments

Fons Català

de Cooperació
al Desenvolupament

25 anys
moments

Fons Català

de Cooperació
al Desenvolupament

25 ANYS

FONS CATALÀ
DE COOPERACIÓ
AL DESENVOLUPAMENT

En conveni amb:

**Ajuntament
de Barcelona**

Ajuntament de L'Hospitalet

**Diputació
Barcelona**

© Fons Català de Cooperació al Desenvolupament 2011

Els mapes, taules i gràfics han estat creats a partir d'informació elaborada pel Fons Català de Cooperació al Desenvolupament

Coordinació: Meritxell Freixas

Textos: Equip tècnic del Fons Català

Fotografies: Fons Català de Cooperació al Desenvolupament

Disseny i maquetació: Marc Ancochea

Correcció: Griselda Garcia

Edició: DAU serveis editorials www.edicionsdau.com

Dipòsit legal

El paper utilitzat a l'interior és Chorus Silk de 135 g de la fàbrica Burgo, que té certificat PEFC (*Programme for the Endorsement of Forest Certification*). Es tracta d'un paper procedent de boscos gestionats de manera sostenible i que gaudeixen d'una certificació amb relació a la cadena de producció d'aquest material.

Via Laietana, 33, 9è 2a
08003 Barcelona
Telèfon: 93 412 26 02
Fax: 93 301 90 88
fonscatala@pangea.org
www.fonscatala.org

Índex

Presentacions

- President de la Generalitat de Catalunya 9
- Secretària d'Estat de Cooperació Internacional 11
- President del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament 13
- Antics presidents del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament 15

Introducció

25 moments per a la història 17

25 anys, 25 moments

01. Neix un nou actor de la cooperació al desenvolupament 19
02. Els socis, la base de la institució 25
03. Les contraparts del Sud 31
04. 2.300 projectes compartits 37
05. Cooperar amb els migrants: el codesenvolupament 45
06. Acció humanitària en clau local 53
07. L'embranchida de la projecció institucional 59
08. La cooperació multilateral 65
09. Cooperar amb les universitats 71
10. El vincle amb la societat civil 77
11. La Confederació de Fons de Cooperació i Solidaritat 83
12. Convenis amb els socis 89
13. Obertura d'oficines sobre el terreny 93
14. Publicacions i estudis del Fons Català 99
15. Pobles germans 105

16. Defensar la pau 111
17. Caravanes solidàries rumb al desert 117
18. Junts contra la guerra a l'Iraq 125
19. «La Mediterrània: una cruïlla de pobles» 131
20. Municipalisme i cooperació 137
21. Delegacions d'observació electoral 143
22. Professionalització del Fons Català 149
23. Formar per a més i millor cooperació 155
24. Cap a una nova estratègia de cooperació local 161
25. Reptes i propostes de futur 167

Annexos i mapes

- Socis del Fons Català 172
- Cronologia de les juntes executives del Fons Català 174
- Institucions que han signat convenis amb el Fons Català 180
- Agermanaments de poblacions catalanes amb municipis del Sud 181
- Projectes finançats des de la creació del Fons Català 184
- Campanyes d'emergència gestionades pel Fons Català 190

Presentació del President de la Generalitat de Catalunya

Catalunya sempre ha estat una terra de gent solidària, de persones que sempre hem acollit a tothom que, per diverses causes i circumstàncies, ha fet cap a casa nostra amb l'esperança de trobar un lloc millor per viure i unes oportunitats que mai ha pogut tenir en els seus territoris. El nostre esperit solidari no és només de portes endins, sinó que sempre ens hem sentit amb el deure i l'obligació d'ajudar qui més ho necessita, sense tenir en compte el seu lloc d'origen.

Quan a les dècades dels setanta i vuitanta del segle passat va començar a sorgir a Europa un moviment cívic que reclamava als governs que es destinés una ajuda del 0,7 % del PIB als que llavors s'anomenaven països del Tercer Món, la societat civil catalana es va implicar de ple en aquesta petició reconeguda per les Nacions Unides i aprovada per molts governs estatals.

Fruit d'aquesta pressió popular, i recollint un sentiment que abastava diverses opcions polítiques d'ajuntaments catalans

i d'entitats que treballaven en el camp de la cooperació, el dia 5 de juliol de 1986 s'aprovaven a Salt els Estatuts del Fons Català de Cooperació i se n'establien els seus objectius bàsics.

Vint-i-cinc anys després, ens disposem a celebrar aquest especial aniversari del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament en un entorn global molt diferent. El Fons s'ha consolidat com el gran impulsor del dinamisme dels ens locals catalans en matèria d'iniciatives de cooperació al desenvolupament, i reuneix ajuntaments i altres organitzacions municipalistes de tots els colors.

Al mateix temps, ha canviat enormement la situació del món, amb l'adveniment de nous estats que s'han convertit en actors principals de l'escena mundial, l'enquistament de conflictes gairebé oblidats que encara perduren, els desastres naturals que assolen territoris cada vegada més freqüentment i l'exigència d'un ús eficaç, eficient i transparent dels recursos destinats a la cooperació que la nostra societat ens demana.

S'ha fet molta feina, i en aquest llibre la podreu descobrir, però encara en queda molta per fer, dissortadament. La Generalitat és ben conscient de la necessitat de tirar endavant tots els projectes i iniciatives compromesos amb la cooperació, el desenvolupament i

la solidaritat, i per això considera el Fons Català de Cooperació al Desenvolupament com un actor principal en aquest camp, i estem treballant plegats per coordinar esforços i compartir objectius.

Només em resta felicitar el Fons Català de Cooperació al Desenvolupament per aquests vint-i-cinc anys de feina intensa per fer del nostre món un lloc millor per viure i encoratjar les institucions que el formen i les persones que hi treballen a perseverar en la seva tasca.

Artur Mas i Gavarró
President de la Generalitat de Catalunya
juliol de 2011

Presentació de la secretària d'Estat de Cooperació Internacional

Queridos amigos del Fons Català de Cooperació,

Desde mi llegada a la Secretaría de Estado de Cooperación Internacional un punto relevante en mi agenda de trabajo ha sido la relación con el Fons Català de Cooperació al Desenvolupament, con la Confederación de Fondos de Solidaridad (CONFOCOS).

Ha sido un periodo muy fructífero en el que he podido descubrir la potencialidad y la enorme realidad y riqueza de la cooperación descentralizada española, donde he intentado explicar a mis colegas de la OCDE, de la UE, de los organismos de Naciones Unidas que en lo que ellos veían riesgo de dispersión y fragmentación de la cooperación española, hay sin embargo una de las bases de la amplitud social e institucional de la cooperación española, de la riqueza de los actores y de la implicación institucional de cientos de administraciones locales y autonómicas que vienen consolidando, en definitiva,

una verdadera política pública municipal de cooperación al desarrollo. Pero no sólo eso: me consta que el Fons Català es pionero en uno de los principios fundamentales que ahora se señalan desde la Declaración de París: la coordinación y complementariedad.

Cuando hace 25 años un grupo de municipios catalanes decidieron constituir el Fons, no sé si eran conscientes de que estaban iniciando un camino que marcaría a cientos de otros municipios porque respondía a una exigencia de puro sentido común. No hizo falta doctrina previa sobre la eficacia de la ayuda, entendieron que la voluntad de cooperación de tantos entes locales no podía ser materializada individualmente, entendieron por ello que lo que no se podía uno a uno si se podía conseguir agrupándose, que esto les permitía complementar esfuerzos y a la vez dotarse de una estructura técnica compartida que les ayudaría a mejorar su trabajo. Esa fue la gran enseñanza que posteriormente otros municipios del resto del país y otras comunidades autónomas hicieron suya y así fueron construyéndose nuevos fondos hasta que llego el momento de dar un salto en la articulación creando la Confederación de Fondos de Cooperación y Solidaridad

(CONFOCOS), que actualmente preside el Fons Català.

Estamos ante una aportación no menor en la cooperación española, venimos trabajando en ese sentido de *cooperación en la cooperación*; como todo el mundo entenderá con facilidad, no puede ser que demandemos la coordinación de la lucha contra la pobreza entre todos los países y no seamos capaces en nuestro mismo territorio de lograr esta coordinación imprescindible, que se hace presente con instituciones como la del Fons.

El Fons Català y CONFOCOS han sido también socios fundadores e impulsores del Programa de cooperación municipal MUNICIPIA. Dicho programa, impulsado conjuntamente por la AECID, la Confederación de Fondos de Solidaridad y la Federación Española de Municipios y Provincias, es un paso en la articulación de la cooperación municipalista y debe ser un salto importante en la existencia de una estrategia común respecto al desarrollo local y municipal, donde el Fons participa de manera activa y decidida.

Estamos convencidos de que las alcaldías y municipios de los países receptores de la ayuda son unas de las instituciones capitales en la lucha contra la

pobreza y por el desarrollo, y la experiencia municipal española es extraordinariamente rica en la generación de espacios de convivencia y bienestar, siendo un instrumento importante en la ayuda al desarrollo de los

municipios de los países azotados por la pobreza y la desigualdad.

Hoy que vivimos una dura situación de crisis, estamos convencidos de que el Fons Català, al igual que el resto de fondos, van a ser una vez más un bastión

de referencia del compromiso solidario de los ayuntamientos con la ayuda al desarrollo.

Soraya Rodríguez Ramos
Secretaria de Estado de
Cooperación Internacional

Presentació del president del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament

Han passat 25 anys des del juliol de 1986, quan es van reunir a Salt una trentena de membres de diferents ajuntaments catalans i van constituir el Fons Català de Cooperació amb l'objectiu de crear un mitjà que permetés a l'Administració local participar en la tasca de la cooperació al desenvolupament.

Al llarg de la nostra trajectòria hem anat sumant esforços fins que avui ja són més de 300 les institucions que han dipositat en el Fons tota la confiança i que col·laboren en els diversos àmbits d'actuació del Fons Català.

És així com, a poc a poc, perquè els inicis no van ser gens fàcils, ens hem convertit en la veu conjunta dels ens locals catalans compromesos amb el desenvolupament i la solidaritat a través de la cooperació descentralitzada i municipal, però des d'una òptica transformadora, sostenible i bilateral.

Precisament en aquestes pàgines hem intentat recollir el procés que ha seguit el Fons

Català fins a esdevenir aquest altaveu del món local en l'àmbit de la cooperació. Un procés que transcorre de forma paral·lela a l'evolució de les polítiques de cooperació dels ajuntaments catalans i de les organitzacions que es dediquen a la solidaritat.

Els protagonistes d'aquest llibre són, doncs, totes aquelles persones que, al llarg d'aquest quart de segle, han estat al capdavant de la institució i han aportat els seus esforços a fer créixer aquest projecte. Però també tots aquells que ens han acompanyat en les diverses fases de maduració: socis, contraparts, organismes internacionals i, evidentment, la Generalitat de Catalunya, com a institució protectora.

D'altra banda, hem volgut reflectir la història de la institució recuperant els moments que han marcat un punt d'inflexió o que han suposat un moment d'especial rellevància en el si de la institució. Són moments en els quals el Fons Català ha estat protagonista i que volem que perdurin en la memòria dels ciutadans i ciutadanes com un acte de reconeixement a la tasca que s'ha intentat dur a terme des de la institució.

Estem segurs que molts dels lectors d'aquesta publicació us sentireu identificats en diversos dels epígrafs que s'hi

presenten en aquesta publicació: la campanya a favor del 0,7% que va desencadenar les massives acampades a l'avinguda Diagonal, les mobilitzacions contra la guerra a l'Iraq o bé les caravanes per la pau al Sàhara Occidental en són alguns exemples.

I són exemples també de la voluntat que, des del seus inicis, el Fons Català ha volgut manifestar: la de ser una institució compromesa amb els pobles del Sud però també amb la sensibilització al Nord. Una idea en la qual intentem treballar des de l'àmbit municipalista i a través dels governs locals. Els municipis tenen més facilitat per arribar de forma directa als ciutadans i, per tant, poden atorgar una dimensió més humana a les relacions internacionals i a les tasques de cooperació.

Teo Romero
President del Fons Català de
Cooperació al Desenvolupament
i alcalde de Santa Margarida
de Montbui

Presentacions dels antics presidents del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament

**Salvador Sunyer
(1986-1989),
excalcalde de Salt**

Ara fa un quart de segle es van plantar a Salt els fonaments sobre els quals descansa l'actual Fons Català de Cooperació al Desenvolupament. Aquesta gran aventura la vam iniciar peregrinant d'una ciutat a l'altra, d'un poble a l'altre a fi de proposar als alcaldes que se'n fessin socis segons les seves possibilitats, ja que els fonaments del Fons Català són, precisament, les poblacions associades.

Aquella modesta llavor, sembrada a partir de 1986, és a hores d'ara un roure esponerós de branques esteses que ha donat la volta al món, escampant la fragància de la germanor. Al llarg d'aquests 25 anys s'ha demostrat, doncs, que aquells fonaments eren bons, sòlids i estables.

**Lluís Segura
(1989-1991),
excalcalde de Sant
Just Desvern**

L'esperit inicial del Fons Català era garantir que la solidaritat del poble català, canalitzada a través de l'Administració local, tingués un destí útil, coherent i necessari. Una prèdica que el Fons ha escampat arreu de Catalunya durant 25 anys i que ha servit de model a la resta de l'Estat espanyol.

**Josep Pujadas
(1991-1993),
excalcalde de Granollers**

No feia massa que el món local començava a articular el seu compromís envers les persones i els països en vies de desenvolupament. Malgrat tot, ja s'entreveia que, tot i les insuficiències en matèria de finançament i les necessitats derivades d'una democràcia local recuperada tan sols deu anys abans, els ajuntaments i les altres entitats locals no es quedarien impassibles davant l'exigència ètica de contribuir a reduir les situacions de desigualtat i d'injustícia, ossin on fossin.

**Joan Aguado
(1993-2004),
excalcalde de
Vilafranca del Penedès**

Els inicis del Fons Català no van ser fàcils. Els actes de sensibilització, el sentit comú, la transparència, el respecte, el treball conjunt i l'esforç, van ser les forteses del Fons. Aquestes van fer possible la seva consolidació, aconseguint la legitimitat dels ajuntaments i alhora la seva unió, deixant al marge el color polític, les diferències territorials i dimensionals. Tot i els defectes, els errors i les dificultats, el Fons ha estat una eina útil i es pot fer un balanç global altament positiu de la seva tasca en l'àmbit de la cooperació local.

**Pere Navarro
(2004-2005),
alcalde de Terrassa**

L'entesa i la voluntat de cooperar entre els ajuntaments catalans ha fet del Fons Català de Cooperació un fons de col·laboració municipal. No n'hi ha prou de ser solidaris, el Fons Català té una voluntat, una militància i un sentiment. Una necessitat de posar ciència a la cooperació al desenvolupament.

25 moments per a la història

Les històries personals i col·lectives estan plenes de moments. Moments que s'encarreguen d'alimentar els records i la memòria. Moments que marquen etapes, processos i canvis que ens permeten evolucionar, madurar i encarar el futur amb força.

Aquesta és l'òptica des de la qual proposem recórrer la trajectòria del Fons Català. A partir dels punts d'inflexió, de les transformacions que la institució ha experimentat i que li han permès avançar en el camí de la cooperació al desenvolupament. Un camí de lluita per un món més solidari. Perquè, com deia el mestre Pau Casals, poden ser una amenaça més gran per al futur del món aquells que permeten el mal que no pas aquells que el cometem.

Una història, la del Fons Català, que neix de la convicció, la unitat i la utopia d'alguns alcaldes de petits municipis del nostre país. Ciutadans compromesos i perseverants que creuen fermament que es poden aconseguir canvis estructurals des dels municipis, que són, al cap i a la fi, aquella administració que treballa més arran de terra, més a prop de les dificultats i les il·lusions de ciutats i pobles tant del Sud com del Nord. I és des del municipalisme més actiu que es construeixen ideologies i pensament crític, però sempre amb el convenciment que la realitat no només es pot canviar, sinó que és bo fer-ho. I així ho simbolitzen les 25 mans que destapen cada un d'aquests moments.

Les mans com a element que crea, construeix i dóna forma. Les mans que s'entrellacen, s'uneixen i sumen esforços i energia. Aquestes són les mans que han treballat, durant aquest quart de segle, per tirar endavant la institució i que han construït i consolidat els fonaments de la cooperació municipal al nostre país.

Amb 25 anys d'experiència, el Fons Català avui, se sent fort, madur i sòlid. Ja forma part de tots aquells que el nodreixen i el doten de significat. I és per això que, en aquest punt de la seva història, és quan més creu que val la pena continuar; seguir treballant, formant-se i evolucionant. Amb la consciència de tenir un passat que li dóna sentit i un futur que el fornirà de noves experiències i reptes. En definitiva: nous moments.

A close-up photograph of two hands, one larger and one smaller, holding each other. The larger hand is at the top, and the smaller hand is at the bottom. They are positioned vertically, with the fingers of the larger hand wrapped around the smaller hand. The background is a solid, vibrant orange color. The lighting is soft, highlighting the texture of the skin and the grip of the hands.

MOMENT

01

La història del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament es comença a escriure al municipi gironí de Salt l'any 1986, quan la societat civil demana amb perseverança que es destini el 0,7% del producte interior brut als països del Sud.

Neix un nou actor de la cooperació al desenvolupament

La història del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament es comença a escriure al municipi gironí de Salt l'any 1986. Una història que s'inicia gràcies a la demanda de la societat civil quan tenen lloc les primeres campanyes per destinar el 0,7% del producte interior brut (PIB) als països del Sud.

L'embrió de la iniciativa, però, s'engendra uns anys abans. El mes de febrer de 1981 la Comissió General de l'organització Justícia i Pau¹ posa en marxa una campanya pública sota el lema «Objectiu 0,7%».² Aquesta acció, la primera de l'Estat espanyol, pretén que l'Estat compleixi les resolucions de les Nacions Unides –aprovades amb el vot favorable del Govern espanyol– que demanen una ajuda pública mínima del 0,7% del PIB per als països empobrits.

S'aconsegueix una recollida massiva de signatures i diverses personalitats s'adhereixen a la crida. Vàries institucions públiques i organitzacions religioses també s'hi bolquen amb entusiasme. És així com alguns ajuntaments gironins acorden adjudicar una part proporcional del pressupost municipal a la cooperació internacional a través de Justícia i Pau, i els consistoris més sensibles posen en marxa projectes de cooperació amb diversos països del Sud.

Davant de la reacció institucional, el Secretariat de Justícia i Pau convoca els ajuntaments i entitats. A la trobada que té lloc a Salt el 29 de gener de 1985, hi participen ajuntaments de totes les tendències polítiques de manera que, des del primer moment, el projecte és políticament plural. Es vol constituir un organisme institucional, és a dir, format per les diverses institucions catalanes i no per persones individuals; i que esdevingui un òrgan unitari que aplegui ajuntaments –tant grans com petits i de totes les comarques de Catalunya–, altres ens locals i ONG.

Fruit de la reunió s'obté el primer manifest en el qual es fa referència a la creació d'un fons de solidaritat i cooperació: *Cap a la creació del Fons Català de Cooperació*, recollint el nom proposat per Joaquim Ferrer, que exerceix de sotsdirector d'Acció Cívica de la Generalitat. El document inclou tres punts clau que marcaran la trajectòria i finalitat del Fons Català. En primer

Alguns ajuntaments gironins acorden adjudicar una part proporcional del pressupost municipal a la cooperació internacional a través de Justícia i Pau.

lloc, que les institucions catalanes (Generalitat, diputacions i ajuntaments), seguint la proposta de les Nacions Unides, «destinin una partida del seu pressupost a la creació d'un fons de solidaritat internacional»; en segon lloc, que els diners del fons es concentrin en un comitè català de cooperació «per millorar l'efectivitat de l'ajuda solidària del poble català al Tercer Món»³ i, finalment, que aquest fons «sigui assumit per la Generalitat».⁴

Tal com recorda el primer secretari de la institució (1986-2003) i alcalde d'Arbúcies, Jaume Soler:

«Durant els primers anys, més que el que volíem, sabíem el que no volíem. No volíem una cooperació bilateral de governs a governs i que no anés orientada a millorar les condicions de vida dels països del Sud. No volíem que la cooperació internacional esdevingués un seguit de campanyes puntuals d'ajut humanitari, sense continuïtat. No volíem crear una estructura que afavorís que un alt percentatge de l'import destinat a l'ajuda internacional es quedés a casa nostra destinat a la gestió; per això el vàrem limitar al 10%. No volíem que la cooperació es convertís en una arma partidista i, per això, proposàvem aplegar totes les administracions catalanes, sense exclusions. No volíem construir una cooperació partidista però optàvem per impulsar una cooperació amb direccionalitat política i avançar cap a un nou ordre internacional més just, que superés les causes estructurals que fan necessària la cooperació.»⁵

La llavor del Fons Català comença a créixer. Convençuts de la viabilitat del projecte, els ajuntaments participants creuen que més enllà de l'obligació de l'Estat de complir amb els compromisos internacionals i les recomanacions de les Nacions Unides, des dels municipis es pot fer –i s'ha de fer– una tasca de sensibilització ciutadana sobre la cooperació

Trobada a Salt al gener de 1985 per preparar la constitució del Fons Català. Foto: Joan Castro. Servei de Gestió Documental, Arxius i Publicacions de l'Ajuntament de Girona.

Es vol crear un organisme format per les diverses institucions catalanes que es constitueixi com un òrgan unitari que aplegui ajuntaments i altres ens locals i ONG.

«No volíem que la cooperació es convertís en una arma partidista i, per això, proposàvem aplegar totes les administracions catalanes, sense exclusions.»

al desenvolupament. Els artífexs del projecte creuen en el testimoni i la força política que representa unir ajuntaments i institucions de diferent color polític per una acció solidària. Una acció que no consisteix a aglutinar iniciatives puntuals de cooperació, sinó que l'objectiu del Fons Català va més enllà i vol contribuir en projectes de desenvolupament real a les zones on s'implementa.

El 16 de juny de 1985 es convoca l'Assemblea Constituent del Fons Català que alhora serà l'Assemblea del Fons Català de Cooperació. Arbúcies és el municipi escollit per emplaçar-la.

Després d'una llarga sessió, es defineixen les primeres línies de treball i es nomena una primera junta gestora que s'ocuparà de posar en marxa els primers acords. L'Assemblea aposta per incorporar al Fons Català la Generalitat de Catalunya, representants de les diputacions catalanes i un representant de la Federació Catalana de Municipis (FCM) i un altre de l'Associació Catalana de Municipis (ACM).⁶ També es conclou manifestar a la Generalitat l'acord unànimе per tal que inclogui en els pressupostos de l'any 1986 una aportació al més ajustada possible als criteris assenyalats per les Nacions Unides.

És un any de treball intens marcat per la redacció dels estatuts de l'associació i les tasques per incorporar les entitats locals i associacions catalanes al Fons Català. Malgrat que la resposta institucional és lenta i difícil es considera oportú tancar el període de provisionalitat i convocar la 2a Assemblea amb la finalitat de crear l'Associació del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament.

A Salt, a les 11 del matí del dissabte, dia 5 de juliol de 1986, es reuneixen al saló d'actes de la Casa de Cultura Les Bernardes les persones

Reunió dels fundadors del Fons Català de Cooperació al municipi de Salt. En primer terme, a la dreta, l'alcalde de la població i primer president del Fons Català, Salvador Sunyer. A la seva esquerra, l'alcalde d'Arbúcies i secretari de la institució, Jaume Soler. Autor: Joan Comalat-Fons Comalat. INSPAÍ-Diputació de Girona.

que s'esmeten als annexos, per tal de celebrar la 2a Assemblea del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament, sota la presidència del senyor Salvador Sunyer. S'aproven els Estatuts del Fons Català de Cooperació i se n'escullen els representants.⁷ El Fons Català es constitueix amb 27 socis i una Junta Executiva presidida per l'alcalde de Salt, Salvador Sunyer (1986-1989), i formada per sis ajuntaments (Arbúcies, Olot, Salt, Santa Coloma de Gramenet, Tarragona i Terrassa) i tres entitats (Justícia i Pau, Ciemen i Càrites Diocesana).

Els Estatuts del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament aprovats a Salt estableixen com a objectius de la institució:

- Contribuir des de l'àmbit català al desenvolupament dels països del Tercer Món mitjançant la constitució d'un fons econòmic.
- Administrar i gestionar els fons econòmics per a projectes d'ajuda al Tercer Món i campanyes de sensibilització sobre la cooperació al desenvolupament.
- Fomentar i donar suport als esforços de les institucions oficials, entitats i associacions del país, per tal de donar un clima d'opinió pública favorable a la promoció d'un nou ordre econòmic internacional.
- Estimular la participació ciutadana en els projectes de cooperació amb el Tercer Món.
- Col·laborar per tal que sigui una realitat la destinació mínima del 0,7% del PIB a l'ajuda pública dels països subdesenvolupats, segons els acords de les Nacions Unides subscrits per l'Estat espanyol.

El primer projecte del Fons Català, Alfabetització en llengua aimara, es va dur a terme a Bolívia, a la regió de La Paz-Ingavi durant els anys 1986 i 1987.

El Fons Català es constitueix amb 27 socis i una junta executiva presidida per l'alcalde de Salt, Salvador Sunyer, i formada per sis ajuntaments i tres entitats.

El Fons Català ja és una petita realitat, un nou actor de la cooperació catalana que cal fer créixer i madurar. Comença a consolidar-se gràcies a la incorporació de nous socis, una tasca que no és fàcil i que obliga a superar certes reticències per tal que institucions i entitats tant públiques com privades s'adhereixin al Fons Català. Tal com explica durant la primera intervenció com a president Salvador Sunyer, «es tracta d'esbotzar portes que ara són tancades».

Un altre dels objectius de la nova Junta és implicar la Generalitat de Catalunya en la tasca del Fons Català per aconseguir, d'una banda, el suport de la primera institució de Catalunya i, de l'altra, aglutinar totes les administracions catalanes en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament. Des del primer moment, el Govern català obre les seves portes a la iniciativa i manifesta la voluntat d'integrar-se a l'associació. És així com el Fons Català rep el reconeixement explícit del Parlament de Catalunya i el suport del Govern de la Generalitat, que acorda des de 1988 esdevenir-ne l'entitat protectora.

---

1. Justícia i Pau és una entitat cristiana que actua a Catalunya des de l'any 1968 i que té per finalitat la promoció i defensa dels drets humans, la justícia social, la pau i el desarmament, la solidaritat i el respecte al medi ambient. www.justiciaipau.org

2. Durant la dècada dels anys seixanta diverses personalitats del món polític, econòmic i religiós fan una crida als estats rics per disminuir les desigualtats socials entre els països rics i els països pobres. El punt clau que cal resoldre és el problema de la fam al món però aquest no és l'únic. Després de diversos estudis, es considera que si els països rics destinessin l'1,1% del PIB dels seus pressupostos a la cooperació internacional, el problema de la fam es podria solucionar.

Però els països rics consideren aquest 1% una quantitat excessiva i, tot i que la rebaixen al 0,7%, es comprometen a fer un esforç per destinar aquests diners a la cooperació internacional. L'Estat espanyol també signa el document, però no ho compleix. Davant de l'incompliment, Justícia i Pau -juntament amb altres

entitats- posa en marxa la campanya «Objectiu 0,7%» per instar el Govern de l'Estat a complir els seus compromisos, insistir a les diverses forces polítiques -catalanes i espanyoles- a augmentar progressivament la quantitat dels pressupostos generals destinada a la cooperació internacional i per sol·licitar que es posi en marxa l'elaboració d'una llei de cooperació. Finalment, però, no compleixen cap dels compromisos.

A través d'aquesta campanya, alguns ajuntaments gironins de diferents tendències polítiques acorden destinar el 0,3% (quantitat equivalent a la que els estats han rebaixat de la proposta inicial) dels seus pressupostos a donar suport i potenciar projectes de cooperació amb els països del Sud.

3. La terminologia referida a l'àmbit de la cooperació evoluciona paral·lelament a la professionalització de la cooperació. El terme *Tercer Món* sorgeix durant la Guerra Freda per referir-se als països que no es declaren alineats ni amb el bloc capitalista ni amb el socialista.

Posteriorment s'han emprat altres termes com *països empobrits*, en referència al fet que la situació actual deriva d'un procés històric marcat per la colonització del territori i l'espoliació dels seus recursos; o *països del Sud*, a partir de la disposició geogràfica d'aquests països.

4. Document d'ús intern: *El Fons Català de Cooperació*, 1986, pàg. 1.

5. Acta de la 19a Assemblea General de socis, celebrada a Santa Perpètua de Mogoda el 22 de març de 2003.

6. L'Associació Catalana de Municipis es constitueix a l'octubre de 1981. A partir de 1995 passarà a anomenar-se Associació Catalana de Municipis i Comarques.

7. Vegeu l'Annex Cronologia de les juntes executives del Fons Català.

MOMENT

02

A mitjans dels anys noranta la societat civil pren consciència i es mobilitza per reclamar més ajuda internacional per als països del Sud.

Unes mobilitzacions que esdevenen el trampolí per fer créixer la cooperació al desenvolupament i implicar els governs locals en aquest nou repte, en el qual el Fons Català té un paper protagonista.

Els socis, la base de la institució

Durant l'Assemblea General de Sant Boi de Llobregat (2004), assumeix la presidència del Fons Català Pere Navarro, alcalde de Terrassa.

Durant els primers anys és difícil implicar en el projecte els grans municipis, que no es decideixen a participar-hi plenament.

La xifra 0,7 té un significat especial en la trajectòria del Fons Català. Ja des de la constitució demanava el compliment de la resolució de les Nacions Unides de destinar aquest percentatge a la cooperació internacional. Però el 0,7% tornarà a protagonitzar un dels moments d'inflexió de la trajectòria del Fons Català. Al novembre de 1994 l'avinguda Diagonal de Barcelona s'omple de centenars de tendes de campanya amb pancartes que reclamen la solidaritat amb els països del Sud. Fruit d'aquestes mobilitzacions, durant els anys següents molts ajuntaments decideixen apostar per la cooperació local i és així com, a partir de 1995, el Fons Català augmenta en gairebé un 30% el nombre d'associats i s'expandeix pel territori català.

El procés de creixement i fidelització de socis del Fons Català és llarg i difícil. Tal com explica el primer president de la institució (1986-1989) i alcalde de Salt fins al 1991, Salvador Sunyer: «En aquesta feina cal moure consciències i milions, i això no és pas fàcil, sinó que arrela a poc a poc en els municipis que s'hi apleguen i, de mica en mica, s'hi van afegint». Durant els primers anys és difícil implicar en el projecte els grans municipis, que no es decideixen a participar-hi plenament. Els impulsors del projecte són conscients que el Fons Català no neix de cap de les grans administracions públiques del país, però pretenen que tothom hi tingui cabuda i, per tant, treballen activament per convèncer-les a totes.

Amb aquesta convicció, el secretari i alcalde d'Arbúcies, Jaume Soler, proposa, en una reunió de la Junta Executiva l'any 1986, quatre fórmules per dur a terme la campanya d'adhesió dels primers socis que passen per: utilitzar els canals de comunicació de la Federació Catalana de Municipis (FMC) i l'Associació Catalana de Municipis (ACM), visitar personalment els diversos ajuntaments, fer arribar un dossier als alcaldes dels 900 municipis catalans, i difondre què és la cooperació municipal mitjançant l'exposició «Catalunya amb el Tercer Món».

L'avantatge principal del Fons –i també una novetat en el si de les institucions europees– és precisament el fet que neix com un organisme

institucional, és a dir, format per les institucions públiques de Catalunya, en especial els ajuntaments i les diputacions. La iniciativa parteix de la filosofia que com a institucions properes a la ciutadania, les entitats locals han de recollir i estimular la preocupació social davant la situació en què sobreviuen els pobles del Sud. Sosté que el municipi és la via de participació més directa i immediata dels ciutadans en l'exercici de les seves responsabilitats democràtiques i que la cooperació no és assumpte tan sols dels governs, sinó també de la societat.

Si els governs del Nord se senten interpel·lats per la recomanació de les Nacions Unides de destinar almenys el 0,7% del seu pressupost a la cooperació, per què no fer aquesta mateixa recomanació a les altres institucions públiques que també disposen d'un pressupost propi provinent dels ciutadans? Però aquest fet és, precisament, una de les dificultats més importants per aconseguir associats, ja que cal obtenir el finançament a través d'una part dels pressupostos generals de les institucions públiques catalanes.

El Fons Català inicia la primera legislatura (1987-1991) amb 30 socis i l'acaba amb 69. La tasca de l'associació es difon arreu de la geografia catalana mitjançant iniciatives com l'exposició itinerant «Catalunya amb el Tercer Món» que, des de la seva presentació -l'any 1986- fins al final d'aquesta etapa, recorre 22 municipis. També es fan reunions per explicar què és el Fons i fer-ho personalment, la qual cosa permet intentar motivar l'afiliació de nous socis o col·laboradors.¹

Una altra de les accions posades en marxa per donar a conèixer la tasca del Fons Català és la Trobada Municipis i Cooperació, que té lloc a Manresa l'any 1992. Fruit de l'encontre, els assistents decideixen fer arribar a tots els pobles i ciutats de Catalunya les següents recomanacions:

L'Assemblea General és l'òrgan suprem de la institució, en el qual els socis exerceixen el seu dret a vot. A l'Assemblea de Gironella (1999) es considera que el Fons Català ja està consolidat i que és una organització eminentment municipalista.

Gràcies a la campanya del 0,7% s'impulsa l'ascens general de la cooperació en tots els àmbits, fet que comporta un ràpid creixement social i econòmic del Fons Català.

- Assumir, mitjançant l'acord de ple, la participació del consistori en la tasca de solidaritat internacional.
- Fer efectiu el nomenament d'un regidor delegat responsable de l'Àrea de Pau i Solidaritat que, sense incrementar l'organigrama municipal, assegurí l'existència d'un interlocutor permanent.
- Crear una partida específica anual per a la cooperació internacional.
- Fomentar la tasca de sensibilització i participació ciutadana.
- Promoure els agermanaments, les brigades populars i altres formes de relació entre els ciutadans d'ambdós móns que afavoreixin el coneixement recíproc.
- Dur a terme un inventari de la cooperació catalana que es fa des de les nostres institucions.
- Promoure la participació en instàncies de coordinació intermunicipal específiques com el Fons Català o a través de les entitats municipalistes (ACM i FCM).
- Que els diferents ajuntaments adherits es proposin organitzar activitats conjuntes i coordinades com una jornada municipal anual per la Pau i la Solidaritat, que tinguin un programa coincident.

Però el creixement més notable arriba amb la segona legislatura (1991-1995). Durant el final de l'etapa el nombre de socis creix fins a agrupar 111 institucions. I és que la campanya a favor del 0,7%, que pren força l'any 1994 amb multitudinàries acampades a l'avinguda Diagonal de Barcelona i altres ciutats, marca un abans i un després en la cooperació dels ens locals: «Les mobilitzacions van fer forat i van marcar un compromís sense retorn en la cooperació dels ajuntaments, i l'existència del Fons ajuda a donar-hi continuïtat», indica la gerent del Fons Català (1988-2005), Núria Camps.

Gràcies a la campanya del 0,7% s'impulsa l'ascens general de la cooperació en tots els àmbits, fet que comporta un ràpid creixement social i econòmic del Fons Català. Però l'embranchida de 1994 no només implica un augment de la cooperació en l'àmbit pressupostari, sinó també en la coordinació amb les associacions locals i en agermanaments amb municipis del Sud. A mesura que als pobles i ciutats s'enforteix un teixit social entorn de la cooperació, molts ajuntaments impulsen la creació d'un òrgan de participació ciutadana, el Consell de Cooperació, en el qual els representants de les entitats i els municipis defineixen conjuntament les accions de cooperació i sensibilització d'àmbit local.

Un ascens que es consolida durant la tercera legislatura (1995-1999), quan l'entitat multiplica per 3,5 el pressupost. «En els darrers anys els

Durant la tercera legislatura (1995-1999), l'entitat multiplica per 3,5 el pressupost.

municipis han intensificat els nivells de consciència que l'ajut als països pobres és un tema que també pertoca als ajuntaments i, per tant, s'ha d'incloure dins de la gestió com un tema més dins de la gestió municipal. Hi ha hagut un canvi profund en el si de la societat que ha provocat un increment de la sensibilització i, com a conseqüència, de les entitats que treballen en aquest tema. [...] Davant d'aquesta realitat social, els ajuntaments no poden mantenir-se al marge», argumenta el president del Fons Català (1993-2004), Joan Aguado. «Cal continuar treballant en l'extensió territorial del Fons, especialment a les comarques en què hi ha menor participació municipal. Cal recordar, però, que en aquesta tasca tots els socis haurien de contribuir-hi fent arribar documentació del Fons als pobles veïns que encara no en són membres»,² recorda també Joan Aguado durant l'Assemblea del 1998.

La presència del Fons Català en una determinada comarca fa que altres municipis, sobretot els més propers, es motivin perquè han tingut projectes conjunts o perquè hi ha hagut sintonia entre determinats ajuntaments de la comarca en qüestió. És aleshores quan es produeix una afiliació en cascada. Aquest és el cas de les comarques de Girona, les quals estan fortament representades en el si de l'associació per raons històriques, ja que és a Salt on neix el Fons Català; i el de la zona de Barcelona, que es mostra sensible vers la cooperació i la participació a la institució fruit d'un efecte contagi entre els municipis de la zona.

Avui el Fons Català ha assolit els 310 associats, que representen el 86% de la població catalana.

El novembre de 1994 l'avinguda Diagonal de Barcelona s'omple de centenars de tendes de campanya amb pancartes que reclamen la solidaritat amb els països del Sud.

L'Ajuntament de Barcelona esdevé soci del Fons Català l'any 1999. La seva incorporació fa augmentar considerablement la implantació social de la institució, de manera que la població catalana representada en el Fons Català arriba fins el 81%. Per la seva banda, tant les diputacions de Girona com de Barcelona i la Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (MMAMB) s'associen a la institució amb força anterioritat: el 1987, les dues primeres, i el 1994, la segona.

Però els municipis mitjans i petits també tenen un protagonisme rellevant a la institució. De fet, són els consistoris més petits els que, des dels inicis, destinen més recursos a la cooperació al desenvolupament. El primer ajuntament que destina el 0,7% dels ingressos propis als països del Sud és el d'Arbúcies l'any 1987. Avui, segons les dades del *4t Estudi de la Cooperació Local de Catalunya amb els països del Sud 2006-2007-2008*, ja són més de 50 els ajuntaments³ que igualen o superen aquest percentatge. També un municipi petit, com és el de Llavorsí, encapçala la llista dels consistoris que més recursos econòmics per habitant dediquen a la cooperació al desenvolupament. Des del consistori pirinenc asseguren que «el Fons Català ha estat per a ells un instrument molt útil, ja que un municipi tant petit, sense entitats que treballin els temes de cooperació, no té possibilitats de realitzar tasques de solidaritat directament des del propi municipi».

Avui, després dels esforços de totes les persones que han estat al capdavant de la institució –sobretot en els moments més difícils dels primers anys–, el Fons Català ha assolit els 310 associats, entre els quals hi ha 278 ajuntaments, 14 consells comarcals, 3 diputacions, 1 mancomunitat, 1 entitat municipal descentralitzada i 13 entitats. Entre tots representen gairebé el 86% de la població catalana.

---

1. La diferència principal entre el soci i el col·laborador rau en el fet que el primer és el que està afiliat al Fons; el col·laborador és el que participa d'una manera puntual en algun projecte i, per tant, fa una aportació a un projecte concret, que no vol dir que hagi de tenir continuïtat en un futur. El col·laborador és l'avantsala del soci, el primer pas perquè l'entitat en qüestió pugui esdevenir membre del Fons.

2. Acta de la 14a Assemblea General, celebrada a Polinyà el 28 de març de 1998.

3. Segons les dades del *4t Estudi de la Cooperació Local de Catalunya amb els països del Sud 2006-2007-2008*, elaborat pel Fons Català, els ajuntaments que destinen el 0,7% dels seus ingressos a la cooperació al desenvolupament són els següents: Barberà del Vallès, Barcelona, Blanes, Boadella i les Escuaules, Calella, Cardedeu, Castellar del Vallès, Castellbisbal, Castellcir, Castelldefels, Cerdanyola del Vallès, Cornellà de Llobregat, Esplugues de Llobregat, Fontcoberta, la Garriga, Girona, Igualada, Lleida, Lliçà de Vall, Lloret de Mar,

Manresa, El Masnou, Mataró, Molins de Rei, Mollet del Vallès, Montcada i Reixac, Montornès del Vallès, Oliola, Palafrugell, Polinyà, Porqueres, el Prat de Llobregat, Reus, Sabadell, Sant Adrià de Besòs, Sant Boi de Llobregat, Sant Cugat del Vallès, Sant Feliu de Llobregat, Sant Just Desvern, Sant Pere de Ribes, Sant Sadurní d'Anoia, Santa Coloma de Gramenet, Santa Margarida i els Monjos, Sentmenat, Sitges, Teià, Terrassa, Tortosa, Vacarisses, Vic, Vilafranca del Penedès i Vilanova i la Geltrú.

MOMENT

03

Ajuntaments, municipalitats, ONG i federacions del Sud. Són les contraparts amb les quals el Fons Català treballa per dur a terme els projectes de cooperació. La complicitat, la igualtat i la horitzontalitat en els vincles que s'estableixen entre ells esdevenen llaços que els uneixen més enllà del benefici material.

Les contraparts del Sud

Els resultats aconseguits en la gestió de més de 2.300 projectes no es poden separar dels vincles creats amb les entitats del Sud, ja siguin institucions públiques locals o organitzacions de la societat civil. No es pot incidir en un territori determinat si no es compta amb la complicitat i la relació horitzontal dels socis amb qui s'executa una acció determinada, o amb qui s'inicia un procés de canvi o transformació. És per això que un dels valors que el Fons Català cuida de forma especial és el vincle amb les contraparts del Sud.

La Fundación Popol Na, respresentada per la seva presidenta Mónica Baltodano, és una de les contraparts representatives del Fons Català a l'àrea de Centreamèrica, Mèxic i El Carib.

La mateixa naturalesa institucional del Fons Català estableix que moltes de les contraparts amb les quals es coopera són institucions locals -alcaldies o municipalitats.

La mateixa naturalesa institucional del Fons Català estableix que moltes de les contraparts amb les quals es coopera són institucions locals -alcaldies o municipalitats. Es tracta d'organismes amb qui s'estableix una relació tecnicopolítica que en ocasions pot consolidar-se en un agermanament o, si més no, en un vincle força estable en el temps.

L'avantatge d'aquest tipus de relació és que es posen en comú les experiències de dues entitats homòlogues, del Nord i del Sud, fet

En els últims anys s'han establert vincles directes amb governs i institucions locals africans. És el cas del Senegal, a través de l'Ajuntament d'Ossouye i el seu alcalde, Bénédict Lambal.

També hi ha un grup ampli de contraparts de la societat civil organitzada, ja sigui en forma d'ONG o de fundacions.

que facilita l'intercanvi i el compromís a partir del coneixement mutu i la proximitat que suposa el repte compartit de gestionar un municipi.

Però també hi ha un grup ampli de contraparts de la societat civil organitzada, ja sigui en forma d'ONG o de fundacions, que esdevenen contraparts essencials per al Fons Català. Es tracta d'entitats entre els objectius de les quals figuren, en lloc destacat, la promoció del municipalisme i el desenvolupament local. Aquest fet les vincula als

L'elecció del soci local és fruit d'una identificació prèvia, de molts contactes i de mantenir un estret lligam amb els països amb els quals es coopera.

La mateixa naturalesa institucional del Fons Català estableix que moltes de les contraparts amb les quals es coopera són institucions locals –alcaldies o municipalitats–, com la de Bluefields (Nicaragua), que visita el Fons Català l'any 2007.

objectius de cooperació del Fons Català i fa que aportin un valor afegit a la creació d'un discurs de qualitat.

Per tal de determinar les contraparts amb les quals es treballa cal conèixer el context on s'intervé. L'elecció del soci local és fruit d'una identificació prèvia, de molts contactes i de mantenir un estret lligam amb els països on el Fons Català manté una presència constant.

En el cas específic de Centreamèrica, es troben ambdós tipus de contraparts indistintament. D'una banda, la cooperació directa entre institucions locals Nord-Sud, on el suport es dirigeix de manera directa a l'alcaldia per recolzar projectes d'inversió.

De l'altra, la triangulació amb ONG que ja s'insereixen en territoris determinats i sempre a través de la institució local, però que ajuden a planificar les accions a llarg termini i a pensar més en termes de procés que no pas de projecte. Aquesta relació triangular (Fons Català –institucions locals del Sud– organismes de la societat civil municipalistes) té un punt d'inflexió en les jornades d'Antigua i Mataró,¹ on es posen de relleu algunes de les particularitats i forteses d'aquest tipus de cooperació.

A partir de l'any 1998, després del pas de l'huracà Mitch per Centreamèrica, el Fons Català s'insereix en un procés de suport a la reconstrucció que parteix del coneixement previ de les organitzacions locals, ja siguin alcaldies, moviments comunals o ONG. A partir de la coordinació dels comitès d'emergència locals, el Fons Català treballa tant amb alcaldies que tenen vincles amb ajuntaments catalans, com les dels municipis nicaragüencs de Cinco Pinos, Chinandega, Estelí, Jalapa i Somoto; com amb contraparts amb qui ja s'ha establert un contacte prèviament, com l'Asociación de Educación Popular Carlos Fonseca Amador (AEPCEFA), les Escoles radiofòniques de Nicaragua, l'Instituto de Promoción Humana (INPRHU), el Movimiento Comunal Nicaragüense, la Coordinadora de Comunidades del Bajo Lempa, o la Fundación CORDES.

Pel que fa a les contraparts africanes, la realitat és tota una altra, marcada per l'estratègia en l'àmbit del codesenvolupament que impulsa el Fons Català a partir de finals dels anys noranta.

Des del Fons Català s'inicien els projectes al continent africà l'any 1991 i durant la dècada dels noranta es consolida el treball en aquest continent. Els projectes de la primera etapa es caracteritzen per la participació de comunitats d'immigrants en benefici de les seves comunitats d'origen, l'anomenat codesenvolupament.² Les persones migrants esdevenen els actors principals dels processos de cooperació amb les seves comunitats d'origen, cosa que els converteix en subjectes actius i transformadors al país de destí. Aquesta dinàmica és vàlida per als tres països amb més concentració de projectes del Fons Català al continent africà: el Senegal, el Marroc i Gàmbia.

Pel que fa al cas concret del Senegal, el projecte Migracions i Desenvolupament Local (MIDEL) i la seva continuació Remeses i Desenvolupament (REDEL), marquen les dinàmiques de les contraparts al Senegal i a Catalunya i els vincles que s'hi creen. A través dels dos programes, a partir de 2004 el Fons Català estableix una modalitat de relació amb les seves contraparts caracteritzada tant pel vincle amb la població migrant organitzada a través d'associacions a Catalunya, com pel vincle amb organitzacions senegaleses de base al Senegal.

En relació al Marroc i Gàmbia, també és des de l'àmbit del codesenvolupament que es marca la relació de la institució amb les contraparts. En els projectes s'hi impliquen, d'una banda, les associacions de col·lectius migrants establertes a Catalunya, i de l'altra, organitzacions de base.

Ajuntaments catalans formen grups de treball per actuar de manera coordinada i directa amb els governs locals gambians i els seus responsables, com Baba Jeng, director regional de Salut d'Upper River.

La contrapart deixa de ser un simple beneficiari de recursos econòmics i el donant esdevé també un actor compromès en l'acompanyament de processos.

Però des del Fons Català també es promou un altre tipus de vincle més directe amb els actors africans del Sud. A partir de la base que els governs locals són els vectors de canvi del territori i que el seu enfortiment té un impacte directe en el desenvolupament local, més recentment s'estableixen vincles directes amb governs i institucions locals africans. És el cas del Senegal, a través de l'Ajuntament d'Ossouye, o l'Agence Régionale de Développement de Kolda; i del Marroc i Gàmbia, a través de grups de treball d'ajuntaments catalans per actuar de manera coordinada i directa tant amb els governs locals com amb la societat civil organitzada d'aquests països.

Tot aquest engranatge de complicitats posa de manifest la dimensió ètica del concepte de solidaritat. La contrapart deixa de ser un simple beneficiari de recursos econòmics i el donant esdevé també un actor compromès en l'acompanyament de processos. Es tracta, doncs, d'exercicis col·lectius per compartir projectes comuns. En aquest sentit, és fonamental treballar en condicions d'igualtat i establint objectius i tasques entre tots els actors.

-
1. Vegeu el Moment 20. Municipalisme i cooperació.
  2. Vegeu el Moment 5. Cooperar amb els migrants: el codesenvolupament.

MOMENT

04

Des de la planificació fins a l'avaluació del projecte cal explorar un llarg recorregut.

El Fons Català acompanya els seus associats en aquesta tasca fins al punt que la seva experiència en la gestió de projectes arriba a més de 70 països.

2.300 projectes compartits

Projecte de creació d'una minicooperativa d'infants a l'escola Tom Mboya (Guinea Equatorial), realitzat per la comunitat de les Carmelites Vedruna de 1990 a 1992.

La gestió dels projectes de cooperació evoluciona de forma paral·lela als canvis en les polítiques de cooperació dels mateixos ajuntaments i de les organitzacions socials dedicades a la solidaritat i la cooperació al desenvolupament. Al llarg de la seva trajectòria, el Fons Català ha finançat més de 2.300 projectes, repartits entre més de 70 països, als quals s'han destinat prop de 59.000.000 d'euros.

El mandat del Fons Català és, des de l'inici, la constitució d'un fons econòmic amb aportacions provinents de les diferents administracions públiques catalanes i l'administració d'aquest fons per destinar-lo a finançar projectes d'ajuda als països del Sud i a campanyes de sensibilització a Catalunya. «Una colla d'ajuntaments ens hem proposat destinar una part del propi pressupost a millorar les condicions de vida del Tercer Món executant-hi

projectes seriosos, controlats i realistes. Sabem que no som els primers, ni els únics, ni els millors. Som, si de cas, diferents, ja que ens movem i ens coordinem a nivell d'institucions i no ens fem per res en l'autonomia de les benemèrites i nombroses entitats que treballen *temps ha* en aquest camp i amb les quals col·laborem»¹. Així explica el primer president del Fons Català (1986-1989), Salvador Sunyer, les responsabilitats de la institució, en especial en l'àmbit dels projectes.

Durant els primers anys, els ajuntaments que s'adhereixen al Fons Català com a socis mostren el voluntarisme d'assumir el compromís amb el desenvolupament dels països desfavorits, però no s'han desenvolupat encara les polítiques de cooperació municipal específiques que defineixin com ha de fer-se aquesta cooperació.

Són molt pocs els ajuntaments i altres ens supramunicipals que tenen vincles amb grups de solidaritat i associacions de cooperació, i encara menys vincles directes amb municipis del Sud.

La poca connexió entre els municipis i la solidaritat converteix del Fons Català en un organisme essencial per començar a identificar projectes. D'aquesta manera s'ofereix als socis la possibilitat de col·laborar-hi econòmicament, independentment del fet que al municipi hi hagi o no cap organització solidària.

A finals dels anys noranta s'especialitzen i es prioritzen accions per dotar la institució d'un marc estratègic prioritari –temàtic i geogràfic–, així com unes línies estratègiques d'actuació: «Cal tenir en compte l'origen de la iniciativa i valorar la implicació social al Nord com a forma d'incrementar tant la sensibilització social com institucional a Catalunya; el marc temàtic, és a dir, que es tracti d'iniciatives centrades en municipalisme, poder local i descentralització; desenvolupament humà i sostenible; immigració i desenvolupament; i drets humans i drets dels pobles; i, finalment, el marc geogràfic, subdividit en les àrees d'Amèrica Llatina, el Mediterrani, Àfrica Subsahariana, Europa i sensibilització»,² assenyala l'expresident del Fons Català (1993-2004) Joan Aguado.

Pel que fa a les línies estratègiques per treballar els projectes de cooperació, durant l'Assemblea de 1997 es plantegen algunes propostes:

- Els projectes han de tenir com a objectiu la promoció i el desenvolupament integral de persones i comunitats dels països perifèrics, respectant-ne la identitat històrica i cultural, evitant aquelles actuacions que generin o reforcin relacions de dependència amb els països centrals.

La poca connexió entre els municipis i la solidaritat converteix del Fons Català en un organisme essencial per començar a identificar projectes.

Projecte de desenvolupament de la producció en comunitats de resistència a l'Ixan (Guatemala), realitzat pel Comitè de Unidad Campesina durant el 1989 i 1990.

La gestió dels projectes de cooperació evoluciona de forma paral·lela als canvis en les polítiques de cooperació dels ajuntaments i de les organitzacions dedicades a la solidaritat.

- Han de ser desenvolupats amb la participació directa i continuada dels beneficiaris, tant en la planificació com en l'execució i avaluació de les obres i accions contemplades, en el sentit que els beneficiaris siguin subjectes actius i protagonistes en el procés de canvi de la seva pròpia realitat social.
- Han de generar i impulsar dinàmiques que, aprofitant els recursos materials, tècnics i humans de les comunitats beneficiàries, contribueixin i fomentin l'autogestió, l'autonomia i l'autosuficiència, i incideixin sobre les causes estructurals de la realitat en la qual s'està intervenint.
- Les accions han d'estimular l'autoconfiança de les persones i de les comunitats perquè solucionin les seves necessitats de la manera més autònoma possible, no introduint formes de dependència econòmica i cultural noves i més profundes, sinó accions orientades a millorar el medi ambient, a impulsar els drets humans i a l'aprofundir en la democràcia.
- Els projectes han de basar-se en l'equitat i la tolerància. S'atendran prioritàriament projectes per a sectors doblement oprimits, com són les dones, els grups ètnics, els infants o d'altres.
- Els projectes s'han de desenvolupar dins d'un context de democràcia i de respecte dels drets humans.
- Els projectes han de ser sostenibles, en el sentit que no s'han de permetre més els estils de vida, els hàbits de consum, els mètodes de producció i l'ús dels recursos naturals que comprometen el benestar de les generacions actuals i futures.
- Els projectes han de sensibilitzar la població del Nord en la comprensió d'altres societats i cultures, fomentant les relacions entre tot tipus d'institucions homòlogues.
- Els projectes han de fomentar, facilitar i canalitzar la participació dels habitants dels municipis catalans en els assumptes de cooperació i solidaritat. Han d'augmentar la consciència pública sobre la interdependència Nord-Sud a través de debats, exposicions, etc. d'experiències directes i d'activitats d'educació, tant dins com fora dels sistemes educatius en tots els seus àmbits.
- Valorar la participació de col·lectius d'immigrants i propiciar l'impuls de projectes de desenvolupament en les seves comunitats d'origen.

Així, s'inicia cada any una selecció de projectes que s'aproven per l'Assemblea General. Uns projectes que són presentats per diversos grups

solidaris i ONG, i també pels ajuntaments que tenen vincles més directes amb el Sud fruit, per exemple, dels agermanaments. Aquest mecanisme es consolida en forma de convocatòria pública anual, oberta a les ONG catalanes i també a propostes que provinguin directament d'actors del Sud (organitzacions socials i ajuntaments).

Les propostes recollides se sotmeten a una anàlisi i se'n seleccionen les millors que, posteriorment, es cobreixen amb les aportacions econòmiques dels socis.

Durant els primers anys el nombre d'ajuntaments i altres ens supramunicipals socis del Fons Català creix a poc a poc i les aportacions econòmiques que fan a la institució és limitada, per la qual cosa entre els anys 1986 i 1994 només es dona suport a 145 projectes.

Com a resultat de la campanya pel 0,7% que l'any 1994 exigeix de nou el compromís de les administracions públiques amb el desenvolupament dels països desfavorits, un nombre creixent d'ajuntaments decideixen implicar-se en el projecte del Fons Català. La nova situació comporta un increment dels recursos destinats a projectes de cooperació, fet que permet consolidar el paper del Fons Català com a referent de la cooperació.

La gestió dels recursos econòmics aportats pels municipis associats permet unificar els criteris d'anàlisi i avaluació dels projectes.

Projecte d'un centre de nutrició infantil i capacitat a Estelí (Nicaragua), realitzat per la Fundació de Hermanamiento Lesquirol Limay i pel Comitè d'Osona de Solidaritat amb Nicaragua i Centramèrica de l'any 2002 al 2008.

Durant el període de 1995 a 1999 el creixement dels recursos aportats pels socis del Fons Català permet donar suport a més de 470 projectes, i entre els anys 2000 a 2009, a uns 1.450 projectes més.

Aquest creixement possibilita a la institució disposar d'un equip tècnic més ampli i especialitzat en diverses àrees geogràfiques, per assessorar els ajuntaments i les entitats i per ampliar la capacitat de seguiment i control dels projectes.

Centreamèrica, Mèxic i el Carib són les àrees geogràfiques on es concentren més accions i és per això que des de l'associació es crea la primera oficina sobre el terreny, l'any 1997, a Managua. L'objectiu és oferir un servei a tots els ajuntaments que tenen vincles de cooperació directa amb municipis de la zona a través d'agermanaments per garantir un seguiment més proper dels projectes.

A mesura que creix l'estructura del Fons Català i que augmenta el nombre de projectes que gestiona, es defineixen els diversos mecanismes per aprovar-los. Durant aquests anys, es fa a través de tres mecanismes diferents. Uns mecanismes que canvien en funció de l'evolució de les polítiques de cooperació municipals.

Inicialment, els projectes procedeixen:

Els projectes han de tenir com a objectiu la promoció i el desenvolupament integral de persones i comunitats del Sud, respectant-ne la identitat històrica i cultural.

- D'una banda, de la convocatòria anual de subvencions, que permet a les ONG catalanes i a les organitzacions del Sud presentar directament els projectes, que són avaluats pels tècnics del Fons Català i posteriorment aprovats per l'Assemblea General. Aquests projectes es donen a conèixer a tots els socis del Fons Català, per tal que seleccionin aquells als quals volen donar suport econòmic.
- Alhora, hi ha els projectes presentats directament pels ajuntaments socis, que demanen al Fons Català que faci la valoració de la idoneïtat del projecte i que es faci càrrec del seguiment i control. Aquests projectes són aprovats per la Junta Executiva pels imports que hi aporten els ajuntaments que els proposen.

Al llarg del procés de maduració de les polítiques municipals de cooperació, molts ajuntaments van crear les seves pròpies convocatòries públiques de subvencions per a projectes de cooperació. D'altres estableixen vincles de col·laboració més estables amb entitats solidàries del propi territori, a banda dels vincles d'agermanament. Aquest fet va transformant, progressivament, la tasca del Fons Català amb relació a la gestió dels projectes.

És així com, a partir de finals dels anys noranta, diversos ajuntaments que ja fa alguns anys que obren una convocatòria pública de subvencions demanen suport al Fons Català per avaluar els projectes que reben al consistori. De resultes d'això, es comencen a signar convenis³ amb aquests ajuntaments, per als quals el Fons Català assumeix les tasques d'avaluació dels projectes presentats a les convocatòries i el compromís de fer-ne el seguiment i el control dels que s'aprovin. Aquest nou mecanisme de gestió dels projectes conviu amb els dos anteriors, tot i que el pes de cadascun va canviar progressivament.

A mesura que diversos ajuntaments van definint més clarament les pròpies polítiques de cooperació, s'incrementa el nombre de projectes proposats per aquests, ja sigui directament o a través dels convenis de gestió de convocatòria. En conseqüència, es van reduint els recursos que es poden destinar als projectes aprovats de la convocatòria anual del Fons Català. Per aquest motiu, a partir de l'any 2006 disminueix el nombre de projectes aprovats provinents de la convocatòria pròpia de la institució i, per primera vegada, la xifra és inferior als projectes presentats –i finançats, almenys en part– directament pels ajuntaments.

Com a conseqüència d'aquest canvi de tendència, l'any 2008 es revisen els mecanismes de les convocatòries del Fons Català, per tal

Projecte de desenvolupament de microempreses productives per a dones en situació de risc social a Montevideo (Uruguai), iniciat l'any 2008 pel Centro de Promoción por la Dignidad Humana (CEPRODIH).

d'adequar-les a les línies que estableix el Pla Estratègic 2008-2012. Amb aquesta decisió es pretén, d'una banda, potenciar la cooperació directa en l'àmbit municipalista, i de l'altra, donar suport a les propostes que presenten directament els socis. És així com es tanca la via de recepció de projectes procedents directament de les ONG catalanes i la Junta Executiva aprova els dos nous mecanismes de convocatòria que s'apliquen a partir de 2009, de contingut marcadament municipalista:

- Convocatòria de subvencions a projectes de cooperació al desenvolupament per a organitzacions del Sud.
- Convocatòria oberta i permanent de subvencions a projectes de cooperació al desenvolupament i sensibilització per a ajuntaments i ens locals públics de Catalunya.

Amb la clara voluntat de continuar donant suport als socis, es mantenen tant els convenis de col·laboració per a la gestió de convocatòries locals, com la possibilitat que presentin projectes -amb una aportació econòmica del mateix ajuntament- per tal que el Fons els avalui i els gestioni. Alhora la institució complementa els finançament amb els recursos d'altres municipis socis que no tenen projectes propis o amb els recursos d'altres institucions supramunicipals, autonòmiques, estatals i europees.

La gestió dels recursos econòmics aportats pels municipis associats permet unificar els criteris d'anàlisi i avaluació dels projectes. L'equip tècnic d'especialistes facilita el seguiment coordinat dels projectes que es financen, ja que permet superar la dispersió d'esforços, les duplicitats i les limitacions tècniques i econòmiques de molts ajuntaments.

---

1. *Memòria 1986-1991. 5è aniversari.* Fons Català de Cooperació al Desenvolupament, 1991.

2. Acta de la 13a Assemblea General, celebrada al Prat de Llobregat el 22 de març de 1997.

3. Vegeu el Moment 12. Convenis amb els socis.

The image features a solid orange background. Two hands are shown, one from the top right and one from the bottom left, both reaching towards the center. The hands are positioned as if they are about to meet or are in the process of shaking. The lighting is soft, highlighting the texture of the skin and the veins on the palms. The overall mood is one of connection and transition.

MOMENT

05

L'emigració implica deixar enrere el lloc on has nascut, creuar oceans, viure entre estrangers, i, massa sovint, també implica destruir el significat propi del món.

El codesenvolupament contribueix a construir la nova relació del migrant amb el país d'origen i el d'acollida.

Cooperar amb els migrants: el codesenvolupament

El Fons Català és una de les institucions pioneres a l'Estat espanyol en l'aplicació del codesenvolupament en la seva estratègia de cooperació.

El terme *codesenvolupament* s'entén, des del Fons Català, com «una relació positiva entre migracions i desenvolupament»¹. Una interpretació del concepte que la institució tradueix, des de finals dels anys noranta, en accions concretes per tal d'aprofitar l'arribada de nous migrants a Catalunya i convertir-la en un benefici també per a les seves comunitats d'origen. El bagatge i l'experiència que el Fons Català acumula al llarg de la seva trajectòria li permet elaborar un model propi de codesenvolupament local, convertint el migrant en agent de cooperació.

«La col·laboració entre el Fons Català i les associacions de migrants intenta arribar a dos objectius. D'una banda, permetre que els mateixos migrants facin seu el projecte i aconseguir la seva implicació; i de l'altra, promoure l'intercanvi cultural mitjançant la creació d'un canal d'integració»

Una de les accions posades en marxa amb el programa MIDEU és la instal·lació d'una granja a la comunitat rural de Sare Coly (Senegal) l'any 2005.

El Fons Català implanta diversos programes de codesenvolupament, com el MIDEU i el REDEL I, II i III.

i visualització de l'immigrant, i una sinèrgia positiva entre els càrrecs electes, els ciutadans d'origen immigrant i els representants d'entitats locals que obren la via a una possible participació de l'estranger en la vida i els assumptes del municipi.»

Amb aquestes paraules es presenta, en una de les primeres jornades sobre Codesenvolupament i Migracions celebrada a Madrid el 2003, la línia de treball amb la qual el Fons Català treballa en l'àmbit de les migracions a través d'entitats de persones nouvingudes, principalment provinents del Senegal, el Marroc i Gàmbia. «Es pretén transformar la immigració en protagonista de la cooperació al desenvolupament entre les societats del Nord i les dels països d'origen. Es tracta també d'augmentar la sensibilització en la societat d'acollida sobre les causes profundes de les migracions», explica la gerent del Fons Català (1988-2005), Núria Camps.

El Fons Català és una de les institucions pioneres a l'Estat espanyol en l'aplicació del codesenvolupament en la seva estratègia de cooperació. L'any 1995 comença a col·laborar amb els col·lectius de migrants senegalesos a través del projecte de construcció i equipament d'una granja de bestiar

El Fons Català aposta per «convertir els immigrants en actors dinàmics tant de la cooperació al Sud com de la sensibilització a Catalunya.»

oví i agrícola al municipi senegalès de Danam. És a partir de 1997, però, quan la institució es planteja potenciar la relació amb els països d'origen dels migrants que viuen a Catalunya i comptar amb la seva participació per promoure l'acostament entre àrees geogràfiques que, fins aquell moment, no són àrees preferents de la cooperació.

Des de la institució es considera que les contribucions reals i potencials al progrés socioeconòmic dels països d'origen per part de les comunitats d'expatriats i de la diàspora en general, són inexplorades, poc estudiades i insuficientment valorades. És per això que el Fons Català aposta per «convertir els immigrants en actors dinàmics tant de la cooperació al Sud com de la sensibilització a Catalunya. La seva participació és clau per propiciar l'apropament de pobles fins ara allunyats, no tant

La possibilitat d'iniciar activitats productives al Senegal, com la d'impulsar un banc de cereals, proporcionant la formació i l'assistència individual necessàries, és un dels objectius del programa REDEL.

per la distància geogràfica sinó pel desconeixement de la seva cultura», argumenta el president del Fons Català (1993-2004), Joan Aguado.

Tant els primer projectes com els programes de codesenvolupament es duren a terme amb el col·lectiu de migrants senegalesos. Es tracta d'una de les comunitats més nombrosa i més antiga de Catalunya. Es troben molt concentrats en algunes comarques gironines i del nord de Barcelona i aquesta disposició afavoreix l'augment d'associacions que s'han creat per organitzar-se i intentar fer quelcom pels seus pobles d'origen.

Els membres d'aquests col·lectius resideixen des de fa temps a Catalunya i han pogut reagrupar les seves famílies aquí. Ja no tenen problemes de residència ni laborals i comencen a establir-se i a estalviar.

També hi influeix el fet que les associacions africanes incipients són les que més suport sol·liciten per convertir-se en entitats ben organitzades i actives en la societat, ja que els manca experiència en el món associatiu.

Poc a poc s'hi incorporen col·lectius d'altres països com el Marroc, Gàmbia, Guinea Equatorial, Mauritània, Colòmbia i el Perú. Des de 1995, el Fons Català treballa en gairebé 120 projectes de codesenvolupament, la majoria al Senegal (44), el Marroc (32) i Gàmbia (25), que abracen diversos àmbits com drets humans; governança democràtica i enfortiment del teixit social; dones; accés als serveis socials de base, com salut, educació i aigua potable, i projectes productius.

Les accions sobre el terreny es complementen, d'una banda, amb les diverses activitats de difusió que des del Fons Català es posen en marxa. Es tracta de la publicació de llibres i estudis;² la presència en xerrades i conferències d'àmbit municipal i nacional i internacional; l'organització de formacions i jornades dirigides a col·lectius d'immigrants, tècnics i càrrecs electes d'ajuntaments, com la 1a Jornada de Codesenvolupament a l'Àfrica, que té lloc a Barcelona al maig de 2010; i el suport a la creació de xarxes de migrants amb les seves comunitats d'origen. De l'altra, es complementen amb la implantació de programes de codesenvolupament, com el MIDEL i el REDEL I, II i III, tots subvencionats per l'Agència Espanyola de Cooperació al Desenvolupament.

El programa de Migracions i Desenvolupament Local (MIDEL) s'impulsa a partir de 2004 amb quatre àmbits de treball diversos:

- Formació.
- Comunicació entre els immigrants i les seves comunitats d'origen.
- Sensibilització sobre el fet migratori.
- Valoració de les transferències dels immigrants cap a les seves zones d'origen.

El programa REDEL es posa en marxa a partir de l'any 2006, per tal de dinamitzar les remeses dels migrants senegalesos establerts a Catalunya i facilitar que les inversions incidixin en el desenvolupament local dels llocs d'origen.

El Fons Català posa en marxa diversos programes de codesenvolupament, com el MIDEL i el REDEL I, II i III

Des de 1995, el Fons Català treballa en gairebé 120 projectes de codesenvolupament, la majoria al Senegal.

Una delegació del Fons Català i les autoritats del Ministeri senegalès de Cooperació Descentralitzada inauguren la granja de la comunitat de Sare Coly al maig de 2005.

L'originalitat del programa resideix essencialment en la dimensió transnacional de la immigració, ja que es proposen accions tant al Sud com al Nord. L'objectiu del programa és introduir noves formes de gestió dels recursos disponibles per afavorir-ne una millor utilització al servei del desenvolupament de les poblacions. Una de les accions posades en marxa és, per exemple, la instal·lació d'una granja a la comunitat rural de Sare Coly (Senegal). Amb aquesta infraestructura les poblacions experimenten altres formes d'explotació ramadera que els permeten aprofitar millor la riquesa local i crear condicions per al desenvolupament econòmic.

Pel que fa al programa REDEL,³ pretén promoure el desenvolupament local de les comunitats d'origen i la integració en l'espai transnacional mitjançant la participació activa dels migrants i de les comunitats d'origen a través de les remeses i les microfinances.

La iniciativa es posa en marxa a partir de l'any 2006, i es duu a terme en tres edicions diverses (REDEL I, II i III). Els migrants envien una quantitat considerable de recursos econòmics als seus països d'origen i contribueixen d'aquesta manera tant a les economies del país de destí com a les del seu propi país d'origen. Del volum total de remeses només una petita part es destina a finalitats productives o a activitats que incideixin en les arrels del fet migratori. L'enviament de remeses té costos financers molt elevats i l'accés a crèdits i a altres recursos complementaris és poc comú, sobretot a causa del desconeixement d'aquestes possibilitats per part del col·lectiu migrant.

L'objectiu d'aquest programa és dinamitzar les remeses dels migrants senegalesos establerts a Catalunya per tal de facilitar les inversions que incideixin en el desenvolupament local dels llocs d'origen.

Amb aquesta finalitat, es desenvolupen diferents línies de treball: per una banda, el disseny d'un circuit financer que redueixi els costos d'enviament de les remeses, amb la participació negociada d'entitats financeres transnacionals i que afavoreixi les inversions destinades al desenvolupament local. Per l'altra, la possibilitat d'iniciar activitats productives al Senegal, proporcionant la formació i l'assistència individual necessàries als immigrants senegalesos residents a Catalunya.

Per tal de gestionar les diverses accions, la institució implementa una àrea de Migracions i Desenvolupament des de la qual s'ofereix als ajuntaments i a les entitats interessades assessorament a l'hora d'iniciar processos de cooperació amb les associacions d'immigrants.

De les diverses accions impulsades pel Fons Català en codesenvolupament es desprenen dues novetats essencials que la institució ha introduït:

- Ja no es parla de codesenvolupament com a política d'Estat, sinó que es baixa al nivell de l'Administració local, més propera al ciutadà.
- El codesenvolupament ha de servir, com a objectiu principal, per integrar les persones migrades dins del teixit associatiu i social del poble d'acollida.

Jornades sobre codesenvolupament, celebrades a Montcada i Reixac l'any 2007.

El punt de trobada entre els dos mons, les dues cultures, els dos continents i les dues maneres de veure la vida és el *projecte* de cooperació. D'aquesta manera, d'una banda s'accontenta la creixent pressió de la societat civil, cada cop més conscienciada i sensibilitzada en temes de cooperació amb el Sud; i de l'altra, es satisfà els col·lectius d'immigrants que són o volen esdevenir nous ciutadans però sense oblidar els seus pobles d'origen. Així ho explica la vocal del Fons Català (1999-2003) i regidora de l'Ajuntament de Mataró, Consol Prados: «Relacionar cooperació amb migració ajuda a entendre que la immigració té unes causes fruit d'un desequilibri econòmic que cal conèixer, i a actuar donant suport als processos de desenvolupament d'aquests països».

L'experiència esdevé una oportunitat de fer alguna cosa pels seus territoris i, al mateix temps, integrar-se dins el teixit associatiu del municipi d'acollida.

D'aquesta manera es genera un relació positiva entre el consistori, els immigrants i la població: Els nouvinguts s'organitzen, esdevenen associacions legalment constituïdes i tenen accés i una relació més fluida i constant amb l'Ajuntament. A la vegada, els consistoris poden copsar l'estat d'aquestes entitats, conèixer les seves preocupacions com a ciutadans –tant del municipi d'acollida com de la zona d'origen. El migrant se sent recolzat per l'Administració pública, hi té contactes i és escoltat.

Els ajuntaments esdevenen més sensibles a la cooperació, comencen a conèixer amb més detall els problemes, les maneres de fer i de ser d'altres països i d'altres cultures: «A ningú no se li escapa que l'interès de la cooperació amb l'Àfrica és degut a la vinguda d'aquesta nova ciutadania que arriba als nostres pobles i ciutats i que lògicament també ens preocupa, com a alcaldes»,⁴ subratlla Teo Romero, president del Fons Català i alcalde de Santa Margarida de Montbui.

De la mateixa manera, la població dels municipis accepta que es destini una partida de fons públics a la cooperació, cosa que fa que en molts casos la partida que hi dedica el consistori es consolidi o augmenti.

El codesenvolupament es configura, doncs, com un repte de futur en el marc de la cooperació descentralitzada municipal catalana, ja que les associacions d'immigrants poden fer aportacions molt interessants per al desenvolupament local no tan sols dels seus països d'origen, sinó també dels de destinació, als quals enriqueixen culturalment. Tal com recorda el cònsol honorari de Gàmbia a Barcelona, Juan Antonio del Moral Vizcaíno, «Cal aprofitar l'experiència de la migració que treballa a Catalunya i que ha adquirit coneixements que es poden aprofitar al seu lloc d'origen.»

Amb aquest propòsit, el Fons Català preveu en el Pla Estratègic 2008-2012 «prestar un major suport organitzatiu i formatiu a les associacions de persones immigrades dins Catalunya, així com al teixit social dels països socis, i promoure la participació d'aquestes associacions en projectes de cooperació internacional per al desenvolupament dels municipis catalans».

---

1. Estratègia de Codesenvolupament publicada per l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament al juliol de 2009.

2. *Migracions i Desenvolupament: Codesenvolupament*, Fons Català de Cooperació al Desenvolupament, 2005.
Codesenvolupament Catalunya-Senegal: 10 anys d'experiència, Fons Català de Cooperació al Desenvolupament, 2005.
Remeses: Una moneda de dues cares

i altres, Fons Català de Cooperació al Desenvolupament, 2009.

3. Les diverses edicions del programa REDEL compten amb la col·laboració de l'Agència Espanyola de Cooperació al Desenvolupament (AECID).

4. *Memòria de la Primera Jornada de Codesenvolupament a l'Àfrica*, Fons Català de Cooperació, 2010.

MOMENT

06

L'huracà Mitch, el terratrèmol d'Al-Hoceima, el tsunami del Sud-est asiàtic o el sisme que sacseja Haití. Són fenòmens naturals que generen situacions de patiment humà i als quals la comunitat internacional dona resposta a través de l'acció humanitària. El Fons Català se suma a aquestes accions de suport des de l'àmbit de la cooperació local.

Acció humanitària en clau local

La reconstrucció d'Haití es dissenya en clau local amb les contraparts haitianes, com el Centre per la Cultura i el Desenvolupament de Carice (SKDK).

El Fons Català s'inicia en l'àmbit de les emergències arran del genocidi a Ruanda i la crisi als Grans Llacs, l'any 1996.

La primera campanya d'emergència del Fons Català es posa en marxa arran del genocidi a Ruanda i la crisi als Grans Llacs, l'any 1996. A partir d'aquest moment, l'acció humanitària esdevé un nou àmbit d'actuació del Fons Català, fins al punt que ja són 40 les campanyes gestionades per la institució.

«L'Assemblea ha de determinar si en cas d'emergència o catàstrofe en alguna zona del planeta, el Fons Català podria aportar alguna ajuda puntual d'urgència que posés de manifest la nostra solidaritat amb el poble afectat». ¹ D'aquesta manera el vocal del Fons Català (1986-1999) i secretari general de l'organització CIEMEN, ² Aureli Argemí, planteja per primera vegada la qüestió de l'ajuda humanitària durant l'Assemblea de 1988. Els convocats consideren que tot i que l'acció humanitària no és l'objectiu de la institució, cal que la Junta Executiva analitzi, en cada cas, la viabilitat i la manera de fer arribar el suport de la institució.

És així com es tracen les primeres línies del que es considera l'acció humanitària del Fons Català. Una resposta a les situacions de patiment humà generades per desastres de tota mena. Malgrat la tímida voluntat d'iniciar aquesta línia, la incorporació dels actors locals a l'escenari humanitari és recent.

De 1989 a 1995 el Fons Català acompanya accions puntuals d'assistència i de socors com a resposta a demandes de les entitats catalanes que tenen vincles amb països afectats per desastres de tota mena. Durant els primers anys es col·labora en el suport a població refugiada: primer a Etiòpia, a través d'un programa d'emergència mèdica coordinat per Metges sense Fronteres – Holanda, i posteriorment amb el poble kurd, després de la primera Guerra del Golf.

No és fins l'any 1996, arran del genocidi a Ruanda i la crisi humanitària als Grans Llacs, a l'Àfrica Central, que la institució posa en marxa la primera Campanya d'Emergència per la Pau als Grans Llacs. Davant l'agreujament del conflicte de la zona de Ruanda, Burundi i el Zaire, s'aprova adreçar una moció a tots els ajuntaments de Catalunya

per endegar una campanya d'emergència conjunta. La Moció per la pau als Grans Llacs, acceptada per 67 ajuntaments contempla, entre altres aspectes, que:

«Davant l'agreujament actual del conflicte a la zona de Ruanda, Burundi i el Zaire i davant l'èxode forçat de més d'un milió de persones en imminent perill per les seves vides, s'acorda:

Adreçar-nos al Govern espanyol per tal que plantegi davant les Nacions Unides, la Unió Europea, els països de la zona i l'Organització per la Unitat Africana dur a terme una acció coordinada que permeti de forma immediata:

- Obrir un corredor d'ajut humanitari que garanteixi el subministrament per cobrir les necessitats del milió de refugiats.
- Impulsar, paral·lelament, una conferència de pau que cerqui una solució justa i duradora del conflicte.
- Assegurar l'embargament total d'armes a la zona.
- Treballar, a tots els nivells, perquè l'Occident postcolonial assumeixi la seva responsabilitat històrica en la situació actual de l'Àfrica en general i de Burundi, Ruanda i el Zaire -zona dels Grans Llacs- en particular i fer una crida per treballar en la prevenció activa dels conflictes.»³

Les primeres campanyes són molt voluntaristes i estan marcades per l'acció d'extrema urgència.

El Fons Català dona suport tècnic a les municipalitats afectades pel terratrèmol del Perú l'any 2007.

La primera gran campanya d'emergència que posa en marxa el Fons Català és la de l'huracà Mitch (1998).

La gestió de l'emergència pel tsunami del Sud-est asiàtic es fa, per primera vegada, a través del Comitè Català d'Ajut Humanitari d'Emergència, que obre una convocatòria per a la reconstrucció.

Els recursos es destinen a dos projectes d'emergència. L'un, proposat per Veïns sense Fronteres, al camp de refugiats burundesos de Kigoma (Tanzània), i l'altre, proposat per Intermón, a la zona de Kigali (Ruanda).

Les primeres campanyes són molt voluntaristes i estan marcades per l'acció d'extrema urgència: pel fet de voler ajudar però sense tenir clars els rols ni els resultats de les accions.

Aquest funcionament inicial, que caracteritza una part de l'acció humanitària realitzada entre els anys setanta i noranta, evoluciona. Es passa del suport d'accions puntuals i reactives, de caire humanitari i assistencial, a l'organització i gestió de campanyes d'emergència unitàries i concertades amb altres ens locals. Campanyes que inclouen accions de denúncia i d'incidència en el camp de les relacions polítiques internacionals.

La primera d'aquestes iniciatives, que a més es pot considerar la primera gran campanya d'emergència que posa en marxa el Fons Català, és la de l'huracà Mitch. A l'octubre de 1998 aquest cicló causa milers de víctimes i les infraestructures dels països afectats –Nicaragua i Hondures, sobretot– queden pràcticament destruïdes. Com sol passar, la cartografia del desastre coincideix amb les poblacions més empobrides. La catàstrofe provocada pel Mitch posa en evidència la profunda vulnerabilitat de la regió. Per això aquesta campanya d'emergència també es converteix en el punt de partida d'un nou enfocament basat en la premissa que tota estratègia futura ha d'estar orientada a reconstruir per transformar. És a dir, que les accions tinguin en compte el context anterior a la crisi i s'emmarquin en processos de planificació local.

La campanya compta, des del primer moment, amb una ràpida i positiva col·laboració de moltes institucions locals i entitats de Catalunya, així com amb un bon nombre d'aportacions de ciutadans i ciutadanes. Uns recursos que, segons la nova filosofia de la cooperació, han de ser gestionats a través dels poders locals centreamericans ja que, tal com expliquen els tècnics de la institució, «cal un bon soci local que assessori i gestioni les ajudes. Només podem dir que un projecte ha tingut èxit quan la gent se l'ha apropiat». Segons els professionals del Fons Català, el que cal és «enfortir el paper de les municipalitats –els ajuntaments– amb la descentralització dels recursos cap als poders locals, així com la participació ciutadana en la vida de la comunitat».

L'àmbit del codesenvolupament també té un paper rellevant en les campanyes d'emergència del Fons Català. Aquest és el cas de la iniciativa que s'endega arran del terratrèmol que l'any 2004 afecta el Marroc i, més concretament, la província d'Al-Hoceima. Aquesta regió és una de les zones de les quals provenen molts dels immigrants que viuen a Catalunya. Des del Fons Català es posa en marxa la campanya «Solidaritat amb els afectats

L'any 2007, arran de la campanya d'emergència iniciada pel pas de l'huracà Fèlix per la RAAN, el Fons Català es proposa, per primera vegada, avaluar i auditar un projecte d'emergència.

del terratrèmol a Al-Hoceima», la qual es coordina amb els col·lectius d'immigrants provinents d'Al-Hoceima i que viuen a Catalunya, especialment amb els de les comarques del Maresme, Osona i el Baix Empordà.

A finals d'any una altra catàstrofe natural devasta una part important de les costes del Sud-est asiàtic i l'Àfrica oriental. Un sisme submarí provoca onades gegants -tsunamis- que arrasen tot allò que troben. Es tracta d'una de les catàstrofes naturals més greus dels darrers anys. Sri Lanka, l'Índia i Indonèsia són les zones més afectades. La gestió d'aquesta emergència es fa, per primera vegada, per via indirecta, a través del Comitè Català d'Ajut Humanitari d'Emergència,⁴ que obre una convocatòria per a la reconstrucció.

«El Fons Català, en la línia d'impulsar el treball pel desenvolupament, canalitzarà el suport a la regió a través de les organitzacions catalanes que estan treballant a la zona afectada. En aquest sentit, a la reunió celebrada avui dilluns 27 de desembre al matí a la Generalitat de Catalunya, en el marc del Comitè Català d'Ajut Humanitari d'Emergència, s'ha previst de fer una convocatòria específica per donar suport als projectes de reconstrucció.

Els recursos que els ajuntaments i les administracions locals catalanes vulguin aportar-hi a través del Fons Català es canalitzaran conjuntament en el marc del Comitè Català d'Emergència i posteriorment us informarem oportunament de l'aplicació dels recursos en els projectes que s'acordin.»⁵

L'any 2007, arran de la campanya d'emergència iniciada a causa del pas de l'huracà Fèlix per la RAAN -Región Autónoma Atlántico Norte

Algunes emergències gestionades pel Fons Català s'implementen a través d'actors multilaterals.

de Nicaragua-, el Fons Català es proposa, per primera vegada, avaluar i auditar un projecte d'emergència.⁶ L'objectiu és treure'n lliçons i millorar les respostes del Fons davant situacions d'emergència i reconstrucció.

El procés d'avaluació i auditoria afavoreix la rendició de comptes i el retorn de la informació als socis i a la ciutadania dels municipis implicats.⁷ La transparència i la difusió de les lliçons apreses reforça el vincle amb els socis, que s'assabenten del procés de gestió de la resposta humanitària.

El terratrèmol que sacseja Haití l'any 2010 és un desastre que se suma a la crisi aguda i sostinguda que pateix aquest país des de fa anys. La reconstrucció es dissenya en clau local, tal com exigeix el mandat municipalista de la institució. És a dir, posar èmfasi en la participació dels municipis i les entitats haitianes, així com en els mitjans locals per afrontar la fase de postemergència. Això sense deslegitimar els actors locals, malgrat la fragilitat que els marca, sinó tot al contrari, enfortint-los i donant-los de poder des de l'inici de la resposta fins al final.⁸

Es prioritza que les accions es duguin a terme en coordinació amb els governs locals i la societat civil dels territoris afectats, ja que els actors locals són els vertaders responsables del seu propi desenvolupament.

Algunes emergències gestionades pel Fons Català s'implementen a través d'actors multilaterals⁹ amb agències de les Nacions Unides presents en l'àmbit de l'acció humanitària com ara el Programa Mundial d'Aliments (PAM), l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Refugiats (ACNUR) o el Fons internacional de les Nacions Unides per a l'Ajuda Urgent als Infants (UNICEF). És el cas, per exemple, de la campanya iniciada quan el cicló Nargis passa per Myanmar l'any 2008, o les inundacions al Pakistan l'any 2010.

---

1. Acta de la 4a Assemblea General, celebrada a Granollers el 21 de desembre de 1988.

2. Centre Internacional Escarré per a les Minories Ètniques i les Nacions.

3. Moció per la pau als Grans Llacs, proposada per la Federació de Municipis de Catalunya i el Fons Català, en el marc de la Jornada de Solidaritat i Cooperació celebrada a Rubí el 7 de novembre de 1996.

4. El Comitè Català d'Ajut Humanitari d'Emergència, està format per l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD), El Fons Català, l'Ajuntament de Barcelona i la Federació Catalana d'ONGD.

5. Comunicat del Fons Català de Cooperació als socis enviat el 27 de desembre de 2004.

6. Des del Fons Català s'identifica i es formula un projecte de reconstrucció juntament amb l'alcaldia de Puerto Cabezas-Bilwi. Es tracta del projecte de reconstrucció d'habitatges a Kuakuil com a resposta als efectes de l'huracà Fèlix, en concert amb el Comitè de Reconstrucció del municipi de Puerto Cabezas-Bilwi i executat per l'alcaldia municipal i el Fons Català.

7. En el projecte de reconstrucció d'habitatges a Kuakuil com a resposta als efectes de l'huracà Fèlix, els municipis

implicats són Vilafranca del Penedès i Sant Pere de Ribes.

8. Amb aquest enfocament, el Fons Català recupera la visió més política de l'acció humanitària, que havia tingut als inicis, per exemple l'any 1997 amb la campanya de recollida de materials i vehicles per a l'Ajuntament de Malabo (Guinea Equatorial), per pal·liar les greus dificultats que imposa el règim guineà a les alcaldies de la *Plataforma Opositora Conjunta*.

9. Vegeu el Moment 8. La cooperació multilateral.

MOMENT

07

Catalunya, Espanya i Europa. El recorregut institucional del Fons Català es consolida gràcies a la perseverança i rigor amb els quals es treballa des de la institució. La fórmula: creure en el projecte i expandir-lo per esdevenir l'interlocutor entre els municipis cooperants i l'Administració.

L'embranzida de la projecció institucional

Compareixença davant del Parlament del president del Fons Català, Teo Romero, i la vocal i tinent d'alcalde de Santa Coloma de Gramenet, Loli Gómez, l'any 2005.

Des de 1988 la Generalitat de Catalunya esdevé institució protectora del Fons Català i hi aportarà cada any una partida pressupostària.

La trajectòria institucional del Fons Català es dibuixa com una espiral que inicialment abraça els punts més pròxims però que, a mesura que es consolida, ocupa cada vegada més superfície. I és que després de rebre el suport de la Generalitat i d'altres institucions catalanes representatives, el Fons Català es comença a projectar cap a l'Estat espanyol i també a la resta d'Europa fins a convertir-se en interlocutor entre els municipis cooperants i els diversos nivells de l'Administració.

La primera Junta treballa, des dels inicis, per aconseguir el reconeixement i el suport de les principals institucions catalanes. Els resultats arriben ben aviat. D'una banda, des de 1988 la Generalitat de Catalunya esdevé institució protectora del Fons Català i hi aportarà cada any una partida pressupostària per col·laborar amb els ens locals en la cooperació als països del Sud.

D'altra banda, el 1993 el Parlament de Catalunya crea una comissió sobre la problemàtica al Tercer Món, presidida per la diputada Magda Oranich, que sol·licita la compareixença del Fons Català i d'altres actors de la cooperació per facilitar l'elaboració del pla de treball de la Comissió. Una delegació de la Junta Executiva del Fons Català es presenta davant la cambra el 29 de juny de 1993:

«Jo voldria que aquesta Comissió fos el suport institucional que rebés el Fons Català per part del Parlament de Catalunya per tirar endavant els objectius del Fons i coordinar les iniciatives solidàries que neixin a Catalunya. Això entenem que podria ser un primer –i el més important potser– suport que podríem rebre des de la Comissió i des del mateix Parlament.»¹

Amb aquesta petició el president del Fons Català (1993-2004), Joan Aguado, trasllada a la nova comissió parlamentària la demanda de suport en projectes i campanyes de sensibilització. Els grups parlamentaris manifesten interès pel Fons Català i es plantegen algunes propostes concretes per impulsar –des del Parlament– la participació en l'associació del màxim d'institucions públiques a fi de promoure la solidaritat a la societat catalana.

Les primeres iniciatives per fomentar la cooperació arriben a finals dels anys noranta, quan es creen marcs legals en matèria de cooperació que atorguen al Fons Català nous àmbits de representació.

En primer lloc, durant el 1998 s'inicia el seguiment de la Llei espanyola de cooperació internacional al desenvolupament, aprovada al juliol d'aquell any pel Congrés dels Diputats, a través de la participació a la Comissió Interterritorial de Cooperació al Desenvolupament.² La representació en aquest òrgan estatal permet al Fons Català aportar opinions i suggeriments per incorporar a la Llei de cooperació.

De la mateixa manera, el Fons Català participa en el procés d'anàlisi i incorporació de noves propostes al text de l'avantprojecte de la Llei catalana de cooperació al desenvolupament. La veu del Fons Català defensarà la participació de tots els actors de la cooperació en la formulació de la Llei i, en concret, la dels ajuntaments:

«Creiem que l'impuls de la primera Llei catalana de cooperació ha d'estar avalada per un ampli consens de tota la societat i, molt especialment, de tots els agents de cooperació, entre els quals destaquen tant les organitzacions no governamentals com els ajuntaments i les institucions locals supramunicipals solidàries. És per això que, lluny d'avançar apressadament cap a un text que generi pocs suports, creiem imprescindible obrir un període de consulta que contribueixi a acostar posicions i generar consensos, molt especialment entre els agents de la cooperació.»³

Així doncs, l'elaboració de la normativa es duu a terme a través d'un llarg procés de consultes en què participen diferents agents institucionals i de la societat civil, incloent-hi nous agents de cooperació com les universitats, els sindicats, els col·legis professionals i les associacions empresarials.

El Parlament de Catalunya aprova el text per unanimitat al desembre de 2001 amb l'objectiu de contribuir, des de Catalunya, a assolir el compromís de destinar el 0,7% del PIB al desenvolupament dels països del Sud. També es volen impulsar les iniciatives de solidaritat i cooperació i crear un organisme responsable de gestionar les polítiques de cooperació al desenvolupament i acció humanitària -l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD)- que apliqui les línies de treball acordades a través del Pla director de la cooperació al desenvolupament 2003-2006. Entre l'ACCD i el Fons Català s'estableix un clima de col·laboració que es plasma en la implicació de l'associació en diversos òrgans consultius i de participació de la Generalitat.

Entre aquests organismes destaca la Comissió de Coordinació amb els Ens Locals, la qual promou les accions de cooperació coordinades entre

Es creen marcs legals en matèria de cooperació que atorguen al Fons Català nous àmbits de representació.

El Fons Català també assumeix el rol d'actor en el procés d'articulació d'alternatives com la del Fòrum Social Mundial (2003).

la Generalitat i els organismes locals i que està formada per representants dels departaments de la Presidència i Vicepresidència, membres de l'Associació Catalana de Municipis i Comarques i de la Federació de Municipis de Catalunya i el Fons Català.

El Consell de Cooperació al Desenvolupament,⁴ el Consell Català de Foment de la Pau⁵ i el Comitè Català d'Ajut Humanitari d'Emergència⁶ configuren la resta de branques de les relacions mantingudes entre el Fons Català i el Govern de Catalunya per tal de treballar conjuntament en el sistema de consulta, informació i participació de la política oficial catalana de cooperació.

En l'àmbit internacional, a partir de 2003 inicia un procés d'interlocució amb les institucions europees que mostren la voluntat de col·laborar en la cooperació descentralitzada. L'associació se suma al projecte d'incidència a la Unió Europea (UE). La iniciativa difon la voluntat de tots els fons de cooperació d'entendre, conèixer i col·laborar amb les institucions europees en les qüestions que afecten als àmbits de treball de la cooperació al desenvolupament. És el primer pas per donar a conèixer a la UE què són els fons de cooperació, identificar les institucions i programes europeus amb els quals es vol col·laborar i presentar davant les instàncies polítiques europees la voluntat d'actuar en la base legal que haurà de regular la cooperació descentralitzada de la UE.

Un dels efectes de la consolidació del procés amb les institucions europees és la participació en el grup d'experts en codesenvolupament del Consell d'Europa. Des del 2005, el Fons Català hi participa com a coneixedor del codesenvolupament juntament amb representants dels estats membres, parlamentaris de la Comissió Europea i del Consell Europeu, membres d'ONG europees, experts en codesenvolupament i membres del Secretariat del Consell d'Europa encarregats dels assumptes de migracions.

El president del Fons Català (2005-2011) i alcalde de Santa Margarida de Montbui, Teo Romero, viatja a Estrasburg, el desembre de 2006, per consensuar i aprovar un document de recomanacions sobre les associacions de migrants i el codesenvolupament dirigit als estats membres del

La institució participa en el grup d'experts en codesenvolupament del Consell d'Europa.

Consell d'Europa. El mateix any compareix a l'Audició sobre Cooperació Descentralitzada del Parlament Europeu, a Brussel·les, per difondre el paper de les xarxes de municipis cooperants:

«La cooperació que duen a terme els municipis a través de les xarxes de municipis cooperants permet una col·laboració continuada amb els ens del Sud –ONG o entitats locals– a través del projectes de cooperació; en cap cas és una cooperació puntual [...]. Defensem l'obertura d'un espai propi de col·laboració i cooperació per a les xarxes europees de municipis cooperants. L'obertura d'un nou espai de cooperació permetrà treballar d'una manera més propera.

El Fons Català també assumeix el rol d'actor en el procés d'articulació d'alternatives que s'inicia a partir de 2001 amb el 1r Fòrum Social Mundial (FSM)⁷ a Porto Alegre (Brasil). Aquest serà l'inici d'un procés de construcció de confluències entre moviments socials d'arreu del món que ofereixen altres propostes al model de globalització neoliberal. Jaume Soler, com a alcalde d'Arbúcies i secretari del Fons Català (1986-2003), assisteix a l'esdeveniment i explica que «la conclusió final és la voluntat de tothom de caminar cap a línies organitzatives més definides per fer créixer aquest embrió que ha de ser una alternativa real al sistema actual imposat.»

En el si del Fòrum es genera un debat sobre les limitacions operatives de les trobades mundials. És per això que es proposa organitzar diversos aplecs a escala regional que serveixin no només per facilitar el diàleg sinó també per incorporar sectors, àrees geogràfiques i cultures que encara no estan representades a la trobada mundial. És des d'aquesta perspectiva que els governs locals discuteixen què poden aportar de nou per avançar

El 2002 el Ministeri de l'Interior reconeix la trajectòria del Fons Català i el declara entitat d'utilitat pública.

Visita de la Junta del Fons Català, encapçalada pel seu president, Salvador Sunyer, al president de la Generalitat, Jordi Pujol, al març de 1987.

El director general de Cooperació al Desenvolupament (2006-2011), David Minoves, i el president del Fons Català, Teo Romero, durant la presentació de la Primera Jornada de Codesenvolupament a l'Àfrica l'any 2010.

cap a un món més just, solidari i democràtic. Ho faran en el marc del Fòrum d'Autoritats Locals (FAL), que té lloc de forma paral·lela al FSM i en el qual una delegació del Fons Català participa cada any de forma activa.

A les reunions anuals hi participen alcaldes i representants dels poders locals d'Europa, l'Amèrica Llatina i l'Àfrica amb l'objectiu de debatre les dificultats de la gestió pública mundial en l'escenari de creixents desigualtats socials. La quarta de les edicions del FAL se celebra a Barcelona al maig de 2004. El Fons Català hi aporta el plantejament de qüestions vinculades amb la cooperació descentralitzada a través de la ponència «La cooperació internacional i la Xarxa de Ciutats», que pronuncia l'alcalde de Castellar del Vallès i vicepresident de l'associació (1999-2004), Lluís Corominas.

La trajectòria institucional que l'associació desenvolupa a diversos nivells de l'Administració és reconeguda oficialment quan el 2002 el Ministeri de l'Interior declara el Fons Català entitat d'utilitat pública. El procés per aconseguir el reconeixement s'inicia el 1998 amb la petició formal dels ajuntaments membres de la Junta i l'elaboració d'un informe favorable dels departaments de Justícia i de la Presidència de la Generalitat. La declaració suposa un aval a la gestió transparent i a la trajectòria de la institució per ser el primer fons de cooperació que rep aquesta denominació per part del Govern central.

1. *Diari de sessions del Parlament de Catalunya*, Comissió sobre la Problemàtica del Tercer Món, 29 de juny de 1993, núm. 96.
2. La Comissió Interterritorial de Cooperació al Desenvolupament és un òrgan consultiu i de coordinació, concertació i col·laboració entre les administracions públiques –estatals, autonòmiques i locals– que duen a terme accions de cooperació per al desenvolupament.
3. Segon pronunciament sobre la Llei catalana de cooperació en referència a l'Avantprojecte de llei de solidaritat (versió 20 de setembre de 1999), Barcelona, 22 de novembre de 1999.
4. El Consell de Cooperació al Desenvolupament aglutina els agents actius en l'àmbit de la cooperació catalana. L'òrgan està format per representants de la Secretaria de Relacions Exteriors, diversos

departaments i organismes de la Generalitat, membres de la Federació Catalana d'ONG i del Fons Català, actors del món sindical i empresarial i d'altres institucions com el Consell Nacional de Joventut de Catalunya. Les seves funcions consisteixen sobretot a emetre informes sobre els avantprojectes, el Pla director i els plans anuals de cooperació del Govern.

5. El Consell Català de Foment de la Pau coordina la Generalitat i els ens locals en temes relacionats amb la cultura de pau, fa el seguiment de les accions impulsades a Catalunya a favor de la pau i assessora en la formació de professionals civils de la pau i treballadors pels drets humans. El formen persones titulars de les secretaries de Cooperació Exterior i Relacions Internacionals i de l'Agència Catalana de Cooperació, membres dels grups parlamentaris, representants del Fons Català i de la Federació Catalana d'ONG per la Pau, i persones d'altres entitats com el Centre Unesco de Catalunya i la Fundació Cidob, entre altres.

6. El Comitè Català d'Ajut Humanitari d'Emergència és un organisme adscrit a l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD) que coordina els esforços de les administracions públiques catalanes i de la societat civil en situacions d'emergència humanitària per donar-hi una resposta àgil i eficaç. En són membres diversos organismes de la Generalitat, l'Ajuntament de Barcelona, el Fons Català i representants de la Federació Catalana d'ONG i d'entitats d'acció humanitària.
7. El Fòrum Social Mundial neix com a cita alternativa al Fòrum Econòmic Mundial, que celebra l'assemblea anual a Davos (Suïssa), on es reuneixen els principals líders polítics i empresarials d'arreu del món. L'objectiu de la trobada és traçar estratègies que fomentin el creixement econòmic i financer a nivell internacional.

MOMENT

08

Amb l'arribada del nou mil·lenni, el Fons Català obre un gran ventall de relacions institucionals i és precursor en el reconeixement dels governs locals com a actors legítims i reconeguts en l'àmbit de la cooperació internacional.

La cooperació multilateral

En la campanya de reconstrucció de Sri Lanka, després del tsunami del desembre de 2004, els més de mig milió d'euros rebuts per part dels ajuntaments catalans es canalitzen a través del programa ART-PNUD.

A partir de l'any 2000, les Nacions Unides manifesten la voluntat d'apropar-se a la cooperació descentralitzada. Aprofitant aquest interès, el Fons Català fa un pas més i esdevé un dels primers actors institucionals de la cooperació catalana que estableix vincles de treball amb el Sistema de Nacions Unides.

El Comité Intermunicipal Transfronterizo-ART GOLD Dominicana en una trobada l'any 2011 a Dajabon (República Dominicana).

El procés de relació comença quan la institució demana el reconeixement internacional dels governs locals com a actors de cooperació. Ho fa a través de l'adhesió a la carta oberta que els representants de les autonomies territorials internacionals dirigeixen al secretari general de les Nacions Unides (1997-2006), Kofi Annan: «No volem ser un actor més de la cooperació. Volem ser un soci polític dels governs i de les organitzacions internacionals en la definició d'estratègies d'intervenció, identificació i formulació d'iniciatives de cooperació. Aquestes han de ser concebudes de manera que tots els actors locals puguin aportar la seva contribució segons les seves competències i disponibilitat».¹

A partir d'aquest moment, la Junta del Fons Català treballa per establir vincles de coordinació internacional que permetin el desenvolupament local integrat, conscient del moment clau per fer un salt cap a la cooperació multilateral: «Som coneixedors que des d'altres instàncies governamentals europees, tant de governs centrals com de la mateixa Comissió Europea, hi ha una voluntat decidida de donar suport a la cooperació que realitzen les administracions d'àmbit descentralitzat. Analitzarem el treball que es realitza a altres països europeus dins el camp de la cooperació descentralitzada per comparar aquestes experiències amb les de l'Estat espanyol»,² declara l'òrgan de representació de la institució.

Uns mesos després, al març de 2001, el Fons Català i l'Oficina de Serveis per a Projectes de les Nacions Unides (UNOPS) signen una carta d'intencions amb l'objectiu de coordinar accions i fomentar la presència de l'associació a les xarxes internacionals de cooperació

El Fons Català esdevé un dels primers actors institucionals de la cooperació catalana que estableix vincles amb el Sistema de Nacions Unides.

descentralitzada. Aquestes accions tenen com a prioritat donar suport a iniciatives que treballin a favor de la reducció de la vulnerabilitat, de la pobresa i de l'exclusió social i en la promoció dels drets humans i la cooperació al desenvolupament. El text reflecteix la visió conjunta que adopten tant el Fons Català com la UNOPS en relació al rol dels governs locals:

L'Ajuntament de Castelldefels, conjuntament amb el programa PDHL-Cuba, realitza un projecte de prevenció i integració social a La Habana Vieja, a través del vincle de l'agermanament.

«Volem ser un soci polític dels governs i de les organitzacions internacionals en la definició d'estratègies d'intervenció, identificació i formulació d'iniciatives de cooperació.»

«Ambdues parts comparteixen la consciència de la importància de lluitar contra els riscos del procés de globalització actual, orientant-lo cap a un desenvolupament humà sostenible, arrelat territorialment i sobre la base de les pràctiques locals. [...] Aquest és el nivell en què concretament es pot reduir la vulnerabilitat i lluitar contra la pobresa, la desocupació i l'exclusió social així com promoure una cultura de convivència civil, pacífica i democràtica, essent aquest l'espai on les administracions públiques són més properes a la població.»³

Amb aquesta carta es concreten les primeres accions conjuntes del Fons Català amb les Nacions Unides, que es duren a terme a través del Programa de Desenvolupament Humà a Nivell Local (PDHL), el primer programa de les Nacions Unides en què es planteja la cooperació amb les institucions descentralitzades dels estats del Sud. El programa⁴ es comença a implementar a Cuba i posteriorment s'estén a altres països de l'Àfrica, de l'Amèrica Llatina, l'Àsia, els Balcans i el Mediterrani.

La col·laboració amb el Programa PDHL es comença a perfilar l'any 2002 durant la 1a i la 2a Trobada de Ciutats Catalanes Solidàries amb Municipis Cubans, que tenen lloc a Castelldefels i a l'Havana, respectivament, i es consolida l'any 2004 amb la Trobada Cuba i Catalunya. Es tracta d'un intercanvi entre la província d'Holguín i el municipi d'Habana Vieja amb els ajuntaments de l'Hospitalet de Llobregat, Castelldefels i Santa Perpètua de Mogoda.

La visita permet conèixer millor el programa i poder planejar estratègies de futur que contribueixin a millorar les pràctiques de la cooperació municipal a Catalunya. La delegació que es desplaça a Catalunya està integrada pel representant resident de les Nacions Unides a Cuba, el viceministre d'Inversió Estrangera del Govern cubà, els alcaldes de les dues ciutats així com diversos tècnics del programa PDHL.

El programa s'amplia l'any 2005 i es converteix en el Programa Articulació de Xarxes Territorials i Temàtiques de Cooperació al Desenvolupament Humà (ART- PNUD). El programa també desenvolupa altres metodologies d'articulació entre els nivells local, nacional i internacional amb l'objectiu d'enfortir les comunitats a través de la promoció de la innovació i la formació.

En aquest context, el Fons Català continua vinculat al Programa ART del PNUD i participa en diferents iniciatives i projectes conjunts. N'és un exemple la campanya de reconstrucció de Sri Lanka, després del tsunami del desembre de 2004, en què els més de mig milió d'euros rebuts dels ajuntaments catalans es canalitzen a través d'aquest programa amb

El Fons Català té diversos projectes a la província d'Holguín, com l'iniciat l'any 2007 per la Unidad Básica de Producción Campesina «Manuel Piti Fajardo», per augmentar la producció d'aliments potenciant noves àrees cultivables i ramaderes.

Les primeres accions conjuntes del Fons Català amb les Nacions Unides es duen a terme a través del Programa de Desenvolupament Humà a Nivell Local (PDHL).

El Fons Català també col·labora amb el Sistema de Nacions Unides en l'àmbit d'emergències i reconstrucció

l'objectiu d'impulsar un procés de reconstrucció afavorint la implicació de les comunitats locals afectades i la seva participació activa.

En la mateixa línia, el Fons Català participa en el procés de reconstrucció del terratrèmol d'Haití de 2010. El mes de gener de 2011 el Fons Català organitza una ruta de seguiment de la campanya d'emergència en aquest país del Carib, en el marc de la qual s'estan establint aliances amb el PNUD d'Haití i el PNUD de República Dominicana per a projectes transfronterers en medi ambient i suport a la governança local.

Les col·laboracions del Fons Català amb el Sistema de Nacions Unides en l'àmbit d'emergències i reconstrucció permeten canalitzar els fons d'una manera eficaç en els països en què el Fons Català no té presència. A la vegada, aquestes aliances permeten generar un espai de coordinació i concertació entre diferents actors de la cooperació descentralitzada que treballen en un mateix territori i vincular els ajuntaments catalans amb aquest organisme multilateral per enfortir el rol dels governs locals en l'àmbit de la cooperació internacional.

-
1. *Carta oberta al Secretari General de les Nacions Unides*, amb motiu del debat sobre Cooperació Descentralitzada per al Desenvolupament Humà, en l'àmbit de la Sessió Especial de l'Assemblea General de les Nacions Unides per al Desenvolupament Social (Copenhaguen + 5), celebrada a Ginebra el 28 de juny de 2000.
  2. Acta de la Junta Executiva del Fons Català celebrada el 22 de gener de 2001.
  3. Carta d'intencions entre el Fons Català i la UNOPS firmada pel director de la UNOPS RESS Gènova, Christophe Bouvier, el 23 de març de 2001 a Roma, i dirigida a la gerent del Fons Català (1988-2005), Núria Camps.
  4. La iniciativa sorgeix a partir dels acords de la Cimera de Desenvolupament Social de les Nacions Unides, celebrada a Copenhaguen l'any 1995, com una estratègia per a la coordinació de la cooperació internacional.

MOMENT

09

El coneixement i els recursos dipositats en els centres universitaris es difonen i es comparteixen als països del Sud. Les universitats esdevenen actors de la cooperació i és el moment de crear sinèrgies amb altres agents de desenvolupament de la cooperació descentralitzada.

Cooperar amb les universitats

El 1997 el Fons Català dóna suport a un projecte d'intercanvi científic i docent entre la UAB i la UNAN-Managua en els camps de l'arqueologia i l'antropologia.

Al llarg de la seva trajectòria, el Fons Català ha establert vincles amb diferents centres universitaris del territori català i de l'estranger.

Durant l'última dècada les universitats han assumit un creixent protagonisme en la cooperació al desenvolupament i han posat en marxa diverses activitats encaminades a fomentar la solidaritat, des de la docència i investigació a projectes de cooperació, fins a les activitats de sensibilització o l'assistència tècnica amb altres institucions com el Fons Català.

Al llarg de la seva trajectòria, el Fons Català ha establert vincles amb diferents centres universitaris del territori català i de l'estranger amb la intenció que les universitats i els centres de recerca tinguin un rol important en els processos de desenvolupament locals i global. Des del Fons Català s'aposta per concertar un marc d'intervenció comú i així col·laborar conjuntament en processos de cooperació i solidaritat.

La cooperació del Fons Català amb les universitats ha permès generar i transferir coneixement en temes de desenvolupament, fomentar l'educació per al desenvolupament i crear vincles d'intercanvi tècnic.

La primera acció concreta del Fons Català es comença a perfilar l'any 1995. Es tracta del Programa de Formació Docent per a Educadors en Servei a la Província de Morazán, a El Salvador, que ofereix un programa de formació a una quarantena d'educadors per pal·liar les mancances de la formació dels professors de les escoles populars d'aquell país. El projecte permet llicenciar 40 mestres que obtenen un títol de la Facultat de Ciències de l'Educació de la Universitat de Girona (UdG) homologat pel Ministeri d'Educació salvadoreny.

El desembre de 1996, la Junta de Govern de la UdG aprova l'acord del Programa de Graduat en Professor d'Educació Bàsica per mestres rurals d'El Salvador i immediatament després s'inicien els mòduls de formació i intercanvis.

A partir d'aquesta experiència, a l'Assamblea General del Fons Català del març de 1997, els membres de la Junta afirmen que és important que «a la tasca de vertebració de la cooperació descentralitzada que realitza el Fons Català s'hi afegeixi una tasca d'aprofundiment de la relació amb les universitats».

Així és com a Nicaragua, el mateix any 1997, des del Fons Català es dóna suport a un projecte d'intercanvi científic i docent entre la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) i la UNAN-Managua en els camps de l'arqueologia i l'antropologia, entre l'escola de Ciències Socials de la Facultat de Ciències de l'Educació de la UNAN i el Departament d'Història de les Societats Precapitalistes i Antropologia Social de la UAB. Es tracta d'un projecte orientat a formar professionals en l'àmbit de l'arqueologia, tant a nivell pràctic com teòric, per afavorir la recuperació de les restes arqueològiques que no es tenen en compte quan es dissenyen plans urbanístics. La iniciativa pretén establir les bases per a una correcta interpretació del passat de Nicaragua.

També a Nicaragua, l'any 2006, a partir del vincle establert amb la UdG i seguint la línia de treball en l'àmbit de l'educació popular que

La primera acció es posa en marxa a El Salvador, amb el Programa de Formació Docent per a Educadors en Servei a la Província de Morazán.

El programa d'alfabetització "Yo sí puedo", en el qual participa el Fons Català, desenvolupa un pla nacional d'alfabetització a fi d'assolir els nivells acceptats per la UNESCO que permetin declarar Nicaragua lliure d'analfabetisme.

L'any 2005 el Fons Català signa un conveni amb la UPC per potenciar la cooperació tècnica i especialitzada en l'àmbit de l'arquitectura, concretament en el projecte de rehabilitació de l'Hospital Maternoinfantil Catalunya dels camps de refugiats sahrauís (Tindouf).

s'havia iniciat a El Salvador, es perfila una nova col·laboració. El Fons Català dona suport a l'Associació d'Educació Popular Carlos Fonseca Amador (AEPFCFA) que estableix un conveni entre les universitats de Girona i Nacional Autònoma de Nicaragua per posar en marxa el programa d'alfabetització «Yo sí puedo». En el marc d'aquest programa, el 10 de gener de 2006 l'AEPFCFA i el Ministeri d'Educació, Cultura i Esports nicaragüenc signen un conveni per tal de desenvolupar un pla nacional d'alfabetització a fi d'assolir els nivells acceptats per la UNESCO que permetin declarar Nicaragua lliure d'analfabetisme.

El juny del mateix any s'organitzen unes jornades a la UdG en què s'acorda la creació de la Xarxa Interuniversitària per una Nicaragua Lliure d'Analfabetisme, que es constitueix a Girona el 21 de febrer de 2007 amb l'adhesió d'una vintena d'universitats de l'Estat espanyol i de Nicaragua:

«Les universitats i institucions docents que subscriuen aquest document, declaren i acorden:

Primer. Constituir la Xarxa Universitaria «Yo, Sí Puedo», d'acord amb el programa de treball que s'aprovi i amb el reglament de funcionament que s'estableixi.

Segon. Que en un futur es puguin integrar a la Xarxa aquelles universitats i institucions docents que ho sol·licitin, d'acord amb el que estableixi el reglament de funcionament de la Xarxa.

Compromís de les universitats: Les universitats membres de la Xarxa Universitària «Yo, sí puedo» es comprometen a promoure les finalitats de la xarxa o a actuar d'acord amb el programa de treball i amb el reglament de funcionament d'aquesta.»¹

La col·laboració amb l'àmbit universitari permet també millorar la qualitat de les avaluacions del Fons Català, com és l'avaluació final que es fa del context de reconstrucció posterior a l'huracà Mitch i que conclou amb la publicació *Avaluar per evolucionar. Tres anys després del Mitch. La gestió del poder local davant l'emergència*,² l'any 2003.

Pel que fa a l'àrea d'Àfrica, al territori del Sàhara Occidental el vincle entre el Fons Català i les universitats es plasma en el projecte de rehabilitació de l'Hospital Maternoinfantil Catalunya. Es tracta de rehabilitar el centre de salut, que es va construir als anys noranta amb el suport de diversos ajuntaments catalans a Rabuni (campaments de refugiats sahraus de Tindouf, a Algèria).

L'any 2005 el Fons Català signa un conveni amb la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC) per formalitzar els vincles entre ambdues

«Cal que a la tasca de vertebració de la cooperació descentralitzada que realitza el Fons Català s'hi afegixi una tasca d'aprofundiment de la relació amb les universitats».

El Programa de Formació Docent per a Educadors en Servei ofereix formació a una quarantena d'educadors per pal·liar les macances de la formació de les escoles populars d'El Salvador.

La col·laboració del Fons amb les universitats va més enllà dels projectes al Sud i s'impulsen també accions a Catalunya.

institucions mitjançant la col·laboració amb la Càtedra UNESCO de Tecnologia, Desenvolupament Sostenible, Desequilibris i Canvi Global de la Universitat. La iniciativa es presenta amb el valor afegit de potenciar la cooperació tècnica i especialitzada en l'àmbit de l'arquitectura.

Paral·lelament, l'experiència positiva del vincle de cooperació tècnica establert amb aquesta universitat alimenta una col·laboració més àmplia amb el Centre de Cooperació al Desenvolupament de la UPC. Aquesta vegada serà en el marc del Programa Municipia,³ finançat per l'AECID. Es tracta d'un projecte, que s'inicia l'any 2011 per crear una oficina de desenvolupament urbà per al desenvolupament urbanístic del municipi d'Ossouye, Casamance (Senegal). Una vegada més, el vincle entre diferents agents de desenvolupament –universitats, ajuntaments– permet compartir coneixements i experiències per a una millor gestió dels municipis.

La col·laboració del Fons amb les universitats va més enllà dels projectes al Sud i s'impulsen també accions a Catalunya. Una d'elles es realitza amb la Universitat Oberta de Catalunya (UOC), a través de l'acord signat l'any 2010, per impulsar el desenvolupament d'activitats dirigides a promocionar l'ús de les tecnologies de la informació en l'àmbit de la cooperació municipal. Aquesta col·laboració es materialitza a través del Campus per la Pau i del curs de formació en línia per a la millora de la cooperació municipal destinat a càrrecs electes i tècnics municipals, realitzat en col·laboració amb l'Ajuntament de Barcelona, que s'inicia el mes de setembre de 2011.

-
1. Acta Constitutiva de la Xarxa «Yo, sí puedo», celebrada a Girona el 21 de febrer de 2007.
  2. L'estudi es realitza en el marc del conveni que el Fons Català signa el 2001 amb el Groupe Urgence, Rehabilitation, Développement (URD) i la Universitat Paris I – Panthéon Sorbonne per integrar-se al Projet Qualité-Quality Project.

3. El programa Municipia és una iniciativa conjunta entre l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional al Desenvolupament (AECID), la Confederació de Fons de Solidaritat i la Federació Espanyola de Municipis i Províncies (FEMP), gestionada per la Fundación Internacional y para Iberoamérica para la Administración y Políticas Públicas (FIAPP). Municipia pretén coordinar diferents actors de la cooperació

espanyola per promoure i enfortir les institucions locals als països on té presència. El programa vol reduir els nivells de pobresa, tot enfortint els municipis i les institucions locals.

MOMENT

10

La societat civil organitzada és un motor de canvi i de pressió que permet influir en les decisions polítiques.

El Fons Català vol apropar-se a la ciutadania i sensibilitzar-la per arribar a la consciència de cada persona i que aquesta influència es tradueixi en accions concretes.

El vincle amb la societat civil

El treball conjunt entre les administracions i la societat civil es manifesta també a través de la campanya de sensibilització Nord-Sud.

Els resultats de la campanya "A Catalunya i a l'Estat, 0,7% sí, amb transparència i qualitat" són visibles i, alhora, mostren el treball i l'esforç conjunt entre organitzacions, institucions i societat civil.

La relació del Fons Català amb les organitzacions de base es comença a forjar a partir del naixement de la Federació Catalana d'ONG, l'any 1988. Una aliança que permet al Fons apropar-se a les iniciatives que es posen en marxa des de la societat civil i treballar conjuntament per establir mecanismes de participació entre l'àmbit municipal, les ONG i les organitzacions de base.

«Fomentar i donar suport als esforços de les institucions oficials, entitats i associacions del país, per tal de crear un clima d'opinió pública favorable a la promoció d'un nou ordre econòmic internacional i estimular la participació ciutadana, mitjançant campanyes i informació adequades, als projectes de cooperació amb el Tercer Món.»

Així recullen els Estatuts del Fons Català que s'escriven l'any 1986 la voluntat de tenir en compte les entitats locals, les associacions i la ciutadania en la tasca que la institució desenvolupa en la cooperació al desenvolupament.

Una bona oportunitat per començar a establir relacions amb la societat civil organitzada sorgeix a finals de 1988, quan neixen les primeres iniciatives per constituir la Federació Catalana d'Organitzacions No Governamentals al Desenvolupament (FCONDG), fruit de la Campanya Catalunya Solidària,¹ que aconsegueix el compromís de tots els grups parlamentaris del Parlament de Catalunya de destinar anualment, en els pressupostos de la Generalitat, una partida per a «ajuts al Tercer Món». Els esforços abocats a la iniciativa es volen reconduir per crear la nova Federació d'ONG i, així, donar continuïtat al treball coordinat de les entitats.

Amb la voluntat de treballar plegats, els anys 1989 i 1990 se celebren, a Terrassa i a Barcelona, respectivament, les «Jornades de Cooperació Catalana al Desenvolupament als anys 90», organitzades conjuntament pel Fons Català i la FCONDG, i amb el suport de la Generalitat de Catalunya, l'Associació Catalana de Municipis (ACM) i la Federació de Municipis de Catalunya (FCM).

VI Jornades de la Taula per Colòmbia, "Dones i conflicte a Colòmbia", organitzades per l'Associació per la Pau i els Drets Humans Taula per Colòmbia i la FCONGD, l'any 2008.

A la trobada es tracta la necessitat de consolidar i millorar ambdues organitzacions i obrir-les a noves iniciatives que les potenciïn. Alhora, serveix per fer una crida a totes les institucions –polítiques i socials–, als mitjans de comunicació, a les empreses, partits polítics i sindicats, a l'Església, i a la ciutadania en general per tal que s'impliquin en la cooperació amb els pobles del Sud durant la dècada que s'enceta.

Segons el vicepresident del Fons Català (1986-1991), Joan Gomis, «la celebració de la Jornada ha estat molt positiva, ja que ha permès endegar, entre totes les institucions i entitats implicades, un diàleg que té com a primer fruit important el Document de Conclusions de la Jornada –aprovat per unanimitat–, que recull la necessitat d'avançar cap a la consolidació d'una agència pública de cooperació o fons més ampli en el qual tots els agents implicats en cooperació de Catalunya hi siguin representats».²

Les dues jornades de discussió, debat i anàlisi també consoliden la col·laboració entre el Fons i la FCONGD, que s'uneixen per adreçar-se a les institucions catalanes i estatals i demanar-los que incrementin les aportacions destinades a cooperació al desenvolupament.

L'any 1994, a Catalunya, la campanya pel 0,7% és unitària des del primer moment. Compta amb l'organització conjunta de la FCONGD, dels grups de base del 0,7% i del mateix Fons Català. L'última setmana d'octubre d'aquell any s'organitza una setmana pel 0,7%, que inclou mobilitzacions diàries i la convocatòria d'un cap de setmana d'activitats a la Universitat de Barcelona. L'experiència es tanca amb un recital de Maria del Mar Bonet i una manifestació final que aplega unes 2.000 persones.

D'aquella setmana, en sorgeix la convocatòria d'una acampada a Barcelona i altres municipis, amb el lema «A Catalunya i a l'Estat, 0,7% sí, amb transparència i qualitat», que adreçava les seves peticions

Una bona oportunitat per començar a establir relacions amb la societat civil organitzada sorgeix a finals de 1988, quan neix la FCONGD.

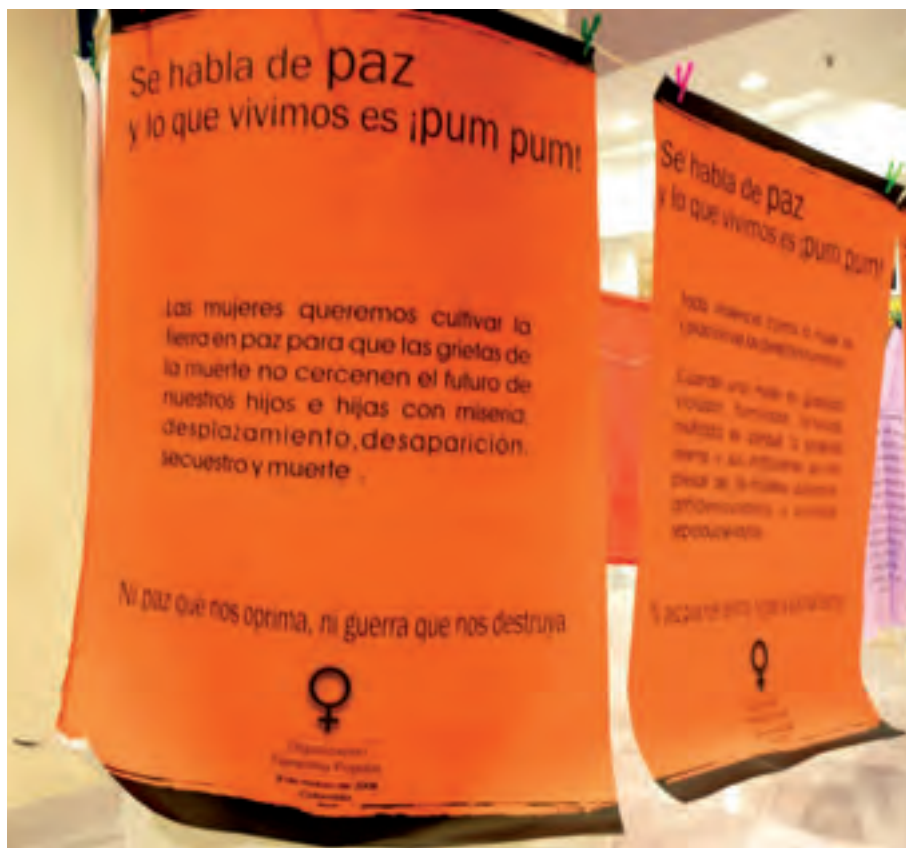
Fruit de l'evolució de les polítiques de cooperació dels mateixos ajuntaments i de l'evolució de les organitzacions socials molts municipis s'han dotat del Consell de Cooperació.

als governs de l'Estat, la Generalitat i l'administració local. Els resultats de la campanya són visibles i, alhora, mostren el treball i l'esforç conjunt.

El treball conjunt entre les administracions i la societat civil es manifesta, una vegada més, els primers mesos de l'any 2000. La FCONGD, el Fons Català i la Generalitat de Catalunya organitzen conjuntament –a proposta del Consell Assessor de Cooperació– la Campanya de Sensibilització Nord-Sud, a través de la qual se celebren actes de tota mena com xerrades, concerts, cinefòrums i activitats lúdiques, entre altres, en diverses poblacions de Catalunya. La campanya comença amb una conferència de Federico Mayor Zaragoza, exdirector general de la UNESCO, al Palau de la Generalitat i conclou amb una festa al recinte de la Universitat de Barcelona.

Un altre moment en què la societat civil s'organitza i demostra la seva força és durant les mobilitzacions ciutadanes contra la guerra a l'Iraq durant el 2002 i el 2003. El Fons Català hi participa activament: se suma a les manifestacions i s'adhereix al manifest i a la Plataforma Aturem la Guerra. La Junta Executiva del Fons trasllada a tots els municipis de

La sensibilització de la societat en l'àmbit del foment de la pau i els drets humans és un dels eixos de treball conjunt entre les organitzacions de base i les institucions.

Catalunya i a les administracions públiques del nostre país el lema «No a la cultura de la guerra».³

La col·laboració amb la societat civil organitzada s'estén per tot el país perquè s'aconsegueix que s'incorporin com a socis del Fons Català municipis de tota la geografia. Aquesta expansió conviu amb el creixement de les ONG i la seva articulació en les coordinadores territorials: la Coordinadora d'ONGD i altres Moviments Solidaris de Lleida; la Coordinadora d'ONG pel Desenvolupament, la Defensa dels Drets Humans i la Pau de Tarragona i la Coordinadora d'ONG solidàries de les comarques gironines i l'Alt Maresme.

I és que com que la institució neix a Salt amb una participació important dels municipis gironins, els grups de base i les ONG d'aquestes comarques es mostren molt actius i s'esforcen per aconseguir la implicació dels seus municipis al Fons Català.

Des del Fons Català es busquen fórmules d'articulació, eficaces i senzilles alhora, entre les institucions i la societat civil i els moviments de base, ja que els objectius són compartits i cal concretar vies comunes de treball. Del que es tracta és de mantenir l'esperit de col·laboració i participació mútua entre l'àmbit municipal, les ONG i els grups de base, no només en l'esperit, sinó també establint mecanismes concrets de participació.

Sessió de treball per elaborar la *Guia de dinamització dels consells locals de Cooperació i Solidaritat*, el 2010.

El Fons Català ha elaborat una Guia de dinamització dels consells locals de Cooperació i Solidaritat conjuntament amb la FCONGD i les coordinadores territorials d'ONGD.

Acte de la FCONGD en suport al moviment de camperols del Sud en el marc de la Campanya per la Sobirania Alimentària dels Pobles, l'any 2004.

Una d'aquestes fórmules és la creació del Consell Assessor de Cooperació del Fons Català, que es crea, l'any 1998, amb l'objectiu de constituir un òrgan participatiu que sigui un marc de relació estable amb els diversos agents socials.

La iniciativa és molt ben rebuda per les coordinadores d'ONG. Inicialment hi tenen representació la FCONGD, la Coordinadora d'ONG solidàries de les comarques gironines i l'Alt Maresme, la Coordinadora d'ONGD i altres Moviments Solidaris de Lleida, la Federació Catalana d'ONG pels Drets Humans, la Federació Catalana d'ONG per la Pau i la Plataforma 0,7%. Més tard, un cop constituïda, s'hi incorpora la Coordinadora d'ONG pel Desenvolupament, la Defensa dels Drets Humans i la Pau de Tarragona.

En els darrers anys, fruit de l'evolució de les polítiques de cooperació dels propis ajuntaments i de l'evolució de les mateixes organitzacions socials dedicades a la solidaritat i la cooperació, molts municipis s'han dotat d'un òrgan de participació, el Consell de Cooperació, en el qual el Fons Català participa activament sempre que l'ajuntament o el mateix Consell així ho sol·licita.

Aquesta presència i participació en els consells de cooperació contribueix a aproximar la dinàmica de la institució a l'àmbit local i és alhora un element que permet l'intercanvi d'informacions i experiències en totes dues direccions. La relació directa amb les entitats locals ajuda a poder copsar millor les inquietuds, les demandes, etc. dels socis.

Fruit d'aquest treball amb els consells de cooperació i en el marc del conveni amb la Generalitat de Catalunya, el Fons Català ha elaborat una *Guia de dinamització dels consells locals de Cooperació i Solidaritat*, el contingut de la qual, amb el mateix esperit del Consell Assessor del Fons, ha estat consensuat amb la FCONGD i amb les coordinadores territorials d'ONGD.

---

1. La Campanya Catalunya Solidària esdevé a Catalunya la concreció de la Campanya Nord-Sud promoguda pel Consell d'Europa, liderada per Justícia i Pau i Intermón.

2. Acta de la 6a Assemblea General, celebrada a Sant Just Desvern el 16 de desembre de 1989.

3. Vegeu el Moment 18. Junts contra la guerra.

MOMENT

11

El País Basc, València, Mallorca i Menorca. Quatre comunitats que aprenen de l'experiència del Fons Català i la traslladen als seus territoris respectius. Són els primers germans de la institució, que des de 1995 s'apleguen sota la Confederació de Fons de Cooperació i Solidaritat.

La Confederació de Fons de Cooperació i Solidaritat

La primera iniciativa conjunta entre dos fons és l'edició de la *Guia Municipal per a la Cooperació – instrument per a treballar en solidaritat internacional* (1991), elaborada conjuntament entre l'IEPALA, Euskal Fondoa i el Fons Català.

El Fons Català, com a pioner en el seu àmbit, acompanya els processos de creació d'altres fons de cooperació.

Quan el Fons Català compleix quasi 10 anys de recorregut i participació en la vertebració de la cooperació descentralitzada, no només a Catalunya, sinó també en els altres àmbits territorials de l'Estat espanyol i d'Europa, es posen en marxa diversos mecanismes per a crear un organisme que coordini la cooperació local a nivell de tot l'Estat. És el que s'acabarà convertint en la Confederació de Fons de Cooperació i Solidaritat.

Tot i la seva trajectòria relativament curta, el Fons Català exerceix un paper fonamental i difon –com a pioner en el seu àmbit– el model de Fons i acompanya els processos de creació d'altres fons de cooperació com l'Euskal Fondoa (1988), el Fons Valencià per la Solidaritat (1992), el Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació (1993) i el Fons Menorquí de Cooperació (1993).

La primera iniciativa conjunta entre dos d'aquests fons és l'edició de la *Guia Municipal per a la Cooperació – instrument per a treballar en solidaritat internacional* (1991), d'elaboració conjunta entre l'Institut de Estudios Políticos para América Latina y África (IEPALA), Euskal Fondoa i el Fons Català. Tres anys més tard, el 1994, es fa un pas més endavant i se celebra a Barcelona la primera jornada conjunta de fons, on es constata la similitud d'objectius entre les diverses institucions i la necessitat de coordinar les accions que es duen a terme des dels diferents territoris:

«En base a la coincidència de plantejaments, hem cregut convenient expressar de forma conjunta i coordinar, des de la total independència, les nostres accions de cara a:

- Agrupar els fons legalment constituïts i assumir la seva representació conjunta, adoptant les resolucions que per la seva importància afectin els interessos d'aquests.
- Contribuir a impulsar la cooperació descentralitzada dins i fora d'aquests àmbits territorials i els seus membres.
- Coordinar les accions per aconseguir un aprenentatge mutu.

- Ser un interlocutor davant les institucions estatals, europees i mundials amb plantejaments coincidents.
- Promoure projectes de sensibilització compartits.

A partir d'aquest moment, el Fons Català defensa la necessitat d'establir vincles amb els altres fons de cooperació d'arreu de l'Estat a diversos nivells. La Junta Executiva del Fons Català apunta, en l'Assemblea General celebrada a Molins de Rei el maig de 1994, que: «una de les línies de treball és la col·laboració amb els fons existents: el Fons Basc, el Fons Mallorquí, el Fons Menorquí i el Fons Valencià, però també a nivell de totes les estructures que s'estan creant a nivell de l'Estat».¹

Arribats a aquest punt, el naixement de la Confederació de Fons de Cooperació i Solidaritat és imminent. La nova organització es constitueix el 19 de setembre de 1995 a Barcelona, on manté la seva seu.

Els socis fundadors són: el Fons Català de Cooperació al Desenvolupament, Euskal Fundoa, el Fons Valencià per la Solidaritat, el Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació i el Fons Menorquí de Cooperació,

La Confederació de Fons de Cooperació i de Solidaritat es constitueix el 19 de setembre de 1995 a Barcelona.

La Confederació de Fons de Cooperació i de Solidaritat es constitueix el 19 de setembre de 1995 a Barcelona, on manté la seva seu.

La Confederació participa en jornades, conferències i tallers nacionals i internacionals que reivindiquen el rol dels governs locals.

La Confederació aposta per un marc de coordinació dels actors de la cooperació espanyola a nivell local a través del programa Municipia.

però, tal com explica el president del Fons Català (1993-2004), Joan Aguado, «l'objectiu és que altres comunitats autònomes, altres zones de l'Estat, puguin incorporar-se a la Confederació per convertir-la en una entitat d'interlocució amb el Govern de l'Estat, la Unió Europea i els organismes internacionals. Hem de procurar continuar incentivant la creació de fons, com ja s'està fent».²

La Confederació es constitueix com una institució sense ànim de lucre, segons la Llei orgànica 1/2002, de 22 de març, reguladora del dret d'associació, i estableix un marc de coordinació i de representació conjunta dels diferents fons de cooperació i solidaritat existents a l'Estat espanyol en totes les temàtiques que, per la seva importància, tenen interessos comuns.

Els seus òrgans de govern són l'Assemblea General, òrgan suprem constituït per tots els fons que l'integren, i el Consell Confederat, l'òrgan estatutari de govern i administració elegit per l'Assemblea General i format per un representant de cada fons.

L'activitat de la Confederació de Fons de Cooperació i Solidaritat comença a la 1a Jornada de Cooperació Descentralitzada, organitzada conjuntament amb la Coordinadora d'ONG per al Desenvolupament

d'Espanya (CONGDE), que se celebra a Getafe al juny de 1996. Hi participen de més de 140 representants de municipis i ONG.

Poc després de la seva constitució, la Confederació comença a exercir també una important tasca a nivell institucional, sobretot en el seguiment del procés d'aprovació de la Llei de cooperació al desenvolupament de l'Estat espanyol. El text aprovat pel Parlament el juliol de 1998 recull algunes de les esmenes presentades per la Confederació, posant de manifest la importància de la cooperació descentralitzada com a via de participació dels ens locals en la cooperació al desenvolupament.

El treball de la Confederació es va consolidant i augmenta la seva presència activa en jornades, conferències i tallers nacionals i internacionals que reivindiquen el rol dels governs locals en l'àmbit de la cooperació internacional: «Des de diversos països europeus s'ha demanat la participació de membres de la Confederació en jornades. Properament està previst viatjar a Itàlia i a Portugal per explicar l'experiència, perquè malgrat que a Europa existeixen xarxes de cooperació, aquestes són sempre de grans capitals, mentre que els fons són pioners per la seva configuració ja que acullen poblacions molt diverses amb una participació molt estable»,³ explica la gerent del Fons Català (1988-2005), Núria Camps.

És així com l'any 2005, la Confederació de Fons participa, juntament amb els comitès de Cooperació Descentralitzada d'Itàlia, al seminari internacional *Marco Multilateral y Cooperación Descentralizada para las Metas del Milenio* organitzat pel Programa de Nacions Unides per al Desenvolupament a Cuba (PNUD).

Aquest fet, juntament amb la relació formal establerta des de 2001 amb el Fons Català, crea els antecedents de la col·laboració de la Confederació amb el Sistema de Nacions Unides.⁴ Així és com l'1 d'octubre de 2009 se signa un conveni de col·laboració entre la Confederació i el PNUD amb l'objectiu de cooperar en el marc de la iniciativa ART –articulació de xarxes territorials i temàtiques de cooperació al desenvolupament humà– del PNUD.

La Confederació també aposta per un marc de coordinació dels actors de la cooperació espanyola a nivell local. Al gener de 2007 participa, juntament amb l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional al Desenvolupament (AECID), la Federació Espanyola de Municipis i Províncies (FEMP) i el Ministeri d'Administracions Públiques (MAP), en la signatura de la Declaració Constitutiva del Programa de Cooperació Municipal Municipia. Una iniciativa que neix amb l'objectiu d'impulsar i desenvolupar

Giovanni Camillieri, coordinador internacional del programa ART-PNUD, i Teo Romero, president del Fons Català, durant la signatura del conveni de col·laboració entre la Confederació i el PNUD.

En total aplega més de 1.000 socis i gestiona gairebé 500 projectes de cooperació al desenvolupament.

La II Jornada de Cooperació Descentralitzada se celebra a Alcorcón (Madrid) el juny de 2000. Hi participen més de 210 representants de municipis i ONG.

el municipalisme i el suport als processos de descentralització als països on treballa la cooperació espanyola.

Al llarg de 15 anys de trajectòria, la Confederació ha tingut altes i baixes de socis. Els 9 membres actuals són, per ordre d'antiguitat: el Fons Català de Cooperació al Desenvolupament, Euskal Fundoa-Asociación de Entidades Locales Vascas Cooperantes, el Fons Valencià per la Solidaritat, el Fondo Galego de Cooperación e Solidariedade, el Fondo Andaluz de Municipios para la Solidaridad Internacional (FAMSI), el Fondo Extremeño Local de Cooperación al Desarrollo (FELCODE) i el Fondo Canario de Solidaridad Internacional y Cooperación al Desarrollo. Compta també amb dues entitats col·laboradores: el Fondo Castellano-Manchego de Cooperación i el Fondo Cantabria Coopera. En total aplega més de 1.000 socis i gestiona gairebé 500 projectes de cooperació al desenvolupament i sensibilització.⁵

---

1. Acta de la 10a Assemblea General, celebrada a Molins de Rei el 7 de maig de 1994.

2. Intervenció del president del Fons Català (1993-2004) i exalcalde de Vilafranca del Penedès, Joan Aguado, en l'Assemblea Extraordinària, celebrada a Les Bernardes de Salt el 6 de juliol de 1996.

3. Acta de la 13a Assemblea General celebrada al Prat de Llobregat el 22 de març de 1997.

4. Vegeu el Moment 8. La cooperació multilateral.

5. Segons les dades de la *Memòria d'Activitats de la Confederació de Fons de Cooperació i Solidaritat 2009*.

MOMENT

12

Les relacions entre el Fons Català i els seus socis i contraparts s'estrenyen, es consoliden i es concreten en forma de convenis per aprofitar les sinergies i esforços que cada una de les parts pot aportar als projectes de cooperació.

Convenis amb els socis

Signatura del conveni entre el Fons Català, representat pel president Teo Romero, i l'Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat, representat per la seva alcaldessa, Núria Marín, l'any 2009.

Una de les principals formes de col·laboració entre els socis i el Fons Català ha estat el suport en la gestió de la convocatòria local de subvencions dels consistoris.

La relació entre el Fons Català i els seus socis es concreta de diverses maneres, una de les quals ha estat la de la signatura de convenis, amb l'objectiu d'establir formes de col·laboració mútua en aspectes concrets, ja sigui per al finançament d'accions acordades conjuntament o per a la realització de serveis a petició dels mateixos socis.

Una de les principals formes de col·laboració que els socis han demanat al Fons Català ha estat el suport en la gestió de la pròpia convocatòria local de subvencions per a projectes de cooperació, tant en la fase inicial de l'avaluació dels projectes, com després en el control i el seguiment.¹

És per això que el Fons Català ofereix als ajuntaments la capacitat i els coneixements dels tècnics especialitzats per tal que duguin a terme una anàlisi externa i independent dels projectes presentats a les convocatòries. D'aquesta manera s'utilitzen uns criteris comuns en totes i, d'altra banda, també s'ofereix un control i un seguiment dels projectes que s'hagin aprovat.

Aquesta demanda, que alguns socis comencen a fer al Fons Català a finals dels anys noranta, es concreta en la signatura de convenis de col·laboració específics per a la gestió de les convocatòries locals,² una gestió que també inclou l'assessorament tant als ajuntaments o institucions supramunicipals com a les entitats que presenten els projectes, amb l'objectiu de millorar la qualitat de la cooperació.

Un dels primers ajuntaments en sol·licitar aquest suport és el de Santa Coloma de Gramenet. Durant una de les reunions de la Junta Executiva, la vocal del Fons Català (1995-1999) i regidora del municipi colomenc exposa les dificultats de gestionar la convocatòria local en el si del Consell de Cooperació de Santa Coloma de Gramenet, i es proposa «subscriure un conveni de col·laboració amb el Fons pel qual l'anàlisi i el seguiment dels projectes presentats per les entitats locals sigui duta a terme pel mateix Fons».³

Aquesta proposta, que es planteja per tal de resoldre alguns problemes amb què es troben alguns consells de cooperació municipals i que sovint s'inicien amb certs recels per part de les entitats locals, té molt bona acollida entre els associats. La presència del Fons Català esdevé una aportació tècnica independent i un element facilitador que assumeix l'anàlisi i el seguiment dels projectes presentats per les entitats locals.

D'altra banda, també hi ha una tipologia de conveni sol·licitada per alguns socis per obtenir el suport del Fons per dur a terme projectes concrets proposats pels mateixos ajuntaments.

En són exemples els acords entre l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat, l'Alcaldia Municipal de San Miguelito⁴ (Nicaragua), Enginyeria Sense Fronteres i el Fons Català en el projecte d'enfortiment institucional a través de la millora a l'accés a l'aigua a Sant Miguelito.

El projecte pretén afavorir el paper actiu del municipi nicaragüenc en la gestió de l'aigua, amb l'objectiu de millorar les condicions de vida de la seva població. L'accés a l'aigua és un dels principals problemes que afecta les comunitats rurals de Nicaragua, així com les mancances en sanejament i la consegüent contaminació de les aigües fecals. El dèficit en infraestructures determina, doncs, la qualitat de l'aigua que es fa servir per a ús humà i té importants repercussions d'àmbit ambiental, a més de causar l'augment del nombre de malalties causades per la mala qualitat de l'aigua.

Del mateix caire és l'acord signat pel Fons Català amb els ajuntaments de Sant Pere de Ribes i Vilafranca del Penedès i Enginyeria Sense Fronteres per al proveïment d'aigua potable i sanejament a Kwakwil, una comunitat del municipi de Puerto Cabezas-Bilwi, a la costa atlàntica nord de Nicaragua amb el qual estan agermanats els dos municipis catalans.

L'acord entre el Fons Català i el Consell Comarcal del Vallès Occidental es concreta per al seguiment dels projectes vinculats amb el desenvolupament del Pla Estratègic del departament de Matagalpa (Nicaragua).

Hi ha una tipologia de conveni sol·licitada per alguns socis per obtenir el suport del Fons en projectes concrets proposats pels mateixos ajuntaments.

El 2010 es promou entre tots els socis la signatura d'un conveni per garantir el compromís d'una aportació econòmica estable a la institució en un context de crisi.

Després dels estralls provocats per l'huracà Fèlix, l'any 2007, a tota la Regió Autònoma de l'Atlàntic Nord (RAAN), la situació és crítica pel que fa a l'aigua, així com als índexs de salut i la prevalença d'algunes malalties. Davant la necessitat de comptar amb suport tècnic especialitzat, el Fons Català es posa en contacte amb l'associació catalana d'enginyeria sense fronteres per establir un marc d'aliança juntament amb l'Alcaldia de Puerto Cabezas.

També s'inclou en aquest tipus d'acords el que es concreta amb el Consell Comarcal del Vallès Occidental⁵ per al seguiment dels projectes vinculats amb el desenvolupament del Pla Estratègic del departament de Matagalpa (Nicaragua).

En aquest cas, l'aportació del Fons Català a la iniciativa es concreta en diverses visites anuals sobre el terreny per certificar l'avenç dels projectes, conèixer la població beneficiària i coordinar-se amb les contraparts; així com per elaborar informes de seguiment i sol·licitar a les alcaldies els informes tècnics i financers que han de lliurar. Aquesta tasca es fa de manera coordinada tant des de l'oficina tècnica de Managua com des de la seu del Fons Català a Barcelona, que transmet tota la informació al Consell Comarcal.

D'altra banda, el Fons Català signa convenis específics amb la Diputació de Barcelona, l'Ajuntament de Barcelona o l'Ajuntament de l'Hospitalet pel quals aquests municipis es comprometen a fer una aportació econòmica estable i cada any s'acorden els projectes o les accions a les quals es destina.

Pel que fa a la Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, aquesta encarrega al Fons Català la gestió de la convocatòria de «projectes d'iniciativa municipal». Per gestionar cadascun dels projectes aprovats, se signen convenis trilaterals entre la Mancomunitat, l'Ajuntament metropolità i el Fons Català.

---

1. Vegeu el Moment 4. 2.300 projectes compartits.

2. Actualment el Fons Català gestiona, a través dels convenis signats, les convocatòries locals de les institucions següents: Ajuntament de Badalona, Ajuntament de Castellbisbal, Ajuntament de Castelldefels, Ajuntament de Cerdanyola del Vallès, Ajuntament d'Esparreguera, Ajuntament d'Igualada, Ajuntament de la Garriga, Ajuntament de Manlleu, Ajuntament de Mataró, Ajuntament de Molins de Rei, Ajuntament de Ripollet, Ajuntament de Sant Boi de Llobregat (només anàlisi prèvia dels

projectes), Ajuntament de Sant Cugat del Vallès, Ajuntament de Sant Sadurní d'Anoia, Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet, Ajuntament de Tortosa, Ajuntament de Vic, Ajuntament de Vilafranca del Penedès, Consell Comarcal d'Osona i Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

3. Acta de la reunió de la Junta Executiva celebrada a Barcelona el 23 de març de 1998.

4. Municipi agermanat amb Sant Boi de Llobregat.

5. Diversos municipis del Vallès Occidental estableixen relacions amb alcaldies del departament de Matagalpa, finançant projectes de desenvolupament local, i el Consell Comarcal assumeix la coordinació dels municipis implicats des de Catalunya. Els ajuntaments vallesans que hi participen són: Palau-solità i Plegamans, Polinyà, Sabadell, Sant Llorenç Savall i Sentmenat. Pel que fa a les poblacions nicaragüenques, són: San Isidro, San Ramón, Muy Muy i Matagalpa.

MOMENT

13

Tocar el territori, viure'l i conviure-hi. Les oficines del Fons Català sobre el terreny estrenen els vincles Nord-Sud i esdevenen un espai de representació i projecció de la institució per impulsar noves iniciatives i projectes.

Obertura d'oficines sobre terreny

El Fons Català compta amb dos membres de l'equip expatriats a l'oficina de Managua per dur a terme el seguiment i avaluació dels projectes sobre el terreny.

El creixement que experimenta l'àmbit de la cooperació a partir de 1994 permet ampliar l'estructura tècnica del Fons Català i desplaçar-la als països amb els quals la institució coopera de manera més continuada. Managua i Tetuan són les ciutats escollides per acollir les noves seus de l'associació al Sud.

La tercera legislatura del Fons Català (1995-1999) està marcada per la Campanya del 0,7%, que pren una especial rellevància a partir del desembre de 1994. La forta mobilització social, que té com a imatge les acampades a l'avinguda Diagonal, impulsa l'ascens general de la cooperació en tots els àmbits, la qual cosa comporta un ràpid creixement social i econòmic del Fons Català. En una sola legislatura la institució multiplica per 3,5 el pressupost.

En aquest context de creixement, el 1995 l'Assemblea aprova «incrementar l'esforç de suport i seguiment de projectes sobre el terreny, especialment en les àrees on hi ha una concentració més gran de projectes». ¹ És així com l'any 1996 la Junta acorda ampliar l'estructura tècnica del Fons Català en els àmbits de gestió i obre l'oficina de Centreamèrica per desenvolupar tasques de representació i de seguiment, així com per poder començar a treballar en iniciatives i projectes propis en l'àmbit municipalista. Per fer-ho, s'expatria una tècnica responsable de fer el seguiment de projectes sobre terreny a la regió i s'estableix la seu de l'oficina a Managua (Nicaragua).

Des dels inicis la seu de Nicaragua funciona en base a dos objectius principals:

- La cohesió dels diferents fons implicats.
- L'enfortiment de la capacitat tècnica dels fons implicats.

Aquesta experiència serveix de model per dissenyar la proposta d'oficina conjunta, l'any 1997, amb Euskal Fundoia, el Fons Mallorquí de

Solidaritat i Cooperació i el Fons Valencià per la Solidaritat. Posteriorment, el 1998 s'hi sumen el Fons Menorquí de Cooperació i el Fondo Galego, tots integrants de la Confederació de Fons.

L'obertura d'una oficina tècnica conjunta d'àmbit confederal comporta obrir un espai de reflexió col·lectiva amb els altres fons de la Confederació per situar tres elements imprescindibles per al funcionament d'una oficina tècnica conjunta:

- L'espai físic: el lloguer dels locals i les despeses corrents operatives.
- El pla de treball o programa operatiu:
  - La metodologia de les intervencions i els procediments operatius.
  - Les estratègies de cadascun dels fons.
- Els recursos humans: personal tècnic i personal administratiu.

En un primer moment s'acorda un model de funcionament conjunt amb un pla de treball i personal tècnic compartit per a tots i cadascun dels fons implicats en l'oficina tècnica. La proposta es manté operativa els dos primers anys, durant els quals també se sumen a l'oficina conjunta el Fons Menorquí i el Fondo Galego.

A partir de l'any 1999, es canvia el model de funcionament. A partir d'ara es comparteix l'oficina física però es treballa amb dos plans de treball diferenciats. D'una banda, Euskal Fundazioa disposa d'una tècnica alliberada i un pla de treball propi; de l'altra, el Fons Català, el Fons Mallorquí, el Fons Valencià, el Fons Menorquí i el Fondo Galego mantenen

El 1995 l'Assemblea aprova augmentar el suport i seguiment de projectes sobre el terreny, especialment en les àrees on hi ha més projectes.

La concentració de projectes a l'Àfrica, i en especial a Senegal, comporten l'expatriació d'un membre de l'equip de Fons Català a la zona a partir de l'any 2010.

L'oficina de Centreamèrica esdevé una seu de treball per a diversos fons de cooperació de l'Estat espanyol.

La permanència de tècnics de cooperació al territori és un factor clau per consolidar i transformar les relacions Nord-Sud i les pràctiques de cooperació municipal.

dos tècnics alliberats assumits pel Fons Català el i Fons Mallorquí, i comparteixen un pla de treball conjunt. L'any 2000 s'hi incorpora el Fons Pitiús.

«L'experiència conjunta de l'oficina dels fons suposa una sinergia d'esforços amb els altres fons que es valora molt positivament. [...] Aquest esforç conjunt ha permès rendibilitzar molt més els recursos disponibles tant a nivell humà com material i d'infraestructura i, per altra banda, ha contribuït a consolidar criteris d'actuació conjunts, específicament en el seguiment i l'avaluació dels projectes». ² Les valoracions positives de l'experiència són compartides per tots els fons, sobretot durant els primers anys.

Però després d'un procés de reflexió col·lectiva, a partir de l'any 2001 s'opta per un model de funcionament de l'oficina de Managua que tingui en compte els objectius dels diferents fons. Així doncs, es passa del model de programa i personal comú a un model de funcionament individual i es decideix compartir l'oficina física, però no el programa operatiu ni el personal tècnic, que és aportat per cadascun dels fons implicats en l'oficina tècnica.

L'ampliació de l'estructura tècnica del Fons Català i l'obertura de les oficines sobre el terreny són un factor clau en l'impuls d'iniciatives de l'àmbit municipalista.

El mateix any l'Assemblea aprova l'obertura de l'oficina al nord del Marroc:

«Serà una oficina regional del Fons Català a l'àrea Mediterrània, conjuntament amb els Fons Mallorquí i Menorquí, tenint en compte el treball creixent amb els col·lectius d'immigrants marroquins residents a Catalunya, que, majoritàriament provenen del nord del Marroc. La seva funció serà la d'identificar noves contraparts, fer el seguiment dels projectes que ja s'estan executant a la zona i acompanyar les entitats locals en la formulació de noves propostes. La seu es fixarà a Tetuan, ja que l'àrea de treball més immediata és la zona nord del Marroc, tot i que es preveu que pugui fer les mateixes funcions als diferents països de la Mediterrània prioritzats pel la insitució.»³

La seu de Tetuan roman en actiu fins l'any 2003, quan la Junta decideix suprimir la presència permanent al Marroc a causa de la poca concentració de projectes que s'hi gestionen.

El trànsit de càrrecs polítics, cooperants i membres de la societat civil organitzada catalana per les oficines és molt significatiu. Per la seu de Managua passen la majoria de càrrecs polítics dels municipis agermanats i també delegacions en ruta cap a Guatemala o El Salvador. Una circulació Nord-Sud que és recíproca, en el sentit que un nombre important de polítics del Sud i representants d'altres àmbits també visiten la seu central del Fons Català.

La permanència al territori és un factor clau per consolidar i transformar tant les relacions Nord-Sud com les pràctiques de cooperació municipal.

L'obertura d'una oficina tècnica a Managua és, en un primer moment, una espai de treball conjunt amb altres fons de cooperació de l'Estat espanyol.

El creixement que experimenta l'àmbit de la cooperació a partir de 1994 permet ampliar l'estructura tècnica del Fons Català.

L'ampliació de l'estructura tècnica del Fons Català i l'obertura de les oficines sobre el terreny són un factor crucial en l'impuls d'iniciatives i projectes de l'àmbit municipalista. Descentralitzar la gestió i obrir un espai de representació institucional al Sud contribueix a millorar el procés d'identificació, seguiment i avaluació de les pràctiques de cooperació, així com la recerca d'actors o aliats en l'àmbit local i regional.

Les oficines sobre el terreny del Fons Català es creen tenint en compte els principis de la institució. Des de l'inici no es vol fomentar una cooperació bilateral, de governs a governs, ni tampoc es pretén que la cooperació internacional esdevingui un seguit de campanyes puntuals d'ajut humanitari, sense continuïtat.

Obrir un espai al Sud és un pas endavant dins del marc institucional i tècnic. La permanència al territori és un factor clau per consolidar i transformar tant les relacions Nord-Sud com les pràctiques de cooperació municipal.

---

1. Acta de la 12a Assemblea General, celebrada a Terrassa el 21 d'octubre de 1995.

2. Acta de la 14a Assemblea General, celebrada a Polinyà el 28 de març de 1998.

3. Acta de la 17a Assemblea General, celebrada a Vic el 31 de març de 2001.

MOMENT

14

Investigar per evolucionar.
Amb aquesta filosofia, el Fons
Català posa en marxa l'edició
de diverses publicacions que li
permeten traçar nous recorreguts
i estratègies per créixer i
projectar-se com a agent de la
cooperació local descentralitzada.

Publicacions i estudis del Fons Català

A partir de l'any 2000, la institució obre una nova línia de publicacions, aquest cop vinculada a la investigació i anàlisi de la cooperació a Catalunya.

Una de les aportacions del Fons Català als seus associats són les diverses publicacions que, gairebé des dels inicis, l'entitat edita.

A finals dels anys noranta es promou de manera especial l'Àrea de Difusió del Fons Català, la qual treballa per donar a conèixer les activitats i projectes de la institució, però també posa a disposició dels socis recursos i coneixements sobre cooperació municipal. Les publicacions i els estudis de recerca sobre cooperació local a Catalunya són una de les principals aportacions que se'n deriven.

L'any 1998 s'acorden en l'Assemblea els principals objectius de l'Àrea de Difusió del Fons Català. S'aposta no només per editar publicacions periòdiques sinó també per difondre informació relativa als projectes finançats pels ajuntaments, promoure espais als mitjans de comunicació i treballar més per sensibilitzar la ciutadania per tal d'apropar-se més als ajuntaments i a la societat en general: «L'Àrea de Difusió ha de treballar no només en relació als mitjans i la divulgació de les activitats i projectes, sinó que ha de ser, a més, una eina a disposició dels ajuntaments per garantir la bona comunicació entre els socis i el Fons Català».¹

Una de les aportacions del Fons Català als seus associats i a la resta d'agents de la cooperació, són les diverses publicacions que, gairebé des dels inicis, l'entitat edita. Es tracta de memòries, reculls, sistematitzacions i monogràfics que aporten nous coneixements i tendències dins l'àmbit de la cooperació municipal en general, però també dins de contextos més específics, com avaluacions, emergències i codesenvolupament, entre altres.

Una de les publicacions més notòries ha estat la *Sistematització d'experiències de cooperació descentralitzada de quatre ens locals catalans* (2010), en el qual s'analiza detalladament la cooperació que duen a terme quatre ajuntaments catalans -Castelldefels, Girona, Santa Coloma de Gramenet i Tarragona. El monogràfic aporta un conjunt de reflexions sobre la situació i els estils de la cooperació catalana. Aquesta publicació també inclou un conjunt de recomanacions a les institucions catalanes supramunicipals, amb l'objectiu de promoure més qualitat en la cooperació municipal amb relació al rol de cada institució.

Dins l'àmbit del codesenvolupament,² un dels grans recorreguts del Fons Català, trobem també diverses publicacions vinculades a projectes específics. Aquest és el cas de la publicació del Fons Català *Estudi sobre Remeses i Desenvolupament Local* (2007) en el marc del projecte REDEL II, que opera sobre les remeses del col·lectiu senegalès originari de Casamance (Senegal) establert a Catalunya.

Altres publicacions se situen en l'eix de l'avaluació. Aquest és el cas del llibre *Avaluar per Evolucionar. Tres anys després del Mitch. La gestió del Poder Local* (2003), una publicació resultat de la recerca i les reflexions del Fons Català sobre el seu paper en el context de les campanyes d'emergència en situacions de crisi.

A partir de l'any 2000, la institució obre una nova línia de publicacions, aquest cop vinculada a la investigació i anàlisi de la cooperació a Catalunya. «L'Àrea de Difusió ha de produir la línia de publicacions que informi i garanteixi la transparència de l'activitat del Fons. [...] De la mateixa manera, ha d'estar al servei del món de la solidaritat per donar a conèixer iniciatives d'altres organismes, institucions i entitats».³ El president del Fons Català (1993-2004), Joan Aguado, presenta així la nova proposta: els estudis sobre cooperació municipal a Catalunya amb els països del Sud (1998-2008).

És així com en l'Assemblea s'aprova l'elaboració d'un estudi sobre la cooperació municipal a Catalunya que presenti:

- Una visió global de la cooperació municipal: polítiques, recursos i mecanismes de gestió i de participació, que es durà a terme a partir del resultat d'una enquesta que s'adreçarà a tots els municipis de Catalunya.
- Una sistematització de casos representatius de la cooperació municipal a Catalunya, especialment de les relacions municipalistes a l'Amèrica Llatina (Nicaragua i Cuba) i a l'Àfrica (Senegal, Gàmbia i el Marroc).

Es tracta d'una línia d'investigació i recerca de gran utilitat tant pels propis ens locals cooperants com per tots els actors de la cooperació al desenvolupament -de Catalunya i de fora del país: ONG, federacions d'ONG, centres d'investigació i recerca, universitats, administracions públiques, òrgans de participació ciutadana com els consells municipals de cooperació, i també pels mateixos municipis catalans en qualitat d'agents de la cooperació local. L'exclusivitat d'aquestes publicacions rau en el fet que la

Amb la publicació del quart estudi es compleixen deu anys de recerca i investigació en cooperació local descentralitzada.

Dins l'àmbit del codesenvolupament, un dels grans recorreguts del Fons Català, trobem també diverses publicacions vinculades a projectes específics.

Una de les publicacions més notòries és la *Sistematització d'experiències de cooperació descentralitzada de quatre ens locals catalans*, que aporta diverses reflexions sobre la situació i els estils de la cooperació catalana. Els resultats es presenten a diferents municipis.

A partir dels dos primers estudis es sistematitza un període de cinc anys de cooperació municipal (1998-2002), fet que permet observar algunes de les tendències i evolucions.

precisió de les dades que recullen permet elaborar un mapa molt exacte dels actors de cooperació.

En el primer estudi, editat l'any 1998, la visió sobre la cooperació amb el Sud s'entén com un acte de justícia que afecta les societats del Nord i que s'ha d'impulsar des de tots els àmbits de la societat, per avançar cap a un nou ordre econòmic mundial més just. Es posiciona l'espai local en un món cada dia més globalitzat i interdependent, en el qual es pot estar al marge de les dinàmiques internacionals perquè en major o menor mesura també en depèn.

L'Estudi de la Cooperació Local de Catalunya amb els països del Sud 1998-1999-2000 agrupa les dades de 544 municipis, que corresponen al 93% de la població de Catalunya, i és el primer d'aquestes característiques que es du a terme al nostre país. La publicació es presenta oficialment en el marc d'una jornada celebrada a l'Hospitalet de Llobregat, però també es fa extensiu a les federacions d'ONG i al Parlament de Catalunya, durant la compareixença de la Junta al juny de 2001.

El 2n *Estudi sobre la Cooperació Local de Catalunya amb els països del Sud 2000-2001-2002* esdevé una actualització i continuació de les dades

recollides en la primera edició. La nova investigació respon a la voluntat de donar continuïtat al procés endegat pel Fons Català de presentar la informació periòdicament sobre l'estat i l'evolució de la cooperació local de Catalunya.

Aquesta segona publicació es conforma com un document que engloba i detalla la informació exhaustiva de la cooperació i la solidaritat del món local. Recopila dades de 608 municipis, de les 4 diputacions, de 19 consells comarcals i de la Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (MMAMB). L'estudi, a banda d'incloure les dades econòmiques dels ens locals amb relació a la cooperació, reuneix dades qualitatives –com les vinculades a agermanaments i consells de cooperació– que permeten conèixer millor l'evolució de les polítiques de cooperació de les corporacions locals catalanes.

A partir d'ambdues investigacions es sistematitza un període de cinc anys de cooperació municipal (1998-2002), fet que permet observar algunes de les tendències i evolucions i, tot i tractar-se encara d'un període curt, algunes ja són significatives perquè confirmen el creixement continuat de diferents aspectes de la cooperació local.

El tercer estudi permet prosseguir amb el procés d'anàlisi de tendències i canvis, en aquest cas, englobant les dades de 540 ajuntaments de Catalunya, 22 consells comarcals 4 diputacions i la MMAMB en relació a les polítiques de cooperació i solidaritat durant els anys 2003, 2004 i 2005.

Novament, l'estudi esdevé una radiografia que es complementa amb les dades recollides en el *4t Estudi de Cooperació Local de Catalunya amb els Països del Sud 2006-2007-2008*, en el qual participen 569 ajuntaments, 27 consells comarcals, 4 diputacions i la MMAMB. Així es compleixen 10 anys de recerca i investigació en cooperació local descentralitzada.

El rol del Fons Català en l'acompanyament de la cooperació dels ens locals i el valor afegit que aporten aquest estudis, permeten a la institució unir la teoria i la praxi. És així com les investigacions es converteixen en una eina útil i precisa a l'hora de valorar l'evolució dels patrons de la cooperació descentralitzada catalana, tant pel propi Fons Català com pels ajuntaments socis. I aquest fet resulta especialment d'interès a l'hora de plantejar balanços i perspectives de la cooperació local catalana en el marc dels nous models de cooperació descentralitzada. El Fons Català, amb la seva tasca de recerca, sistematització i investigació, iniciada 10 anys abans, disposa d'una mirada en perspectiva amb relació als models teòrics i a l'experiència de la cooperació local dels municipis i ens supramunicipals de Catalunya amb els països del Sud.

Les investigacions es converteixen en una eina útil i precisa a l'hora de valorar l'evolució dels patrons de la cooperació descentralitzada catalana.

A partir de l'any 2000, la institució obre una nova línia de publicacions, aquest cop vinculada a la investigació i anàlisi de la cooperació a Catalunya.

Difusió dels resultats de la sistematització d'experiències a Lleida l'any 2010. També es donaran a conèixer a les altres tres demarcacions.

A partir de l'anàlisi comparativa de les dades recollides al llarg dels quatre estudis, es pretenen identificar certs patrons o models de comportament dels ens locals catalans al llarg dels darrers 10 anys. L'objectiu és reflectir quina és la realitat de la cooperació catalana comparant-la amb la realitat d'altres països com Itàlia, França i Holanda, però considerant també els principis de la Declaració de París⁴ en relació a l'eficàcia de l'ajuda. Un oportunitat per definir nous reptes en el marc d'un nou paradigma de la cooperació descentralitzada.

-
1. Acta de la 14a Assemblea General, celebrada a Polinyà el 28 de març de 1998.
  2. Vegeu el Moment 5. Cooperar amb els migrants: el codesenvolupament.
  3. Acta de l'Assemblea General celebrada a Viladecans el 23 de març de 2000.

4. La Declaració de París sobre l'Eficàcia de l'Ajuda al Desenvolupament, aprovada durant el 2n Fòrum d'Alt Nivell sobre l'Eficàcia de l'Ajuda (París, 2005), estableix cinc principis per a una ajuda més eficaç: apropiació, alineació; harmonització, gestió orientada als resultats i responsabilitat compartida.

MOMENT

15

Nicaragua i Cuba. Dos països, dues revolucions. A partir de l'any 1979, amb la implantació dels ajuntaments democràtics, la societat catalana manifesta la solidaritat política amb diversos països de Centreamèrica. L'agermanament esdevé una fórmula per intensificar les relacions humanes des del nivell institucional més proper: el municipi.

Pobles germans

29 municipis catalans agermanats amb localitats nicaragüenques i 20 més agermanats amb poblacions cubanes. Aquest és el resultat del procés iniciat pels consistoris catalans que comencen a establir vincles amb els països del Sud quan s'instaura la democràcia. A Catalunya, a partir dels anys vuitanta molts pobles i ciutats opten per l'agermanament com a eina per fomentar les relacions amb altres països.

Però és a principis dels anys noranta quan neixen els agermanaments-cooperació, tal com es coneixen avui: un instrument propi de la cooperació local presentat com una alternativa que permet impulsar processos participatius i relacions horitzontals entre els diferents actors locals. A més, esdevé una eina per apropar els ciutadans i ciutadanes a l'exercici de la cooperació internacional.

Tal com explica l'exalcalde d'Arbúcies i secretari del Fons Català (1986-2003), Jaume Soler, «l'objectiu final no és solucionar els problemes econòmics, sinó crear xarxes, complicitats i dinàmiques socials que permetin trobar sortida als propis problemes». En la mateixa línia, Moisés Arana, exalcalde de Bluefields, municipi nicaragüenc agermanat amb Girona, opina que «la presa de consciència que permet l'agermanament facilita adoptar una visió diferent de la cooperació, més centrada en la solidaritat i menys en la caritat».

Segons les dades recollides al *4t Estudi de la Cooperació Local a Catalunya amb els països del Sud 2006-2007-2008*,¹ avui a Catalunya hi ha 128 agermanaments entre municipis i ciutats de Catalunya amb pobles del Sud.

El Fons Català ha acompanyat de manera continuada i activa aquestes experiències a través de diverses accions. Per exemple, ha afavorit la incidència en processos democràtics de participació. Jaume Soler explica que en el procés d'agermanament entre Palacagüina (Madriz, Nicaragua) i Arbúcies, un dels més antics (1986), «destaca la importància d'haver estat presents a les eleccions de 1990, moment en què es produeix

A Catalunya, a partir dels anys vuitanta molts pobles i ciutats opten per l'agermanament com a eina per fomentar les relacions amb altres països.

la derrota del Front Sandinista d'Alliberament Nacional (FSLN), ja que va obligar a replantejar les relacions de solidaritat entre els dos municipis. A Arbúcies ja s'havia creat la SOARPAL com a comissió d'agermanament, i a Palacagüina es crea aleshores la FUNDARPAL com a comissió d'agermanament integrada pels membres de les organitzacions populars de Palacagüina».

La institució també ha acompanyat experiències pioneres de planificació estratègica en el marc d'unes relacions internacionals més participatives i horitzontals i ha fomentat la creació i la consolidació dels vincles establerts pels socis en un marc de relacions Nord-Sud.

Acte a Nicaragua l'any 2007 en el marc de l'agermanament entre San Miguelito i Sant Boi de Llobregat.

La 1a Trobada de Ciutats Catalanes Solidàries amb Municipis Cubans té lloc l'any 2002 a Castelldefels i vol compartir experiències i reflexions, conjuntament des de Cuba i Catalunya.

L'agermanament permet impulsar processos participatius i relacions horitzontals entre els diferents actors locals.

El vincle entre les parts agermanades es gestiona mitjançant els projectes de cooperació, però també a partir d'acompanyaments especials a les brigades de solidaritat organitzades per les entitats implicades en l'agermanament, la coordinació de delegacions institucionals sobre el terreny o la publicació d'estudis específics, entre altres.

En el marc de l'agermanament entre Sant Boi de Llobregat i San Miguelito (Río San Juan, Nicaragua), l'Ajuntament català signa un conveni amb el Fons Català per tal de realitzar un diagnòstic participatiu. L'estudi pretén analitzar les principals problemàtiques que afecten el municipi i determinar perspectives de desenvolupament amb la participació de la ciutadania: millorar la cobertura i la qualitat dels serveis bàsics (aigua i salut), millorar les condicions i la qualitat de vida de la població (comunicació, habitatge, alimentació i sanejament) i promoure tant l'organització comunitària i institucional com el desenvolupament dels grups més vulnerables, són alguns dels objectius que es desprenen de l'estudi.

Un altre dels estudis rellevants publicats sobre els agermanaments és *Evaluación de la Cooperación Municipal Directa a través del Instrumento del Hermanamiento* (2010). Es tracta de la primera avaluació conjunta amb la cooperació descentralitzada que s'ha realitzat a l'Estat espanyol per tal de donar a conèixer les relacions de col·laboració entre ciutats. La iniciativa neix de la mà de la Confederació de Fons de Cooperació i

Solidaritat i la Direcció General de Planificació y Evaluación de Políticas para el Desarrollo (DGPOLDE). Segons el director general de Planificació i Avaluació de Polítiques pel Desenvolupament de la Secretaria d'Estat de Cooperació Internacional, Juan López-Dóriga, «aquest exercici avaluatiu vol millorar l'aprenentatge i la presa de decisions sobre el paper de la cooperació municipal directa en el conjunt del sistema de cooperació espanyol».

Per altra banda, l'any 2002 el Fons Català, la Diputació de Barcelona i l'Ajuntament de Castelldefels organitzen en aquest municipi la Trobada de Ciutats Catalanes Solidàries amb Municipis Cubans² amb l'objectiu de compartir experiències i reflexions, conjuntament des de Cuba i Catalunya, que permetin avançar en noves línies de futur. La trobada, que compta amb uns 200 participants, conclou amb la denúncia del bloqueig a Cuba i els seus efectes sobre la població, i proposa diverses iniciatives:

- Impulsar vincles d'agermanament triangulars (o de més ciutats) a partir de les relacions d'agermanament de què cadascuna de

Acte commemoratiu per celebrar el 20è aniversari dels agermanaments amb Nicaragua, celebrat a Molins de Rei al novembre de 2005.

Avui hi ha 128 agermanaments entre municipis i ciutats de Catalunya i pobles del Sud.

les ciutats ja disposa en altres països i continents, impulsant la promoció de xarxes de ciutats solidàries amb Cuba.

- Reforçar el treball conjunt de les ciutats catalanes agermanades o solidàries amb Cuba i impulsar la celebració de jornades de debat, com aquesta, com a mínim una vegada cada legislatura.
- Celebrar a Cuba una trobada específica entre ciutats catalanes i cubanes, coincidint amb l'aniversari de la fundació de L'Havana.
- Assumir el compromís de seguir impulsant nous processos d'agermanament amb Cuba, procurant diversificar la presència territorial a l'illa.

El vincle entre les parts agermanades es gestiona mitjançant projectes de cooperació, les brigades de solidaritat o delegacions institucionals.

A partir d'aquests objectius, els participants conclouen que «la solidaritat amb Cuba haurà de basar-se en la complementarietat d'actors socials i institucionals i el protagonisme dels ens locals en cooperació internacional, orientada a promoure un nou ordre econòmic internacional més just». És així com es posaran en marxa els engranatges per promoure el Programa de Desenvolupament Humà del PNUD d'UNOPS-PDHL Cuba,³ que advoca per reforçar la cooperació descentralitzada internacional.

---

1. 4t Estudi de la Cooperació Local a Catalunya amb els països del Sud 2006-2007-2008, Fons Català de Cooperació, 2011.

2. A finals del mateix any (2002) el Fons Català, conjuntament amb l'Assemblea Provincial del Poder Popular, organitzen la 2a Trobada de Ciutats Catalanes

Solidàries amb Municipis Cubans, que té lloc a ciutat de l'Havana i en la qual hi participen una trentena d'alcaldes, regidors i representants d'entitats de solidaritat amb Cuba.

3. Vegeu el Moment 8. La cooperació multilateral.

MOMENT

16

L'Adagio d'Albinoni
ressona simultàniament a
42 municipis catalans un diumenge
a les 12 h del migdia. Sona música per
la pau. Un símbol de les primeres
iniciatives que des de la
cooperació municipal es
posen en marxa per
treballar tots junts
per la pau i els
drets humans.

Defensar la pau

El foment de la pau, la defensa dels drets humans i la consolidació de la diplomàcia de les ciutats catalanes com una finestra al diàleg i a les relacions internacionals són els tres braços que sostenen la tasca del Fons Català en l'àmbit de la cultura de pau. Des de la campanya «Música per la Pau» (1993), són moltes les iniciatives impulsades que marquen un clar posicionament de la institució, també polític, a favor de la pau i els drets de tots els pobles.

Música per la Pau aconsegueix la implicació de prop de 700 músics catalans de tots els estils que actuen de forma desinteressada.

«Música per la Pau» demana suport al Fons Català per organitzar diversos concerts simultanis per la Pau als Balcans a diferents poblacions de Catalunya.

Cant simultani per Bòsnia a Catalunya

Diumenge faran concerts alhora a 42 pobles catalans

Pep Blay

BARCELONA

Serà diumenge que ve a les dotze del migdia quan quatre-cents-cinquanta músics catalans obriran simultàniament un concert per la pau a Bòsnia. Més de 700 músics, que practiquen gèneres diversos tant el rock, el jazz, la música clàssica, participaran en aquesta iniciativa de solidaritat ideada pel col·lectiu Música per la Pau i organitzada pel Fons Català de Cooperació al Desenvolupament, Catalunya de l'Onze Dne d'Euro i el Vredé d'Europa a través de la seva organització simpatitzant, i Franca, la ha mantingut el seu leurola per estar involucrada a la idea.

Les actuacions, gratuïtes i amb la col·laboració desinteressada dels artistes, són tant un homenatge al peu del vol boicotejat Yehudi Menuhin, que dibuixà mentre i mentre lluita la guerra s'interposava l'Adagio d'Albinoni a les dotze del migdia als carrers de Sarajevo. Simultàniament es troba en un moment difícil, i dibuixà que sempre mantindrà el seu que obria que sempre, segons ha simbolitzat en una carta a la seva germana, Violeta Simandjovic. Precisament, ha estat ella la que ha recomanat directament a Música per la Pau aquesta iniciativa, a la vegada que ha enviat al seu lloc català una carta amb la gravació de la cançó per a Vlad i gènere que ha compost el seu lloc, titulat *Cry for Bosnia/Heterogenia*.

El Festival Apolonia Bòsnia ha estat el més recent vehicle musical per donar suport a la pau

En el decurs dels actes es llegirà el Manifest per la Pau als Balcans i s'interposarà l'Adagio d'Albinoni. En aquesta companyia també es farà una crida a obrir unes negociacions paral·leles per a una pau que la reconstrucció de l'Orquestra Simfònica de Sarajevo, i el suport a les persones d'aquí per a superar les condicions. Els contactes corren en la Guàrdia: 2300-0900-97-0259834332 i 2300-0106-31-020027739).

Entre els actes que se presenten simultàniament al lloc de la Música per la Pau, es troba la gira d'un concert amb motiu de just i de clàssica que també per diversos motius de refugiats humanitaris, un lloc de solidaritat gràcies i l'admonició ja està simultàniament realitzat. Segons els organitzadors, "ja que els conflictes d'època humanitària començà cada cop més problemàtics per entre en els Balcans, calia actuar per la guerra, almenys involucrant ajudar a donar vida als camps de refugiats."

«El meu pare és musulmà, la meva mare és croata, però la meva nacionalitat és músic, i la música és l'única arma de què dispo per protestar per la situació en què es troba Bòsnia i Hercegovina. Aquesta és la meva contribució a la Pau (...).»¹

Són paraules de Vedran Smajlovic, primer violoncel del Teatre de l'Òpera de Sarajevo que, durant la Guerra dels Balcans, comparteix dia a dia amb els seus conciutadans, no només granades, francotiradors i la intolerància dels agressors que assetjaven la seva ciutat, sinó també la incomprensió dels agredits en el conflicte.

Malgrat la impotència d'actuar davant d'aquest desastre humà i cultural, cada matí es vesteix amb el frac de concert i surt al carrer amb el violoncel per interpretar l'*Adagio* de Tomasso Albinoni.

L'actitud de Vedran Smajlovic motiva un conjunt de persones, dedicades principalment a la música, a unir-se al col·lectiu *Música per la Pau*, un grup integrat per músics de tot el món que promou un projecte social per la Pau als Balcans.

Músics croats, serbis, musulmans i de la resta del món pretenen formar una orquestra i oferir un concert a Sarajevo per demostrar al món que hi ha persones que, malgrat els odís de la guerra, encara creuen en la convivència en harmonia, respecte i tolerància entre cultures diferents. La proposta creua fronteres i arriba també a Catalunya, on és molt ben rebuda per la Junta del Fons Català.

Quan *Música per la Pau* demana suport a la institució per organitzar diversos concerts simultanis per la pau als Balcans a diferents poblacions de Catalunya, la Junta Executiva no dubta a col·laborar-hi. La iniciativa, a més, arriba en un moment en què el Fons Català aprova, en el marc de la 1a Trobada Municipis i Cooperació celebrada a Manresa uns mesos abans, que els socis organitzin activitats conjuntes i coordinades, com una Jornada Municipal Anual per la Pau i la Solidaritat.

És així com el 18 de juliol de 1993, a les 12 h del migdia, se celebren de manera simultània 42 concerts per la pau als Balcans a 42 municipis catalans.² Els ajuntaments de les diverses poblacions n'assumeixen l'organització, es fan càrrec de la infraestructura i demanen al públic assistent de destinar aportacions solidàries per a dos projectes:

- Reconstrucció de l'Orquestra Simfònica de Sarajevo.
- Suport a l'ajut per a quatre hospitals bosnians.

«La convocatòria d'un concert simultani a diferents municipis catalans respon a la voluntat de participació de col·lectius del món de

El 18 de juliol de 1993 a les 12 h del migdia, se celebren de manera simultània 42 concerts per la pau als Balcans a 42 municipis catalans.

La campanya aconseguí la implicació de prop de 700 músics catalans de tots els estils que actuen de forma desinteressada.

L'exposició «Una mirada al món» vol ser una aproximació a les diferents manifestacions del desequilibri entre Nord i Sud.

L'exposició «Una mirada al Món» esdevé una crida al rebuig del repartiment de la riquesa, el militarisme, les guerres i la violació sistemàtica dels drets humans.

la cultura i a la possibilitat de fer un concert multitudinari de forma descentralitzada. La iniciativa posarà de manifest el rebuig més enèrgic a totes les nostres comarques pel conflicte bèl·lic als Balcans», explica el president del Fons Català (1993-2004), Joan Aguado.

Per la seva banda, *Música per la Pau* aconsegueix la implicació de prop de 700 músics catalans de tots els estils –des del clàssic fins al rock passant pel jazz, el pop, o el cant coral– que a través del seu art s'adhereixen al gest de Smajlovic i actuen de forma desinteressada: «Denunciem la guerra i mostrem la solidaritat dels músics catalans amb Bòsnia», afirma el representant de *Músics per la Pau*, Joan Sallas.

Al simbolisme de la simultaneïtat, cal afegir-hi que a tots els municipis es llegeix el Manifest per la Pau als Balcans i s'interpreta l'*Adagio* d'Albinoni, adaptat als diferents estils musicals.

«*Música per la Pau*» esdevé així una de les campanyes que reflecteixen més i millor la voluntat de la institució de fomentar la pau, promoure la defensa dels drets humans i consolidar la diplomàcia de les ciutats catalanes, entenen-la com una finestra oberta a les relacions internacionals i exteriors dels municipis de Catalunya.

Tanmateix, al llarg de la seva trajectòria, el Fons Català ha impulsat o donat suport a altres tipus d'iniciatives relacionades amb el foment de la pau i els drets humans: l'acompanyament als municipis catalans en les seves accions de *lobby*; l'elaboració de mocions polítiques i crides d'ajuda en resposta a les situacions de crisi; el suport a accions de sensibilització a Catalunya mitjançant exposicions, conferències i seminaris, o la millora dels recursos tècnics en l'àmbit de pau.

Les mocions, resolucions i propostes d'adhesió a campanyes es proposen als ajuntaments socis i a altres institucions catalanes, amb la finalitat de manifestar el compromís polític i ètic amb el Sud. La moció per la pau als Grans Llacs (1996), la de suport al poble timorès i de repulsa per l'agressió a la voluntat d'independència (1999), l'elaborada per la fi de la violència contra el poble palestí (2002) o bé el Decàleg contra la Guerra a l'Iraq (2003) en són alguns exemples.

Pel que fa a les accions de sensibilització, les exposicions són una de les iniciatives més treballades. L'any 2000, quan l'Assemblea de les Nacions Unides declara l'Any Internacional de la Cultura de la Pau, el Fons Català elabora l'exposició «Una mirada al món», que s'exposa a 22 municipis catalans. El projecte es planteja com una aproximació a les diferents manifestacions del desequilibri mundial i una crida a la dignitat humana que exigeix el rebuig d'aquesta realitat en el repartiment de la riquesa, el militarisme, les guerres i la violació sistemàtica dels drets humans.

Durant la presentació de la mostra, a l'Assemblea General de 2000, Joan Aguado manifesta que «en aquest moment no hi ha una realitat que amenaci de manera més greu el nostre planeta que l'abisme profund que separa els països del Nord dels països del Sud. Cal difondre aquesta situació per tal d'anar creant el clima d'opinió pública favorable i avançar cap a un nou ordre econòmic internacional. És per això que des del Fons s'ha elaborat l'exposició «Una mirada al món», que vol ser una aproximació a les diferents manifestacions del desequilibri entre Nord i Sud».

D'altra banda, l'any 2004 s'inaugura l'exposició «Construir la pau. Els conflictes oblidats i el nou conflicte global»,³ un projecte de sensibilització que amb quatre blocs temàtics principals invita a la reflexió sobre els conflictes bèl·lics i elabora propostes per la construcció de la pau.

L'univers geogràfic i les accions que la institució posa en marxa en l'eix de la pau i la diplomàcia de ciutats és molt divers: des d'iniciatives a petita escala com la creació d'una xarxa de recursos per la pau, el desenvolupament i la interculturalitat l'any 1997, fins a l'organització de les diferents caravanes catalanes per la pau al Sàhara Occidental, que mobilitzen gran part de la ciutadania.⁴

A nivell internacional, el Fons Català participa activament a la Xarxa Europea d'Autoritats Locals per la Pau al Pròxim Orient. Palestina ha estat sempre un referent pels municipis catalans implicats en pau i resolució de conflictes. L'any 2003, la ciutat de Nàpols acull la 1a Conferència de Municipis i Associacions Europees vinculades amb Territoris Palestins. En aquesta trobada neix aquesta xarxa europea de representants locals

El Fons Català compta amb una comissió interna que s'implica en el foment de la pau i en la qual els socis plantegen les seves inquietuds i iniciatives.

La reflexió sobre els conflictes bèl·lics i les propostes per la construcció de la pau esdevenen un eix de treball del Fons Català a través de les accions de sensibilització.

Acte de la Xarxa Europea d'Autoritats Locals per la Pau al Pròxim Orient per mostrar el rebuig al mur que separa els territoris palestins, el juliol de 2004.

sensibles al conflicte israeliano-palestí. Dos anys després, l'any 2005, ja és el Fons Català qui s'implica directament en l'organització de la 2a Conferència Internacional d'Autoritats Locals per la Pau al Pròxim Orient, conjuntament amb la Diputació de Còrdova, el Fondo Andaluz de Municipios para la Solidaridad Internacional (FAMSI), el Fons Català i la Xarxa de Municipis Europeus per la Pau al Pròxim Orient.

Avui, la institució compta amb una comissió interna que s'implica en aquest àmbit i que treballa bàsicament amb tres àrees geogràfiques: Colòmbia, Palestina i Població Sahrauí, i es reuneix periòdicament.

A més, la institució es conforma com el paraigües de la Coordinadora Catalana d'Ajuntaments Solidaris amb el Poble Sahrauí (CCASPS), la qual també participa a les trobades de la comissió.

Les perspectives futures en l'àmbit de la pau i la diplomàcia de les ciutats és generar, des del Fons Català, un acompanyament ferm als municipis per tal de convertir la pau en un eix transversal dins les polítiques públiques de cooperació local.

1. Fragment del Manifest per la Pau als Balcans, promogut pel col·lectiu *Música per la Pau*.
2. Els municipis que organitzen els concerts per la Pau als Balcans en el marc de la campanya «Música per la Pau» són: Arbúcies, Ascó, Badalona, Banyoles, Barcelona, la Bisbal d'Empordà, Calella, Castellcir, Castelldefels, Cerdanyola del Vallès, Cervera, Falset, Figueres, Flix, Gandesa, Granollers, l'Hospitalet, Lloret de Mar, Manresa, Mataró, Mollet

del Vallès, Móra d'Ebre, Olot, les Planes d'Hostoles, les Preses, el Pont de Suert, Puigcerdà, Reus, Ripoll, Sabadell, Salt, Sant Feliu de Llobregat, Santa Coloma de Farners, Santa Coloma de Gramenet, Solsona, Tàrraga, Terrassa, Tortosa, Valls, el Vendrell, Vielha i Vilafranca del Penedès.

3. El material de la mostra és elaborat per l'associació Oikos. Acció ciutadana per la pau i l'equitat, una entitat dedicada a tasques de sensibilització ciutadana al

voltant de la pau i del desequilibri Nord-Sud. És una iniciativa conjunta entre Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació, que s'encarrega de la seva distribució pels pobles de Mallorca, i el Fons Català de Cooperació al Desenvolupament, que du a terme la difusió i distribució a Catalunya. Compta amb la col·laboració del Govern de les Illes Balears, que finança l'edició dels materials.

4. Vegeu el Moment 17. Caravanes solidàries rumb al desert.

A close-up photograph of a hand making a peace sign gesture (V-sign) against a solid orange background. The hand is positioned on the left side of the frame, with the index and middle fingers extended upwards and the thumb tucked in. The lighting is soft, highlighting the texture of the skin.

MOMENT

17

L'ajuda internacional ha facilitat la vida dels refugiats als campaments de Tindouf, però també ha supeditat el desenvolupament del poble sahrauí als recursos procedents de la solidaritat del món exterior. Des de Catalunya, junt amb les càrregues de material, es distribueixen tones de suport polític a favor de la celebració del referèndum d'autodeterminació.

Caravanes solidàries rumb al desert

L'organització de les caravanes es converteix en una acció col·lectiva que suma l'esforç de centenars de voluntaris, entitats i institucions catalanes.

«La capacitat del poble sahrauí de crear la societat més oberta del món àrab enmig del no res és un miracle que s'explica per la porfídiosa voluntat de ser lliures però també pel suport i la solidaritat internacional» (Eduardo Galeano).
Una ajuda que a Catalunya es gestiona a partir dels anys noranta a través de les caravanes solidàries en les quals participen ajuntaments, institucions, ONG i organitzacions de tota mena.

Instal·lat als campaments de refugiats del sud d'Algèria, a Tindouf, el poble sahrauí fa més de 35 anys que espera que arribi el moment d'exercir el seu dret a l'autodeterminació, que se'l reconegui com a estat i que el Govern marroquí desocupi les seves terres del Sàhara Occidental. Però el que en un inici havia de ser una situació temporal es prolonga en el temps: fracassen els plans de pau, no hi ha acords en les negociacions i mai s'arriben a complir les resolucions de les Nacions Unides que insten a celebrar un referèndum d'autodeterminació. La vida a la *hammad*¹ algeriana s'eternitza i, amb aquesta, la dependència de l'ajuda humanitària per a la supervivència dels refugiats.

Les primeres campanyes catalanes d'enviament de material als campaments sahrauís es posen en marxa a principis dels anys noranta de la mà de l'Associació Catalana d'Amics del Poble Sahrauí. La 1a i la 2a Caravana per la Pau al Sàhara, que s'organitzen el 1993 i el 1994 respectivament, esdevenen un canal útil per fer arribar les aportacions als campaments de Tindouf, però també es converteixen en un altaveu de la societat civil organitzada per reclamar una solució definitiva al conflicte.

A partir de l'any 1996 el Fons Català rep l'encàrrec de gestionar l'enviament de l'ajuda als campaments i en serà el responsable fins a l'any 1999. L'organització de la caravana es converteix en una acció col·lectiva que suma l'esforç de centenars de voluntaris, entitats i institucions catalanes que la converteixen en un símbol de la solidaritat amb els habitants del Sàhara Occidental. I és que la recollida de material compleix un triple objectiu: d'una banda, vol contribuir a satisfer les necessitats bàsiques de subsistència dels més de 160.000 sahrauís que viuen als campaments de refugiats. De l'altra, pretén sensibilitzar la ciutadania sobre la realitat d'aquest poble i mobilitzar-la a favor del procés de pau, i, finalment, esdevé una mostra del suport a la llibertat del poble sahrauí i al procés d'autodeterminació. «Volem traslladar-los el suport material davant la precarietat en què viuen, però també el suport sentimental i polític que des de Catalunya compartim totalment», afirma el president del Fons Català (1993-2004), Joan Aguado.

La 3a Caravana es posa en marxa el 27 d'abril de 1996 des de davant del Parlament de Catalunya. L'arrencada dels motors dels tràilers posa el punt final a tres mesos de campanya en la qual han participat més de 60 ajuntaments, la Generalitat de Catalunya, les diputacions de Barcelona i Girona i més de 200 entitats i partits polítics. Durant aquest període les poblacions de Catalunya organitzen tot tipus d'actes: des de festes i concerts fins a exposicions i jornades divulgatives, per recollir material higiènic

Les caravanes traslladen al poble sahrauí el suport material davant la precarietat en què viuen, però també el suport polític.

La Caravana pel Referèndum recull aportacions en efectiu per comprar i enviar vehicles tot terreny, camions, grues i ambulàncies que són necessaris per garantir que la votació es porti a terme amb transparència.

«Volem traslladar-los el suport material davant la precarietat en què viuen, però també el suport sentimental i polític que des de Catalunya compartim totalment».

i aliments. L'eco de la campanya ressona a tot el país i esdevé una acció descentralitzada que permet recollir un total de 109 tones de donacions en espècies, sis camions tràilers, cinc ambulàncies, un autobús i un camió cisterna.

«Aquesta edició ha fet un salt molt qualitatiu que demostra que molts ajuntaments poden fer cooperació descentralitzada i accions de conjunt alhora i fer-ho a través de campanyes participatives en les quals les institucions públiques i privades vagin de bracet», assegura la gerent del Fons Català (1988-2005), Núria Camps, durant l'acte oficial de la sortida del material cap al desert. I és que el reconeixement institucional al poble sahrauí es manifesta també a través de les institucions públiques, quan 24 ajuntaments socis i la Junta de Portaveus del Parlament de Catalunya aproven, sota la forma de moció, la declaració de la 3a Caravana per la Pau al Sàhara Occidental:

El Fons Català de Cooperació al Desenvolupament, actuant com a coordinador de la 3a Caravana per la Pau al Sàhara Occidental proposa a totes les institucions i entitats adherides de prendre el següent acord:

- Manifestar al Consell de Seguretat de l'ONU la seva inquietud per la manca d'avenç en l'aplicació del Pla de pau que preveia la celebració del referèndum a partir del cens de 1974.

- Sol·licitar a l'ONU que no retiri la MINURSO (Missió de les Nacions Unides per la Regió del Sàhara Occidental) que encara no ha assolit el seu mandat.
- Expressar la seva preocupació davant els indicis que es podria produir una represa de les hostilitats bèl·liques.
- Fer una crida a les autoritats marroquines i saharianes a propiciar l'obertura d'una via de diàleg directe tal com recomana la resolució 1042 de 31 de gener de 1996 del Consell de Seguretat de l'ONU.
- Instar el Govern espanyol a promoure una conferència de pau, tal com proposava el Parlament de Catalunya per acord de la Junta de Portaveus, en data 7 de juny de 1994.
- Traslladar el present acord al Fons Català de Cooperació al Desenvolupament per tal que el trameti a totes les institucions implicades.

El Fons Català, juntament amb altres institucions, es compromet a treballar per garantir que el procés de pau tira endavant i que se celebra el referèndum.

El Moll de la Fusta de Barcelona és el punt de partida de la 4a Caravana que, el 14 de juny de 1997, carrega més de 120 tones de

La 4a Caravana carrega més de 120 tones de material higiènic en set vehicles i cinc camions tràiler amb remolc.

L'organització de la caravana es converteix en una acció col·lectiva que suma l'esforç de centenars de voluntaris, entitats i institucions catalanes.

material higiènic en set vehicles i cinc camions tràiler amb remolc. En un any, les dimensions de la campanya creixen fins al punt de doblar la participació del nombre d'ajuntaments, entitats i empreses participants: ara ja són 124 ajuntaments, 519 entitats, associacions i escoles, 50 empreses, 25 mitjans de comunicació i els partits polítics i sindicats més representatius.

Des de les reivindicacions populars per manifestar el rebuig als conflictes de Bòsnia i dels Grans Llacs, cap campanya solidària no havia tingut tant d'impacte arreu de Catalunya com la 4a Caravana per la Pau al Sàhara Occidental. Gran part de l'èxit es deu a l'esperança en el procés de pau dipositada en els acords de Houston (setembre de 1997),² que desperten l'interès de la ciutadania en el conflicte i activen un ampli moviment de solidaritat.

I és que després de molts mesos d'exercir com a mediador entre el Govern marroquí i el Front Polisario, l'ex secretari d'Estat nord-americà, James Baker, determina una data per celebrar la consulta ajornada des de 1992. La cita es fixa pel desembre de 1998.

L'esperança en la solució del conflicte dona lloc el naixement d'organismes com la Comissió de Seguiment Institucional, creada al gener de 1998. Un conjunt d'institucions representatives de Catalunya,

La Caravana pel Referèndum és possible gràcies a l'esforç conjunt de 170 ajuntaments, 10 consells comarcals i més de 500 entitats.

entre les quals hi figura el Fons Català, es comprometen a treballar per garantir que el procés de pau tira endavant i que se celebra el referèndum d'autodeterminació.

La Comissió de Seguiment Institucional delega la coordinació de la 5a Caravana pel Referèndum al Fons Català. La particularitat de la 5a edició és que no es recull material sinó aportacions en efectiu per comprar vehicles tot terreny, camions, grues i ambulàncies que seran necessaris per garantir que la votació que les Nacions Unides han previst per finals d'any es porti a terme amb transparència. «Es necessitaran vehicles lleugers forts i nous per garantir els desplaçaments de les famílies, els observadors, els mitjans de comunicació... i per poder fer un seguiment de tot el procés», explica el delegat del Front Polisario a Catalunya (1994-2001), Adda Brahim.

Després de quatre intensos mesos de treball, s'aconsegueixen reunir més de 115 milions de pessetes (més de 690.000 euros) amb els quals s'adquireixen 30 vehicles tot terreny i sis ambulàncies amb els materials de reparació i manteniment. Uns resultats que fan de la campanya un nou èxit que, tal com explica Brahim, «per primer cop ha arribat a tot Catalunya sense excepció, hi ha participat tota la societat civil catalana i ha estat acompanyada a tot arreu d'activitats de difusió i sensibilització». L'onada de solidaritat és possible gràcies a l'esforç conjunt de 170 ajuntaments, 10 consells comarcals i més de 500 entitats.

El 24 de maig de 1998 el president del Parlament (1995-1999), Joan Raventós; el del Fons Català, Joan Aguado; el delegat del Front Polisario a Catalunya, Adda Brahim, i el representant de la Plataforma Cívica Catalunya amb el Sàhara, Joan Manel Caballero, són els encarregats de donar el tret de sortida al comboi. Una desfilada de vehicles que surten, de nou, del davant del Parlament de Catalunya en direcció al continent africà amb la convicció que aquesta serà l'última expedició d'ajuda humanitària que s'envia als campaments de refugiats. Però aquesta creença mai es fa realitat.

«L'ONU prorroga el termini per al cens del Sàhara» (*El Periódico*, 16 de juliol de 1998); «Sàhara Occidental: el referèndum bloquejat» (*Presència*, 26 de juliol de 1998); «Nuevo retraso en el proceso para el referéndum saharauí» (*El Mundo*, 2 agost de 1998). Són els primers indicis de l'estancament que de nou es produeix en el procés d'autodeterminació. A l'octubre de 1998 es decideix ajornar les votacions fins al desembre de 1999, data que tampoc es respecta. Avui, els drets dels sahrauís continuen sense tenir un lloc a les agendes dels líders polítics i mandatariis internacionals.

La Caravana pretén sensibilitzar la ciutadania sobre la realitat sahrauí i mobilitzar-la a favor del procés de pau.

Malgrat la suspensió de la consulta electoral i la coincidència amb l'esclat d'altres conflictes que reclamen l'ajuda internacional –com és el cas de la guerra de Kosovo–, la solidaritat amb el poble sahrauí no s'atura. La Plataforma Catalunya amb el Sàhara i el Fons Català posen en marxa una nova edició de la Caravana per la Pau –la 6a– per enviar l'ajut humanitari al sud d'Algèria. El 10 de juliol de 1999, cinc camions, set autobusos i un furgó de bombers carregats amb 19 tones de material higiènic, medicaments i bicicletes emprenen camí cap al desert.

La 6a Caravana és l'última que gestionarà el Fons Català. A partir de 1999, l'Associació Catalana d'Amics del poble Sahrauí (ACAPS) recupera la coordinació de les trameses. Un relleu que manté fins avui. 35 anys després de l'ocupació, els sahrauís segueixen necessitant l'ajuda internacional, segueixen sent apàtrides i segueixen rodejats de murs: un de més de 2.700 quilòmetres, i un altre de més impenetrable, encara: el que Galeano anomena *el mur de la incomunicació*.

-
1. La *hammada* és un tipus de paisatge del desert. És pedregosa i es caracteritza per ser una zona àrida, dura, d'altiplans rocosos i amb molt poca sorra.
  2. Quan Kofi Annan esdevé secretari general de les Nacions Unides l'any 1997, nomena James Baker, exsecretari d'Estat dels Estats Units, com a mediador del conflicte per tal d'establir un diàleg entre el poble sahrauí i Marroc per aplicar el Pla de pau i celebrar el referèndum que s'hi inclou. Fruit de les diverses trobades entre ambdues parts es firmen els acords

de Houston, els quals estableixen un calendari sobre les diverses fases del procés de descolonització del Sàhara Occidental i es fixa com a data per a la consulta electoral el 8 de desembre de 1998.

MOMENT

18

Els carrers de diverses capitals mundials vibren amb les multitudinàries mobilitzacions ciutadanes que desencadena la guerra contra l'Iraq. Una crida a la pau i a la desmilitarització que es converteix en símbol de la veu de l'opinió pública.

Junts contra la guerra a l'Iraq

Actors polítics i socials s'uneixen a la Plataforma Aturem la Guerra per expressar el rebuig a la cultura de la violència.

Els carrers de diverses capitals mundials vibren amb les multitudinàries mobilitzacions ciutadanes que desencadena la guerra contra l'Iraq. Una crida a la pau i a la desmilitarització que es converteix en símbol de la veu de l'opinió pública. Els protagonistes del moviment són més de deu milions de persones que el 15 de febrer de 2003 clamen «No a la guerra!». A Barcelona, sota el lema «Aturar la guerra és possible», més d'un milió de persones responen a la convocatòria de la Plataforma Aturem la Guerra, que segueix la crida del Fòrum Social Europeu.

La consulta contra la guerra se celebra a 322 municipis catalans amb un 98% dels vots contra la guerra.

A finals de 2002 el Govern nord-americà acusa l'Iraq de disposar d'armes de destrucció massiva, mantenir vincles amb Al-Qaeda i ser un perill imminent per la humanitat. Les inculpacions generen un moviment internacional contestatari i de protesta contra la invasió iraquiana. Una reacció massiva a l'esforç de conscienciació del teixit associatiu, els centres de recerca i les universitats.

De fet, l'enuig dels ciutadans es canalitza quan s'estrengen els vincles entre les entitats i també amb les institucions que s'oposen a l'atac. És així com una important representació dels actors polítics i socials s'uneix a la Plataforma Aturem la Guerra¹ per expressar el rebuig a la cultura de la violència i la necessitat de promoure la resolució dialogada dels conflictes.

El Fons Català decideix formar part de la plataforma durant la reunió de la Junta Executiva celebrada el 12 de febrer de 2003. A la trobada, els membres directius acorden pronunciar-se contra la ocupació, subscriure's a la Plataforma Aturem la Guerra i fer una aportació de 500 euros «com a adhesió a la manifestació»² del 15 de febrer.

Per altra banda, l'Assemblea del Fons Català, celebrada a Santa Perpètua de Mogoda el 22 de març de 2003, aprova el *Decàleg contra la Guerra*, per ser il·legítima, il·legal i immoral. La declaració rebutja la instrumentalització de l'ajut humanitari per part dels governs atacants i la reconstrucció de l'Iraq vinculada al lucre de les empreses dels països bel·licistes:

Des del Fons Català ens comprometem a:

- Denunciar aquelles iniciatives d'ajuda humanitària que es facin sota el paraigües dels governs dels països atacants, tot exigint-los indemnitzacions pels danys de guerra.
- Participar només en iniciatives que no contribueixin a fer de l'ajuda humanitària un espectacle mediàtic que tranquil·litzi consciències.
- Traslladar als governs espanyol, d'Estats Units i la Gran Bretanya, la condemna per l'atac dut a terme contra l'Iraq, que suposa una agressió al dret internacional vigent.
- Expressar la més enèrgica repulsa al Govern espanyol, per iniciar una guerra il·legítima, il·legal i immoral sense escoltar la condemna multitudinària de la ciutadania. I els diem que aquesta guerra no l'han feta en nom nostre i que en cap cas no és humanitària.

Les mobilitzacions ciutadanes contra la guerra es converteixen en símbol de la veu de l'opinió pública. Foto: P. Madueño. Arxiu *La Vanguardia*.

L'Assemblea del Fons Català, celebrada a Santa Perpètua de Mogoda el 22 de març de 2003, aprova el Decàleg contra la Guerra, perquè és il·legítima, il·legal i immoral.

El Fons Català registra un total de 66 mocions contra la guerra presentades als plens municipals dels consistoris associats.

El *Diari de la pau* recupera la seva publicació durant la invasió a l'Iraq i el Fons Català dona suport a la iniciativa.

- Reiterar la nostra condemna al règim dictatorial de l'Iraq, perquè no respecta els drets ni les llibertats fonamentals de la població i reafirmar-nos en el dret a l'autodeterminació del poble Kurd.
- Apelar a l'Assemblea de les Nacions Unides que, en exercici de la tasca de mediació política que li és pròpia, actuï com a garant del dret de tots els pobles. Igualment, reclamar la convocatòria d'una conferència per a l'eliminació total de les armes de destrucció massiva de tots els països que en posseeixen, incloent-hi els EUA.
- Reclamar a les instàncies de govern de la Unió Europea que es pronunciïn a favor de la pau i contra aquesta guerra i posin els mitjans necessaris per fer una política activa de foment de la cultura de pau.
- Fer una crida a la Generalitat i al Parlament de Catalunya, als ajuntaments i ens locals per tal que es pronunciïn públicament contra l'inici d'aquesta guerra i donin suport a les iniciatives ciutadanes de denúncia d'aquesta.
- Expressar el suport a les properes convocatòries:
  - Suport a les concentracions de cada dijous a les 7 de la tarda davant dels ajuntaments.
  - Suport a la manifestació d'aquest dissabte, dia 22 de març, a les 5 de la tarda a la pl. d'Espanya de Barcelona, i a totes les mobilitzacions que en el mateix sentit es convoquin a tots els altres municipis del nostre país.
  - Suport a la celebració de la Consulta Social Contra la Guerra prevista del 27 de març al 13 d'abril.
  - Adhesió a l'acte *Arguments contra la Guerra* al Palau de la Música Catalana de Barcelona, el proper 28 de març de 2003 a les 7 de la tarda.
  - Concert *Aturem la Guerra* de la Plataforma Cultura i Espectacles Contra la Guerra del proper 30 de març a les 12 del migdia (av. Maria Cristina de Barcelona).
  - Recomanar la penjada de draps blancs als balcons com a símbol de rebuig a la guerra.
- Comprometre'ns a fer arribar aquesta resolució a totes les institucions públiques de Catalunya i animar tothom a continuar mobilitzant-se contra la guerra.³

Tal com preveu el document, el Fons Català envia la resolució a les institucions públiques catalanes i les anima a pronunciar-se contra la

invasió, a donar suport a les iniciatives ciutadanes de denúncia i a aprovar mocions en contra la guerra. En total el Fons Català registra un total de 66 mocions contra la guerra presentades als plens municipals dels consistoris associats. A més, els ajuntaments catalans manifesten el rebuig al conflicte a través de les convocatòries de concentracions ciutadanes i les lectures de manifestos.

Les accions de sensibilització contra la guerra tenen un fort impacte i des del Fons Català se'n recolzen diverses, com per exemple, la recuperació del *Diari de la Pau*, un mitjà alternatiu de difusió d'informacions que no es donen a conèixer des dels mitjans de comunicació habituals. L'Associació de Periodisme Fora de Quadre decideix reprendre el projecte editorial, que va tenir un protagonisme destacat l'any 1991, durant la Guerra del Golf, i omple les pàgines de continguts relacionats amb el conflicte bèl·lic i el descontentament de la societat civil.

Una altra de les propostes en què s'implica el Fons Català és la Consulta contra la Guerra, que se celebra a 322 municipis d'arreu de Catalunya entre el 27 i 30 de març de 2003. Una acció unitària convocada pels moviments socials per mantenir la pressió contra els governs i els interessos internacionals. La iniciativa esdevé un exercici de democràcia perquè l'opinió pública –clarament expressada en les manifestacions del 15 de febrer de 2003– continuï comptant en les decisions dels fòrums internacionals i en les decisions dels governs. Es comptabilitzen un total de 610.009 vots, dels quals un 98% són contra l'atac militar a l'Iraq.

L'altre braç de la campanya a l'Iraq –l'ajuda humanitària– es posa en marxa al juliol del mateix any. D'acord amb el *Decàleg contra la Guerra*, la institució continua donant suport a les iniciatives que contribueixen a la resposta humanitària i a la reconstrucció del país. D'una banda, l'associació contribueix a impulsar una plataforma unitària amb el nom *Catalunya per Iraq –suport humanitari–*⁴ per coordinar l'intercanvi d'informació entre les institucions catalanes i les ONG, d'acord amb l'esperit unitari de rebuig a la guerra que ha manifestat el poble de Catalunya.

De l'altra, el Fons Català dona suport a aquelles iniciatives amb les quals ja col·laborava abans de la invasió armada: la tramesa de material sanitari al Kurdistan iraquí i la construcció de d'escoles i clíniques mòbils.

Quan comença el conflicte bèl·lic, un contenidor amb quasi 7.000 quilos de material sanitari i quirúrgic surt del port de Barcelona en direcció a Layatakia (Síria).⁵ Des de la localitat costanera es trasllada per terra fins al Kurdistan iraquí per evitar que s'interrompi el funcionament dels

La dotació d'una clínica mòbil a Bagdad facilita l'accés mèdic als iraquians de les zones perifèriques.

El Fons Català participa en diverses accions com la tramesa de material sanitari al Kurdistan iraquí i la construcció d'escoles i clíniques mòbils.

La institució continua donant suport a les iniciatives que contribueixen a la resposta humanitària i a la reconstrucció del país.

hospitals del nord de la zona, on viuen sis milions de kurds sota un govern autònom però que pateix les restriccions de l'embargament de l'Iraq.

A la mateixa zona, el Fons Català contribueix a la construcció d'una escola⁶ de 12 aules per als infants del barri de Gijabara a la ciutat de Dohuk. L'edifici permetrà que els alumnes no s'hagin de desplaçar gaire per arribar al centre educatiu i, així, puguin continuar la formació acadèmica.

Finalment, la dotació de clíniques mòbils⁷ proporciona l'equipament mèdic, els recursos humans i els medicaments necessaris per actuar durant sis mesos a la regió de Bagdad, però en especial a la perifèria de la ciutat.

-
1. Aturem la Guerra és una plataforma unitària, constituïda el 26 de setembre de 2002, que convoca la societat catalana a manifestar el seu rebuig, mobilitzar-se contra l'atac militar a l'Iraq, participar en tots els actes que s'oposin a la guerra i a multiplicar les iniciatives en tots els àmbits.
  2. Acta de la Junta Executiva del 12 de febrer de 2003 a Barcelona.
  3. *Decàleg contra la guerra* aprovat per l'Assemblea General de socis del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament, celebrada a Santa Perpètua de Mogoda el dia 22 de març de 2003.
  4. La Plataforma Catalunya per Iraq –suport humanitari–, formada per la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Barcelona, el Fons Català de Cooperació al Desenvolupament, l'Ajuntament de Barcelona i la Federació Catalana d'ONG per al Desenvolupament s'ha constituït per canalitzar i orientar l'ajut humanitari.
  5. La tramesa de material sanitari per al Kurdistan iraquí és un projecte realitzat per la Fundació Kawa i la Fundació Humanitària pel Tercer i Quart Món Dr. Trueta.
  6. La construcció d'una escola al barri de Gijabara (Dohuk) és un projecte realitzat per la Fundació Kawa i l'organització Kurdistan Reconstruction Organization.
  7. La dotació d'una clínica mòbil equipada per a Bagdad i els barris perifèrics és un projecte realitzat per l'Associació Catalana per la Pau i l'Associació iraquiana Al-Amal.

MOMENT

19

Les ribes de la Mediterrània han donat lloc al contacte entre persones, mercaderies i idees però també a conflictes entre les civilitzacions que hi cohabiten.

Les diferències, però, es difuminen quan es creen sinergies entre els pobles de la regió per construir la idea que un altre Mediterrani és possible.

«La Mediterrània: una cruïlla de pobles»

La campanya es treballa també a les escoles mitjançant l'edició de diversos materials didàctics.

Per sensibilitzar sobre la realitat de la regió, des del Fons Català neix la Comissió de la Mediterrània, formada inicialment per set ens locals.

«Mar de les terres», «cor de la Història».¹ Així evoca el poeta mallorquí Miquel Costa i Llobera una regió repartida entre tres continents on han nascut diferents cultures, religions, societats i maneres d'entendre el món. Una pluralitat que ha donat lloc a molts intercanvis de persones, mercaderies i idees però també a múltiples conflictes entre les civilitzacions i pobles de les seves ribes; un espai compartit i alhora desconegut pels qui hi conviuen. Precisament per sensibilitzar sobre aquesta realitat tan propera, des del Fons Català neix la Comissió de la Mediterrània, la principal aportació de la qual serà la campanya «La Mediterrània: una cruïlla de pobles».

El 1997 set ens municipals s'uneixen per formar la Comissió de la Mediterrània amb la intenció d'obrir una nova àrea de treball dels projectes del Fons Català a partir de quatre àmbits geogràfics: el Marroc, Algèria, Palestina i el Líban.

Volem recuperar la dimensió mediterrània de Catalunya, l'Estat espanyol i la Unió Europea perquè en la perspectiva del segle XXI cal tenir en compte un conjunt de factors que actuen interrelacionadament, com són les migracions humanes Sud-Nord, la creixent importància econòmica de l'espai mediterrani en l'economia de la UE, la inestabilitat dels països del Mediterrani sud, els dèficits en el desenvolupament humà i els problemes del medi ambient i l'equilibri ecològic. Per tot això, cal dissenyar una estratègia de solidaritat que contingui una fase prèvia a desenvolupar entre els anys 1997-2000.²

La primera acció que proposa la Comissió –formada pels ajuntaments de Badalona, Castelldefels, Girona, l'Hospitalet de Llobregat, Mataró, Rubí, Vilafranca del Penedès i el Consell Comarcal del Vallès Occidental– és la Jornada sobre la Mediterrània, celebrada a Castelldefels l'abril de 1999 i en la qual es presenta l'exposició «La Mediterrània, una cruïlla de pobles», que durant el primer any es distribueix a 36 poblacions. La mostra vol contribuir a l'acostament dels municipis de Catalunya i de les Illes Balears, com també de les seves poblacions, a la complexa realitat de l'espai

mediterrani. A través d'un circuit format per 16 plafons, els interessats coneixen els orígens de la Mediterrània, les seves potencialitats i les dels seus pobles, els problemes que pateix, els reptes que afronta i l'acció que es pot portar a terme des dels pobles i ciutats.

Les propostes d'intervenció des de l'àmbit local i municipal, estretament lligada als objectius del Fons Català, aporten a l'exposició el valor afegit d'oferir als ciutadans fórmules de col·laboració amb els pobles mediterranis que es poden portar a terme des de l'acció individual o bé des de la col·lectiva organitzada:

L'expansió del projecte permet que l'acció arribi a altres sectors, com el de l'ensenyament.

L'any 1997 neix la Comissió de la Mediterrània: la principal aportació de la qual serà la campanya «La Mediterrània, una cruïlla de pobles».

El Fons Català proposa a tots els ajuntaments socis una moció per tal que es declarin «vila o ciutat mediterrània».

Castelldefels acull la Jornada sobre la Mediterrània durant la qual es presenta l'exposició «La Mediterrània: una cruïlla de pobles».

- Intensificar les relacions d'amistat i agermanament amb altres pobles de la Mediterrània.
- Col·laborar en iniciatives de cooperació i solidaritat amb poblacions de la zona.
- Afirmar que la nostra identitat i patrimoni cultural són compartits per altres pobles de la Mediterrània del sud, del nord, de l'est i de l'oest.
- Acollir adequadament les persones immigrades que pertanyen a països de la zona, malgrat les aparents diferències culturals i les possibles dificultats de comunicació.
- Participar en les activitats formatives i culturals relatives que tinguin a veure amb la Mediterrània.

La campanya es consolida: pren força i compromís a mesura que s'hi van adherint nous socis i institucions. De forma paral·lela, també augmenta el nombre d'entitats que s'integren a la Comissió de la Mediterrània i fins i tot els tres fons de cooperació de les Illes Balears –el mallorquí, el menorquí i el pitiús– s'adhereixen a l'acció de sensibilització.

És justament l'expansió del projecte la que permet que l'acció arribi a altres sectors, com el de l'ensenyament. Les escoles treballen la Mediterrània a través de materials diversos –com les guies didàctiques adreçades a l'alumnat de primària i secundària que edita el Fons Català– i d'experiències concretes plantejades més enllà de les aules. És el cas dels alumnes de 6è de primària de l'Escola Castell Ciuró de Molins de Rei.

Els joves participen en un programa de la ràdio local per explicar què és la Mediterrània i com entenen la relació entre els seus pobles: «Hem arribat a la conclusió que per a qualsevol país és molt més rendible gastar-se els diners en escoles, hospitals, parcs, carreteres i en la conservació del medi ambient que no pas en guerres, ja que els conflictes bèl·lics només aporten la misèria i la fam com hem vist a Bòsnia i Palestina», expliquen.

Amb la implementació de la iniciativa als centres educatius, el Fons Català contribueix a assolir els objectius d'atenció a la diversitat promoguts per les escoles, que intenten donar resposta a les demandes d'unes societats cada cop més interculturals.

Un dels moments clau de la campanya és la moció proposada pel Fons Català a tots els ajuntaments socis per tal que es declarin «vila o ciutat mediterrània» durant l'any 2002:

«Els municipis que formem part del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament som conscients de les arrels seculars i profundes que ens agermanen als municipis riberencs de l'orient, del sud i de l'occident mediterrani i, per tant, amb aquesta declaració volem fer professió clara i explícita de la nostra vocació mediterrània, a través d'aquesta campanya que es durà a terme conjuntament a Catalunya i a les Illes Balears.»³

L'aprovació del document en els plens municipals es reforça amb l'acció simbòlica i col·lectiva d'una trentena de consistoris –tant del principat com de les Illes– que pengen a les respectives localitats una gran pancarta proclamant-se «municipi mediterrani».

La implicació dels municipis també es manifesta a través de diverses iniciatives sorgides des dels mateixos ajuntaments. El de Sant Just Desvern n'és un bon exemple. El consistori bateja una plaça –un dels símbols urbanístics tradicionals entès com a espai de trobada i d'intercanvi– amb el nom de Mediterrània. Els santjustencs i santjustenques passejaran pels carrers Solidaritat i Cooperació i arribaran a la plaça Mediterrània. Una manera simbòlica de reflectir la necessitat d'impulsar aquests valors dins la Mediterrània.

Però aquest és només un exemple de l'originalitat de les experiències. Altres propostes abracen des de la publicació d'una guia de lectura sobre la Mediterrània –editada per l'Ajuntament de Girona–, fins a la festa infantil organitzada per l'Ajuntament de Viladecans.

La campanya aplega un centenar de pobles i ciutats de Catalunya i les Illes Balears.

Hi participaran un centenar de pobles i ciutats de Catalunya i les Illes Balears

A través de la moció presentada pel Fons Català, molts consistoris es declaren «vila o ciutat mediterrània».

L'èxit de la iniciativa, a la qual participaran un centenar de pobles i ciutats de Catalunya i les Illes Balears, rau en la diversitat de propostes que es plantegen i el fet de saber-les encabir en el context i interessos específics de cada municipi. Alguns indrets prefereixen concentrar l'acció en una setmana o dues, coincidint amb altres actes tradicionals de la població com ara festivitats o setmanes interculturals; d'altres, en canvi, distribueixen les activitats en períodes de temps més esglaonats com el curs acadèmic o un any.

Però la preocupació per apropar els pobles que habiten les ribes mediterrànies despunta també a l'àmbit internacional. Des del Fòrum Social Mundial de Porto Alegre s'articulen les estructures per crear un punt de trobada entre els diversos moviments socials de la Mediterrània.

El juny de 2005 Barcelona acull el primer Fòrum Social Mediterrani, en el qual participen unes 4.000 persones procedents del Líban, Palestina, el Marroc o el Sàhara Occidental, entre altres països. Després de dos anys de treball i coordinació internacional, durant els quals el Fons Català s'implica intensament com a membre del comitè organitzador, el certamen presenta més de 212 activitats programades entre tallers, seminaris i actes culturals. Sota el lema «Mediterrani, mar de drets», els participants proposen alternatives per la pau, la igualtat i la democràcia a fi d'avançar col·lectivament en la idea que un altre Mediterrani és possible.

-
1. Costa i Llobera, Miquel. «Mediterrània». A: *Obres Completes*. Barcelona: Selecta, 1947.
  2. Acta de la 13a Assemblea General, celebrada al Prat de Llobregat el 22 de març de 1997.

3. Moció «La Mediterrània: cruïlla de pobles. Municipis per la pau i la solidaritat», proposada pel Fons Català de Cooperació a tots els municipis socis en el marc de la campanya de sensibilització «La Mediterrània: una cruïlla de pobles».

The image features a solid orange background. Two hands are shown, one from the top right and one from the bottom left, with their index fingers pointing towards each other, creating a sense of tension or connection. The hands are rendered in a realistic style with soft lighting and shadows.

MOMENT

20

Quasi 10.000 quilòmetres separen les ciutats d'Antigua (Guatemala) i Mataró (Catalunya). Malgrat tot, els vincles entre ambdues s'estrenyen a partir de 1998 quan es construeixen les primeres bases del que esdevindrà el discurs municipalista del Fons Català.

Municipalisme i cooperació

La ciutat de Mataró acull la 2a trobada l'any 2000. Se sumen a la iniciativa altres xarxes de Cuba i Hondures, a part dels països participants l'any 1998.

Des de la Confederació de Fons de Solidaritat s'organitza a Antigua (Guatemala) unencontre d'autoritats municipals de Centreamèrica i l'Estat espanyol.

La construcció del municipalisme, entesa tant des de la reflexió i el debat sobre el desenvolupament local com des de la promoció de la governabilitat, la participació ciutadana i l'enfortiment institucional, arriba a una de les seves fites l'any 1998. La ciutat d'Antigua (Guatemala) acull el primer encontre de municipalisme a Centreamèrica, Mèxic i el Carib, amb la presència de nombroses delegacions de diferents països de la regió, així com de l'Estat espanyol.

El fort vincle que la cooperació descentralitzada catalana manté amb la regió centreamericana i la importància que gradualment guanya l'espai local, propicien espais de trobada entre els governs locals com a eixos vertebradors del desenvolupament del territori. És així com, des de la Confederació de Fons de Cooperació i Solidaritat, el juliol de 1998 s'organitza a Antigua (Guatemala) una trobada d'autoritats municipals de Guatemala, Mèxic, Nicaragua i El Salvador amb entitats locals¹ i delegacions de representants de l'Estat espanyol.

La trobada pretén crear un espai de reflexió, intercanvi i generació de propostes entre governs i xarxes municipals, en un context en què cada vegada més les ciutats i les autoritats locals juguen un paper fonamental en la governança. Així ho explica el president del Fons Català (1993-2004), Joan Aguado: «Durant l'última dècada del segle XX s'ha produït en l'àmbit regional centreamericà un procés de pacificació a tots els països que comporta una certa obertura per propiciar nous espais de democratització. [...] L'obertura d'aquests espais, especialment en els poders locals, es contempla com una oportunitat històrica per al canvi. Un ocasió que promogui una nova concepció del poder local basada en la democràcia participativa que orienta les seves polítiques al benefici de tota la comunitat».

Sota el títol «Construint democràcia i poder local» i en forma de seminari-taller, l'encontre municipalista a Centreamèrica persegueix diversos objectius:

- Fer un seguiment dels projectes que s'impulsen des del Fons Català, especialment els que provenen dels agermanaments.
- Contribuir a enfortir els moviments municipalistes alternatius i democratitzadors en els països del Sud, tot afavorint l'intercanvi Sud-Sud i Sud-Nord.
- Impulsar la cooperació tècnica municipalista.
- Transformar els petits projectes locals de les ONG en polítiques públiques.

En total, són més de 100 autoritats locals i membres d'organitzacions comunitàries de Mèxic, Guatemala, El Salvador, Hondures, Nicaragua i Panamà les que participen a les jornades. Per tal de donar continuïtat al procés i fomentar l'intercanvi permanent a la regió, es proposa un nova reunió, aquesta vegada a Catalunya.

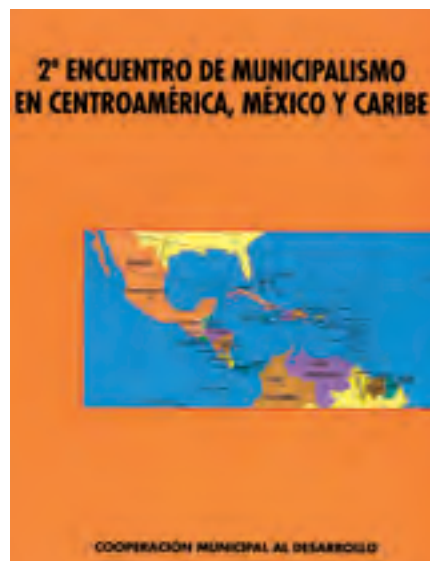
La ciutat de Mataró acull la nova trobada al febrer de l'any 2000. En aquesta ocasió, i gràcies a la consolidació de l'articulació regional i del treball sorgit des de l'experiència d'Antigua, altres xarxes de Cuba i Hondures s'afegeixen al procés, de manera que el nombre de participants arriba als 160. El president del Parlament (1999-2003), Joan Rigol, inaugura les jornades i introdueix al debat de la cooperació descentralitzada: «Els moviments solidaris ho són des del moment que posen totes les persones en un mateix nivell», afirma. «La política ha d'estar per sobre dels interessos econòmics que obeeixen a actituds immediates que no permeten tenir una visió global de les necessitats de la societat a llarg termini,» recorda en el seu discurs.

Durant la trobada cada xarxa nacional exposa els seus eixos de treball i les accions desenvolupades en els darrers dos anys, però l'enfocament principal se centra en els principis i estratègies de la cooperació municipalista. La vicepresidenta del Consejo de Educación de Adultos de América Latina – Red del Poder Local (CEAAL-REPPOL), Arlés Caruso, hi reflexiona en la seva ponència:

«La cooperació municipalista té dos avantatges. El primer és que hi participen instàncies diverses que afronten problemes similars, perquè tot i que vostès siguin Europa i nosaltres Amèrica Llatina, amb una cultura política diferent, afrontem els mateixos problemes: ser eficaços, tenir la capacitat de proposar sobre l'equitat, la transformació, etc. El segon és que la cooperació municipalista ens permet una horitzontalitat i un diàleg entre iguals; un diàleg de les nostres necessitats, de les nostres angoixes, de les nostres carències; i és en aquesta horitzontalitat on nosaltres també

L'encontre municipalista a Centreamèrica es planteja en forma de seminari-taller per promoure una nova concepció del poder local basada en la democràcia participativa.

De la iniciativa de la Confederació de Fons se'n deriva un potent discurs municipalista que conforma la visió estratègica del Fons Català a tota la regió.

La trobada a Antigua (Guatemala) reuneix autoritats municipals de Guatemala, Mèxic, Nicaragua i El Salvador, entitats locals i delegacions de representants de l'Estat espanyol.

El retorn de l'experiència té lloc a Mataró l'any 2000 i hi participen més de 160 autoritats locals.

podem aportar la nostra experiència, per exemple, les experiències de participació ciutadana. La hortalitat és l'única manera de garantir que la cooperació no es converteixi en algú que demana i algú que dóna.»²

Més enllà de les exposicions sectorials, les jornades també aprofundeixen precisament en diferents experiències de democràcia participativa. S'exposen els casos de Jitotol, a Mèxic; Estelí, a Nicaragua; i Rubí i Vilafranca del Penedès, a Catalunya. «La descentralització no ha de ser l'oportunitat del Govern central de desfer-se d'aquells assumptes problemàtics, sinó que ha d'implicar l'enfortiment del poder local, un poder basat en la participació ciutadana, orientat cap a un pla de desenvolupament i progrés municipal amb justícia social». Així defensa la participació en els processos democràtics l'alcalde d'Estelí (1997-2000), David Valdivia, durant la seva exposició.

La darrera jornada posa sobre la taula un tema de màxim interès, considerant la realitat que es viu a Centreamèrica des de l'any 1998: les conseqüències del pas de l'huracà Mitch per la regió i les conseqüències que comporta la reconstrucció i la gestió de l'ajut internacional. Els alcaldes de León (Nicaragua) i Chalatenango (El Salvador) posen de manifest la vulnerabilitat de la regió abans de la catàstrofe, i com els governs nacionals són incapaços de respondre a les necessitats estructurals de la població.

Més enllà de la immediatesa, cal que els governs municipals assumeixin el rol d'actors de la cooperació per tal d'articular millor els reptes que una emergència de gran magnitud comporta, i que el Mitch posa al descobert de manera tràgica.

Les conclusions de la trobada proposen un aprofundiment en la definició d'estratègies i accions comunes per consolidar la construcció d'una xarxa municipalista regional. Això es concreta en un conjunt de propostes que cal aplicar a partir de les jornades i des de cadascun dels països:

- Elaborar agendes socials a partir de temes estratègics que permetin treballar amb objectius i línies ben definides, processos planificats i arguments concrets, amb activitats d'avaluació i seguiment.
- Promoure i impulsar una cooperació horitzontal i descentralitzada sobre la base d'una direcció i una estratègia comunes a la regió.
- Impulsar noves formes de fer polítiques públiques a partir de la promoció dels espais de participació ciutadana i la modernització de la gestió municipal.
- Implementar processos de formació i capacitatció dels recursos humans locals.

De la iniciativa de la Confederació de Fons se'n deriva un potent discurs municipalista que conforma la visió estratègica del Fons Català a tota la regió i, per extensió, en d'altres indrets del món. La cooperació

A través de les xarxes impulsades des de 1998 a Antigua s'ha consolidat un treball conjunt entre l'àmbit polític i social que ha combinat l'acció, la reflexió i el compromís.

A través de les xarxes, impulsades des del primer encontre de 1998 a Antigua, s'ha consolidat un treball conjunt entre l'àmbit polític i social que ha combinat l'acció, la reflexió i el compromís mutu.

municipal implica dotar-se d'unes bases sòlides per aprofundir en la relació entre governs locals del Sud i del Nord, crear instruments de gestió per millorar els resultats dels projectes, oferir vies alternatives per al desenvolupament local i treballar des de la participació de diferents actors en un mateix territori.

A través de les xarxes, impulsades des del primerencontre de 1998 a Antigua, s'ha consolidat un treball conjunt entre l'àmbit polític i social que ha combinat l'acció, la reflexió i el compromís mutu. Les institucions públiques locals i els seus representants democràtics –alcaldes i regidors– continuen sent l'eix des del qual es formulen i financen els projectes del Fons Català. Però aquest protagonisme ha estat compartit, especialment a Centreamèrica, amb organismes civils que tenen com a missió principal l'enfortiment democràtic, la governabilitat, el desenvolupament local i el municipalisme.

Antigua i Mataró són avui sinònims de processos d'ampli espectre, sorgits des del suport de diversos fons de cooperació i solidaritat de l'Estat espanyol i sota la coordinació de xarxes regionals centreamericanes. El fruit d'aquestes trobades avui ja forma part de la tasca quotidiana de cooperació al desenvolupament del Fons Català.

-
1. A l'encontre hi participen: Iniciativa Civil para la Democracia (INCIDE), Centro Operacional de Vivienda y Poblamiento (COPEVI), Instituto para el Desarrollo de la Democracia (IPADE) i Fundación Salvadoreña para la Democracia y el Desarrollo Social (FUNDASPAD).
  2. *2º Encuentro de Municipalismo en Centroamérica, México y Caribe.* Confederación de Fondos de Cooperación y Solidaridad. Barcelona, 2001.

A close-up photograph of a person's hand holding a white envelope. The hand is positioned on the left side of the frame, with the thumb and index finger gripping the top edge of the envelope. The envelope is tilted downwards and to the right. The background is a solid, vibrant orange color. The lighting is soft, highlighting the texture of the skin and the paper.

MOMENT

21

La relació entre la regió de Centreamèrica i el Fons Català s'enforteix a través de vincles de solidaritat política que contribueixen a la consolidació de la democràcia representativa i participativa. Les delegacions d'observació electoral permeten fer aquest pas i acompanyar l'enfortiment del poder local, tant de les autoritats municipals com de la ciutadania organitzada.

Delegacions d'observació electoral

L'organització de delegacions d'observació electoral és una de les accions que el Fons Català impulsa des dels anys noranta i que es manté, gairebé exclusivament, per a la regió centreamericana. Aquest fet es deu, sobretot, a la vinculació de molts municipis catalans amb els països de la zona i a l'interès per mantenir uns vincles d'agermanament que van més enllà dels projectes de cooperació que passen per aprofundir en les relacions polítiques.

Observació de les eleccions generals a Nicaragua el 2006.

L'organització de delegacions d'observació electoral s'impulsa des dels anys noranta i es manté, gairebé exclusivament, a Centreamèrica.

L'observació electoral permet acompanyar en el procés de votacions d'un país o territori determinat, des de la convocatòria de les eleccions fins al recompte final dels vots. Es tracta d'un instrument eficaç a favor dels drets electorals i, com a conseqüència, en defensa també dels drets humans. En un context de democràcies dèbils o en situacions d'instabilitat política, l'observació electoral permet augmentar la transparència dels processos i l'enfortiment dels principis democràtics, a més de ser un element de la cooperació entre pobles. És precisament l'acompanyament en l'enfortiment institucional i la governabilitat un dels compromisos del Fons Català, en el marc dels quals es gestionen les delegacions d'observació electoral.

Aquest mecanisme garanteix la presència física de persones externes durant tot el procés, que poden accedir a les meses electorals i, de manera més limitada, als centres de càmput nacionals. La missió també serveix per oferir elements sobre la realitat de cada país des de diferents veus autòctones, formar els observadors en el seu rol específic i facilitar el desplegament d'aquests en tot el territori nacional a partir dels seus interessos.

Una bona part de les delegacions on el Fons Català participa a partir dels anys noranta s'organitzen des de la Confederació de Fons de Solidaritat. Els seus integrants són majoritàriament càrrecs electes i tècnics locals, però també s'hi sumen membres d'ONG i d'entitats solidàries de diferents municipis. L'oficina tècnica sobre el terreny a Managua -compartida durant molts anys per diversos Fons de Cooperació- facilita la tramitació administrativa i la logística per formar part d'una delegació oficial.

Jornada d'eleccions municipals a León (Nicaragua) l'any 2000.

L'acompanyament en l'enfortiment institucional i la governabilitat és un dels compromisos del Fons Català.

Observació de les eleccions generals i municipals de Guatemala el 2007.

La primera delegació en la qual el Fons Català participa és un cas singular. Des de Catalunya es forma una àmplia plataforma formada per un nodrit grup d'observadors provinents d'organitzacions, entitats i institucions catalanes que té com a objectiu observar les eleccions presidencials i municipals de Nicaragua el 1996. És l'anomenada Plataforma Catalana de Suport al Procés Electoral Nicaragüenc (PCAPEN). El Fons Català s'hi suma i col·labora en la campanya informativa que es posa en marxa a Catalunya davant les eleccions nicaragüenques que tenen lloc el 20 d'octubre.

A la primera expedició hi participen 140 observadors que descriuen el procés electoral i en valoren diversos aspectes com el nivell de participació, la infraestructura electoral o la quantitat de mecanismes de control, entre altres: «La votació s'havia de realitzar amb butlletes de

més d'un metre que prèviament calia signar com a forma de control. Tot el procés previst pel Consejo Supremo Electoral era molt llarg i complex, i va desencadenar nombrosos retards tant durant les votacions com després. El recompte de vots va ser encara més complex i va desencadenar nombroses impugnacions».¹

Observació de les eleccions municipals a Nicaragua el 2004.

Posteriorment, el Fons Català ha observat diferents comicis generals i municipals a Centreamèrica, ja sigui coparticipant en delegacions de la Confederació de Fons o organitzant-les directament: a Guatemala (1999, 2007); a Nicaragua en diverses ocasions (1996, 2000, 2001, 2004 i 2006); a El Salvador (2006), i a Costa Rica (2007), en aquest cas pel referèndum sobre el Tractat de Lliure Comerç amb els Estats Units.

Les experiències són molt diverses després de 15 anys de participació en missions d'observació electoral. Una bona part es vinculen a la dificultat de treballar en zones on no hi ha garanties absolutes de seguretat o en les quals la democràcia i els seus instruments es troben en fase d'enfortiment i consolidació.

La realitat de la regió centreamericana durant tot aquest període, en el qual ha deixat enrere una etapa de conflictes armats i governs

Les eleccions presidencials i municipals de Nicaragua de 1996 són les primeres a les quals assistirà una delegació del Fons Català.

«Tenim l'obligació d'impulsar i donar suport als processos democràtics d'aquells països que es troben en moments decisius en el procés de la seva consolidació.»

autoritaris, no ha estat fàcil. Això s'ha traslladat als mateixos processos electorals, contagiats de fortes tensions entre els partits polítics o amb municipis molt polaritzats per la història recent. Però avui en dia ja hi ha un camí fet que afavoreix el no retorn a etapes que semblen superades.

Amb l'observació electoral, la relació Nord-Sud passa per col·laborar en matèria d'instruments democràtics, com ara les eleccions lliures i transparents per escollir els càrrecs públics. Així ho afirma el president del Fons Català (1993-2004), Joan Aguado: «Tenim l'obligació d'impulsar i donar suport als processos democràtics d'aquells països que es troben en moments decisius en el procés de la seva consolidació».² Les missions d'observació reafirmen un dels principis de la institució: la cooperació al desenvolupament lligada al coneixement directe del territori i dels seus actors.

---

1. Acta de la 13a Assemblea General, celebrada al Prat de Llobregat el 22 de març de 1997.

2. Intervenció del president del Fons Català (1993-2004) i exalcalde de Vilafranca del Penedès, Joan Aguado, en l'Assemblea Extraordinària celebrada a Les Bernardes de Salt el 6 de juliol de 1996.

MOMENT

22

Canviar,
transformar-se
i evolucionar. Sota
aquestes consignes el
Fons Català s'expandeix
i es professionalitza de la
mateixa manera que ho fa la
cooperació al desenvolupament
a mitjans dels anys noranta.

Professionalització del Fons Català

El procés de professionalització del Fons Català i la millora de la qualitat de les seves activitats desemboquen en un salt quantitatiu, en l'estructura tècnica, i en un salt qualitatiu.

Durant els 25 anys de trajectòria del Fons Català l'escenari de la cooperació internacional al desenvolupament ha canviat de manera substancial. Del pas del model assistencialista al model transformador i del voluntariat a la professionalització. L'evolució exigeix canvis i adaptacions a les organitzacions que treballen en el sector. Formació, creació de xarxes i contractació de professionals preparats per garantir una cooperació de qualitat amb els països del Sud.

El creixement de la cooperació al desenvolupament durant la dècada dels noranta i 2000 exigeix que les institucions, tant públiques com privades, es responsabilitzin de la qualitat de la cooperació i disposin de personal capacitat per dur-la a terme amb la màxima professionalitat. El Fons Català, com a institució gestora de fons públics, no és aliè a aquestes transformacions i evoluciona per incorporar criteris de qualitat en les seves accions i comptar, també, amb personal tècnic especialitzat que doti la cooperació municipal catalana d'eines i recursos per fer-la més eficaç i rigorosa.

El procés de professionalització del Fons Català i la millora de la qualitat de les seves activitats desemboquen en un salt quantitatiu, en l'estructura tècnica, i en un salt qualitatiu, tant pel que fa a la formació de l'equip de professionals que hi treballen, com als processos d'avaluació dels projectes que es duen a terme.

Degut al ràpid creixement en nombre de socis i activitat sorgeix la necessitat de comptar amb personal contractat. Així, l'any 1989 la institució contracta el primer treballador remunerat. La voluntat de créixer i expandir-se de la institució és clara però calen més recursos:

«Hem de destacar la necessitat d'avançar vers l'objectiu d'obtenir pel Fons una estructura més consolidada d'acord amb el volum actual»,¹ subratlla el president (1989-1991) i alcalde de Sant Just Desvern, Lluís Segura, durant l'Assemblea de 1991.

L'estructura del Fons Català s'amplia a mitjans dels anys noranta, quan la campanya perquè els governs destinin el 0,7% del PIB als països

Durant la tercera i quarta legislatura s'incrementa i es consolida l'estructura tècnica.

És així com durant la tercera i quarta legislatura s'incrementa i es consolida l'estructura tècnica del Fons Català.

La institució contracta el primer treballador l'any 1989. L'equip s'amplia progressivament, sobretot a mitjans dels anys noranta.

A mesura que la institució es professionalitza s'estableixen d'aliances amb diverses institucions per millorar la cooperació i treballar amb diversos actors.

del Sud pren força i augmenta l'activitat en l'àmbit de la cooperació internacional. L'equip tècnic s'amplia de manera gradual durant els anys següents. Tal com explica Jaume Soler, secretari del Fons Català (1986-2003) i alcalde d'Arbúcies: «una de les prioritats del Fons Català és ampliar l'infraestructura tècnica. Per primera vegada la institució té un local propi –cedit per la Diputació de Barcelona– la qual cosa ens permet consolidar l'estructura tècnica».²

És així com durant la tercera (1995-1999) i quarta (1999-2003) legislatures s'incrementa i es consolida l'estructura tècnica del Fons Català en els àmbits de gestió, i també en les diverses àrees geogràfiques. S'obren les oficines de Centreamèrica i del Marroc, que compten també amb personal expatriat sobre el terreny. A partir de l'any 2000 la institució compta ja amb una estructura d'unes 15 persones.

Però a banda d'aquesta evolució quantitativa, el més important és el salt qualitatiu i la professionalització per impulsar una cooperació municipal catalana eficaç i eficient.

A mesura que la institució es professionalitza s'estableixen aliances amb diverses institucions per millorar la cooperació i treballar amb diversos actors. És el cas de la primera aliança tècnicometodològica d'avaluació amb una institució internacional: el Groupe Urgence Réhabilitation Développement (URD). La iniciativa vol posar en marxa un projecte d'avaluació per extreure les lliçons apreses de les actuacions

d'emergència dutes a terme després de l'huracà Mitch³ conjuntament amb la Universitat Paris I, Panthéon-Sorbonne.

El treball realitzat en el marc d'aquest conveni es conclou amb tres resultats: la publicació l'any 2003 del llibre *Avaluar per evolucionar. Tres anys després del Mitch. La gestió del Poder Local davant l'emergència*,⁴ la realització del documental *Maquiladoras*, i la participació del Fons Català al seminari «Avaluar per evolucionar» celebrat a París, al març de 2002.

El personal del Fons Català també participa durant l'any 2008 en formacions organitzades per l'URD en gestió i avaluació dels projectes humanitaris, i formació de formadors.

El Fons Català inicia l'any 2008 un procés d'incorporació de referents de qualitat. Es tracta de consolidar els vincles amb institucions estratègiques a nivell nacional, estatal i internacional.

A nivell nacional col·labora amb la Generalitat de Catalunya a través del Grup de Treball Comissió de Qualitat del Consell de Cooperació i a través

El creixement de la cooperació exigeix que les institucions es responsabilitzin de la qualitat de la cooperació i comptin amb professionals per gestionar-la.

El Fons Català estableix aliances amb diverses institucions per millorar la cooperació. Els tècnics d'aquestes institucions participen en sessions de treball conjuntes, l'any 2008.

Durant la seva història, el Fons Català s'ha ubicat en tres seus diferents, sempre a Barcelona. Actualment la té a Via Laietana.

de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament amb la realització d'avaluacions conjuntes.

A nivell estatal treballa amb la Confederació de Fons i la Direcció General de Planificació i Avaluació de Polítiques de Desenvolupament (DGPOLDE) a través d'una avaluació conjunta de la Cooperació Municipal Directa per mitjà de l'eina de l'agermanament.

Finalment, a nivell internacional consolida les relacions tècnico-metodològiques amb el Grup URD i també amb el Consorci Colombià per al Desenvolupament Comunitari de Grimorum, amb el qual treballa en la campanya de resposta al terratrèmol d'Haití.

Aquestes aliances afavoreixen que el Fons Català s'enriqueixi i obri noves línies de treball, com ara promoure la cultura de l'avaluació en els processos de cooperació per tal de millorar la qualitat i les pràctiques de la cooperació municipal.

És així com d'aquest procés en deriva el Programa de Qualitat del Pla Estratègic del Fons Català 2008-2012,⁵ que pretén promoure una cooperació municipal directa i indirecta de qualitat, principalment a través de la millora de les capacitats tècniques.

La nova estratègia també aposta per millorar la formació dels càrrecs electes, equips locals i responsables d'ONG tant del Sud com del Nord, així com la millora del seguiment i avaluació de la cooperació.

Davant del context canviant de la cooperació, el Fons Català ha sabut actualitzar-se i invertir en la professionalització de les pràctiques que desenvolupa i del personal tècnic que en forma part. Així, ha creat un nou espai de cooperació que posa èmfasi en una cooperació al desenvolupament de millor qualitat, professional, més eficient i eficaç, com promouen els principis de la Declaració de París.⁶

---

1. Acta de la 8a Assemblea General, celebrada a Mataró el 28 de setembre de 1991.

2. Acta de l'11a Assemblea General, celebrada a Castelldefels l'1 d'abril de 1995.

3. Vegeu el Moment 6. Acció humanitària en clau local.

4. L'estudi es realitza en el marc del conveni que el Fons Català signa el 2001 amb el Groupe Urgence, Rehabilitation, Développement (URD) i la Universitat Paris I - Panthéon Sorbonne per integrar-se al Projet Qualité-Quality Project.

5. Vegeu el Moment 24. Cap a una nova estratègia de cooperació local.

6. La Declaració de París sobre l'Eficàcia de l'Ajuda al Desenvolupament aprovada durant el 2n Fòrum d'Alt Nivell sobre l'Eficàcia de l'Ajuda (París, 2005) estableix cinc principis per a una ajuda més eficaç: apropiació, alineació, harmonització, gestió orientada als resultats i responsabilitat compartida.

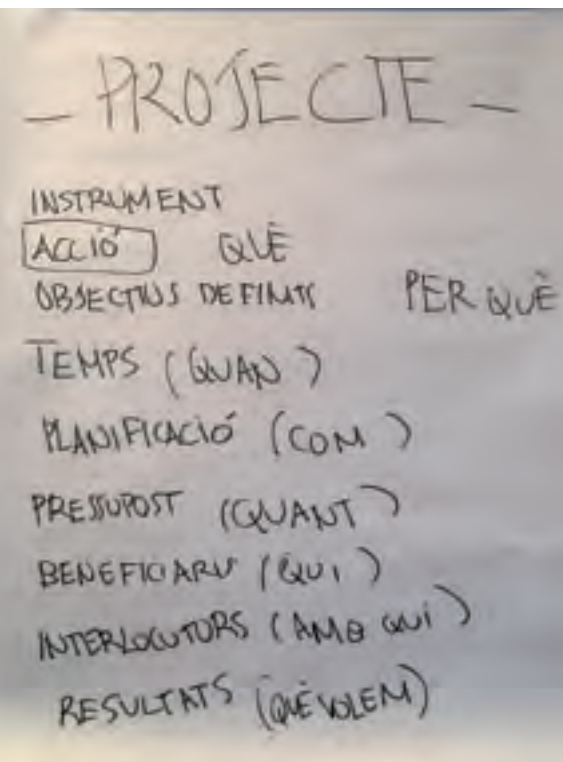

MOMENT

23

El Fons Català ofereix als seus socis diversos cicles formatius, una fórmula pràctica i eficaç que els permet créixer i nodrir-se de l'experiència i el coneixement que la institució ha acumulat en el terreny de la cooperació internacional al llarg dels anys.

Formar per a més i millor cooperació

A mesura que es transforma la realitat de la cooperació municipal també evolucionen els continguts i les noves línies de treball que es plantegen en els cursos formatius.

L'Assemblea General inclou com a línia de treball l'increment de l'oferta de cursos o tallers sobre cooperació adreçada a l'Administració local.

Des dels seus inicis el Fons Català és conscient de la importància de la formació dels protagonistes de la cooperació local: càrrecs electes i tècnics municipals tant del Sud com del Nord. La formació, la reflexió i la capacitat en l'àmbit de la cooperació internacional esdevenen eines necessàries per millorar la qualitat de la cooperació.

El recorregut comença a Terrassa l'any 1989. La ciutat vallesana acull la celebració de la Jornada de Cooperació Catalana al Desenvolupament als anys noranta. Tal com explica el vicepresident del Fons Català (1986-1991) i president de Justícia i Pau, Joan Gomis: «La Federació Catalana d'ONG i el Fons Català de Cooperació al Desenvolupament, en bona harmonia, i això és un signe positiu, hem plantejat aquesta Jornada sobre la Cooperació Catalana durant els anys noranta. Per fer un balanç breu però seriós i expressiu de la situació dels problemes d'avui en dia al món, per veure què estem fent a Catalunya a diversos nivells, i per estudiar i avançar diverses propostes de millora i potenciar, així, aquesta tasca de cara al decenni que clourà el segle».¹

Unes suggerències, les sorgides de la jornada, dirigides a diversos sectors socials com les universitats, les esglésies, els partits polítics, els mitjans de comunicació, les empreses i els sindicats; però també a les administracions locals i als governs autonòmics, estatals i europeus. I és que, tal com recorden les conclusions de la reunió, «l'abast del problema del subdesenvolupament al món requereix la implicació de tota la societat catalana».

L'experiència té continuïtat i un any més tard s'organitza la 2a Jornada de Cooperació Catalana al Desenvolupament als anys noranta, que permet mantenir la reflexió iniciada i avançar vers una concertació de tots els actors.

De manera progressiva el Fons Català augmenta la seva presència en ponències i jornades que contribueixen al debat sobre la cooperació internacional al desenvolupament. Conscients de la importància de generar

coneixement, l'any 1995 l'Assemblea General inclou com a línia de treball anual «l'increment del debat sobre criteris i formes de cooperació que millorin la qualitat de l'ajuda: cursos o tallers sobre cooperació adreçada a l'Administració local, coordinats amb les federacions de municipis».² La proposta té com a finalitat millorar la transparència i qualitat de la cooperació municipal que es promou des del Fons Català.

Així, seguint les línies de treball establertes per l'Assemblea, i tenint en compte que l'oferta de formació encara és reduïda i es concentra a les ciutats grans, s'inicia des del Fons Català el primer Curs de formació en cooperació al desenvolupament. La iniciativa ofereix a tots els ajuntaments la possibilitat d'organitzar un curs bàsic en cooperació amb

La institució inicia, l'any 2010, diversos cicles formatius per a càrrecs electes, tècnics municipals i entitats. Tarragona és una de les ciutats que acull la formació, però també s'imparteix de forma descentralitzada a les quatre províncies.

l'objectiu d'apropar la formació en aquest àmbit a les persones interessades i d'aquesta manera millorar-ne el coneixement i la qualitat; així com despertar l'interès i la curiositat per conèixer la realitat de les relacions Sud-Nord i Nord-Sud.

Complementàriament també s'ofereix als centres educatius –escoles i instituts– la possibilitat d'organitzar sessions didàctiques d'educació per la pau i el desenvolupament amb l'objectiu d'iniciar els infants i els joves en la cultura de la solidaritat i la cooperació.

Entre 1995 i 1998 es realitzen cursos a 7 poblacions i a 10 centres d'ensenyament de tot Catalunya. A més, durant aquest mateix període el Fons Català dona suport al Programa de Cooperació al Desenvolupament dirigit als centres d'ensenyament secundari de Barcelona, organitzat per

L'abril de 2011 es presenta el primer curs de formació en línia, dirigit a càrrecs electes i tècnics municipals de cooperació, que dona continuïtat, en format digital, a les formacions presencials. La formació s'imparteix a partir del setembre.

la Direcció de Serveis d' Afers Socials de l' Ajuntament de Barcelona, en què participen més de 15 centres i 1.000 alumnes.

A mesura que es transforma la realitat de la cooperació municipal també evolucionen els continguts i les noves línies de treball que es plantegen en els cursos formatius. És el cas dels projectes de codesenvolupament, sorgits a partir dels anys noranta, que incorporen el component de les migracions als projectes de cooperació internacional. A través del Cours de cooperació internacional en el marc de migracions i desenvolupament, el Fons Català incorpora aquesta dimensió i no triga a donar la possibilitat als ajuntaments de formar-se en aquesta nova realitat. El curs es du a terme per primera vegada l' any 2002 i es realitza durant els 5 anys següents a 10 municipis diferents, on ofereix eines als ajuntaments per treballar amb els migrats en el desenvolupament de les seves societats d' origen.

El 2007 la institució posa en marxa un procés de reflexió per a elaborar el Pla Estratègic 2008-2012. Aquest document posiciona el Fons Català davant els nous reptes de la cooperació descentralitzada i l' identifica com «un marc idoni per millorar les capacitats tècniques i la presa de decisions polítiques formant a càrrecs electes, a tècnics municipals i a entitats del Nord i del Sud».

Sota aquesta perspectiva, el Pla Estratègic del Fons Català dedica dos dels seus programes d' intervenció a la millora de la formació. El primer a través del Programa de direcció i lideratge de la creació de coneixement de la cooperació municipal (PL) i el segon, amb el Programa de qualitat de la cooperació indirecta i directa (PQ), que preveu la millora de les capacitats tècniques i la formació de càrrecs electes, tècnics municipals i responsables d' ONG tant del Nord com del Sud.

En aquest context favorable a les accions de capacitació, el Fons Català inicia l' any 2010 una sèrie de cicles formatius dirigits a càrrecs electes, tècnics municipals i entitats.³

El primer cicle de formacions, titulat «Visions i eines de la cooperació descentralitzada en clau local», compta amb la participació de més de 100 tècnics municipals, i pretén contribuir a l' enfortiment dels ens municipals oferint una formació tècnica en cooperació descentralitzada municipal.

El segon, dirigit a càrrecs electes, porta per títol «Context polític i econòmic internacional Amèrica Llatina, Àfrica i Europa» i té com a objectius augmentar el coneixement local sobre les ciutats i les societats amb què es coopera i sobre els procediments per gestionar partenariats i associacions entre municipis, integrar la dimensió cooperació i solidaritat

El Fons Català esdevé un punt de referència per als municipis en matèria de formació en cooperació al desenvolupament.

De les Jornades en sorgeixen diverses propostes dirigides a les universitats, les esglésies, els partits polítics, els mitjans de comunicació, les empreses i els sindicats; però també a les administracions locals i als governs de diversos nivells..

internacional al conjunt de les polítiques municipals i crear sinèrgies entre els diferents departaments i àrees polítiques.

La formació permet obrir un espai de reflexió política i compta amb la participació d'acadèmics i polítics d'àmbit nacional i internacional. A més, la metodologia i els continguts s'actualitzen per tal d'oferir un programa innovador i adaptat al context global de la cooperació. És així com el setembre de 2011 s'inicia el primer curs de formació en línia, dirigit a càrrecs electes i tècnics municipals de cooperació, que dona continuïtat, en format digital, a les formacions presencials ofertes pel Fons Català anteriorment.

El curs és impartit per la Universitat Oberta de Catalunya i compta amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona. El programa, innovador perquè s'imparteix de forma virtual, analitza els canvis en els contextos socials, polítics i econòmics dels països amb qui han cooperat els ajuntaments durant els darrers 25 anys. A més, traça un recorregut a través dels canvis de les polítiques de cooperació d'ajuda a les de transformació. Una idea que també es treballa a les jornades territorials de formació dirigides a càrrecs electes i tècnics municipals titulades «La cooperació internacional com a política pública municipal: ens locals, actors de cooperació o finançadors», que tenen lloc durant el 2011.

Amb totes aquestes accions de formació i capacitació, el Fons Català esdevé un punt de referència per als municipis en matèria de formació en cooperació al desenvolupament.

La primera acció formativa del Fons Català té lloc a Terrassa l'any 1989 durant la «Jornada de Cooperació Catalana al Desenvolupament als anys noranta».

---

1. GOMIS, J.: «Una jornada per a un progrés». A: *Memòria del Fons Català de Cooperació*. 1989.

2. Acta de l'11a Assemblea General, celebrada a Castelldefels el 4 d'abril de 1995.

3. Aquestes accions formatives es duen a terme en el marc del conveni signat l'any 2008 amb l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament i les posteriors addendes.

MOMENT

24

L'evolució de les polítiques de cooperació internacional modifica l'enfocament de les línies de treball del Fons Català. Els vincles amb les contraparts es reconduïxen per buscar relacions basades en l'horitzontalitat i la reciprocitat.

Cap a una nova estratègia de cooperació local

Les noves línies estratègiques i el programa d'actuació 2008-2012 es proposen per tal que siguin aprovats per l'Assemblea

La tendència de la cooperació en el nou segle XXI desemboca en un nou enfocament de la cooperació descentralitzada basat en la reciprocitat de les relacions, el benefici mutu entre socis i l'assessorament tècnic. Davant d'aquest nou context, que modifica les polítiques de cooperació i solidaritat dels governs locals, el Fons Català assumeix el repte de liderar un nou espai per coordinar els esforços dels municipis catalans i posar èmfasi en una cooperació al desenvolupament de més qualitat, eficiència i eficàcia.

La proposta d'elaborar una planificació estratègica que marqui les principals línies de treball del futur neix en el context del 20è aniversari del Fons Català. Després d'una vintena d'anys d'experiència acumulada, és moment de fer balanç i autocrítica:

Ara toca reflexionar, avaluar el que fem i coordinar-nos. La cooperació que fan les entitats locals dels municipis no està coordinada, no

Durant l'Assemblea del 19 de juliol de 2008, celebrada a Santa Coloma de Gramenet, el president del Fons Català, Teo Romero, proposa les noves línies estratègiques i el programa d'actuació 2008-2012 per tal que siguin aprovats per l'Assemblea.

s'està articulant. Així, el Fons ha de ser l'espai on els ajuntaments que fan cooperació indirecta a través d'entitats o ONG puguin millorar-la a través de les convocatòries.¹

Amb aquesta voluntat diverses consultores externes elaboren una planificació estratègica basada en el treball intern realitzat per l'equip tècnic de la institució. Un nou repte que es confia a la nova Junta Executiva, escollida durant la 25a Assemblea General, que té lloc a Barcelona a l'octubre de 2007.

És així com el Fons Català es proposa crear un nou espai sensible a les diverses morfologies institucionals i des del qual donar suport als seus socis. L'objectiu és crear un marc idoni per millorar les capacitats tècniques i la presa de decisions polítiques formant els càrrecs electes, els tècnics municipals i tant les entitats del Nord i com les del Sud.

Durant l'Assemblea del 19 de juliol de 2008, celebrada a Santa Coloma de Gramenet, el president del Fons Català (2005-2011), Teo Romero, proposa les noves línies estratègiques i el programa d'actuació 2008-2012 per tal que siguin aprovats per l'Assemblea:

«Després de més de 25 anys d'història, la cooperació en aquest país ha canviat molt. L'existència de l'Agència Catalana de Cooperació ha estat fonamental per a aquest canvi. En aquest context, les diverses juntes executives han coincidit que calia un procés de reflexió per repensar el Fons, de resituar-lo en la nova realitat de la cooperació descentralitzada municipalista. Cal que sigui un procés obert, viu i que tingui en compte les especificitats del Fons, la nostra especialització: municipalisme, codesenvolupament i pau i diplomàcia de ciutats.»²

El Pla Estratègic defineix que el Fons Català té un nou repte, una nova missió, com a plataforma de la cooperació internacional dels municipis catalans, entesa com a espai i com a xarxa. La institució ha de donar coherència, millorar l'impacte i la visibilitat de tot el sistema de cooperació municipal a Catalunya i contribuir al desenvolupament de les capacitats i iniciatives dels ajuntaments en aquest àmbit.

La implantació de les noves línies de treball donen el tret de sortida a un seguit de propostes encaminades a crear les condicions per al canvi. Un canvi que vol deixar en segon pla els vincles basats en paràmetres de pobresa i «afavorir les capacitats que tenen els municipis i que es poden compartir per generar una cooperació més horitzontal, com a socis d'igual a igual»,³ tal com s'explica durant l'assemblea general. La proposta també pretén conservar l'essència i el bagatge que la institució ha adquirit durant el vicenni:

Portada de la publicació *Sistematització d'experiències de cooperació descentralitzada de quatre ens locals catalans*, editat en el marc del Programa de direcció i lideratge del coneixement de la cooperació municipal (PL).

El Fons Català ha de donar coherència i millorar l'impacte i la visibilitat de tot el sistema de cooperació municipal a Catalunya.

El canvi vol afavorir una cooperació més horitzontal i recíproca amb els municipis dels països amb els quals es coopera.

Trobada per a la creació de xarxes municipalistes entre Catalunya i el Marroc, a Tànger el maig de 2010, en el marc del Programa de creació, dinamització i gestió de xarxes de cooperació (PX).

«La proposta que presentem preserva i valora tot allò que s'ha fet fins ara i, sense ànims rupturistes, intenta conviure amb cadascuna de les realitats municipals dels seus membres. Entenem que vint anys de feina és el millor capital amb què comptem, però a la vegada ens obliguen a avaluar la feina feta i respondre als nous reptes del context internacional.»⁴

El Pla Estratègic contempla els següents objectius:

- Racionalitzar la utilització i augmentar l'impacte dels fons assignats a la solidaritat.
- Millorar la visibilitat dels recursos aplicats, a través de la concentració geogràfica, temàtica, un mesurament de resultats, d'impacte i de beneficiaris dels fons municipals assignats a la cooperació.
- Potenciar el lideratge i la visió estratègica de la cooperació en el si de la gestió municipal. La política de cooperació i les seves prioritats s'han d'identificar, determinar i encabir dins l'agenda municipal.
- Reforçar la solidaritat i la responsabilitat de la ciutadania i apropiarse d'aquestes iniciatives.

La Jornada de Treball Catalunya a l'Àfrica, que va tenir lloc a Barcelona el maig de 2010, forma part del Programa de qualitat de la cooperació directa i indirecta (PQ).

- Augmentar el coneixement local dels ciutadans i de les organitzacions locals sobre les ciutats i les societats amb les quals es coopera: relacions, interaccions, xarxes, etc.
- Disposar de més i millors oportunitats i coneixements sobre els municipis del Sud, els seus problemes, els contextos municipals, les vies per establir relacions profitoses i els procediments per gestionar partenariats i associacions entre municipis.
- Integrar la dimensió cooperació i solidaritat internacional al conjunt de les polítiques municipals i establir sinergies entre els diferents departaments i les diferents polítiques.
- Aconseguir una implicació real i dinàmica de tots els agents de la ciutat en la cooperació i la solidaritat.
- Afavorir la participació dels ajuntaments en xarxes municipals internacionals.
- Vincular positivament la immigració i cooperació al desenvolupament.»

«La proposta que presentem preserva i valora tot allò que s'ha fet fins ara, sense ànims rupturistes.»

Per començar a treballar en l'assoliment d'aquestes fites es formulen quatre programes d'intervenció:

- Programa de qualitat de la cooperació directa i indirecta-PQ. Es basa en la formació de tècnics i responsable d'entitats, així com de responsables polítics. El contingut dels programes de formació busca

la reflexió dels canvis socials, polítics i econòmics dels darrers 25 anys que han tingut lloc a l'Àfrica, l'Amèrica Llatina, Palestina i Israel.

- Programa de direcció i lideratge del coneixement de la cooperació municipal-PL. Neix de la certesa que el Fons Català reuneix les condicions idònies per liderar i dirigir el procés de coordinació de la cooperació descentralitzada municipal catalana; es reconeixen les seves facultats per poder crear coneixement, marcar línies, innovar, generar i gestionar coneixement.
- Programa de creació, dinamització i gestió de xarxes de cooperació-PX. La institució té una posició privilegiada per convertir-se en coordinadora i dinamitzadora de xarxes de cooperació, recollir l'experiència de treball dels ajuntaments, lligar els interessos comuns i potenciar la cooperació tècnica entre ajuntaments en una dinàmica no només Nord-Sud sinó també Nord-Sud-Sud.
- Programa de col·laboració, cooperació i concertació-PC₃. S'hi inclouen les comissions de treball (municipalisme, codesenvolupament i pau i diplomàcia de ciutats), que són espais de formació i d'informació temàtica on es consensuen les directrius per a l'acció i els convenis o col·laboracions que es fan amb diferents centres de formació i/o amb instàncies estatals de cooperació o relacionades amb aquesta (Agència Espanyola de Cooperació Internacional al Desenvolupament-AECID, Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament-ACCD, Confederació de Fons de Solidaritat i Cooperació, universitats, centres de formació, etc.).

1, 2, 3. Acta de la 26a Assemblea General, celebrada a Santa Coloma de Gramenet el 19 de juny de 2008.

4. Pla Estratègic 2008-2012 del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament.

The image features a solid orange background. Two hands are positioned to form a circle, with their index fingers touching at the top and bottom. The hands are rendered in a soft, slightly desaturated orange tone, matching the background. The lighting is even, highlighting the texture of the skin.

MOMENT

25

Evolucionar, transformar i transformar-se. Amb 25 anys d'experiència, el Fons Català s'ha de plantejar ara com construeix el seu demà i el dels seus socis i contraparts. Dotar-se de sensibilitat, imaginació i criteri per obrir noves portes, traçar nous camins.

Reptes i propostes de futur

Després de 25 anys d'esforços dedicats a l'impuls de la cooperació local descentralitzada, el Fons Català es planteja nous reptes per donar continuïtat a la tasca desenvolupada durant aquest quart de segle d'història. Uns reptes que han de tenir en compte tant la conjuntura de la crisi econòmica actual, com els canvis en les polítiques públiques de cooperació municipal.

És moment de plantejar nous reptes per donar continuïtat a la tasca desenvolupada durant aquest quart de segle.

La situació econòmica actual obliga les administracions locals a treballar amb més eficàcia i eficiència, també pel que fa als recursos públics destinats a la cooperació.

La commemoració del 25è aniversari reuneix, el dia 5 de juliol de 2011 a Salt, els artífexs de la iniciativa, així com els antics presidents i membres de la Junta actual de la institució.

La situació de crisi econòmica que des de l'any 2008 afecta els països desenvolupats, obliga les administracions locals a treballar amb més eficàcia i eficiència, també pel que fa als recursos públics destinats a la cooperació. Es tracta d'unes exigències que cal plantejar a partir de la coordinació d'esforços, de l'augment del treball en xarxa concentrant projectes i àmbits temàtics i geogràfics per tal d'assolir més impacte territorial i reduir les duplicitats, i amb més coherència entre les accions de cooperació, especialment en el món local. Sense oblidar, però, que les accions que es desenvolupen han d'adaptar-se als preceptes de la Declaració de París:¹

- Apropiació, que comporta lideratge des del país soci i la capacitat per implementar les seves pròpies estratègies de desenvolupament.
- Harmonització entre actors.
- Alineació amb les estratègies, institucions i procediments nacionals de desenvolupament dels països socis.
- Gestió, recursos i presa de decisions orientats als resultats.
- Responsabilitat mútua, en què ambdós socis són responsables dels resultats del desenvolupament.

És per això que cal treballar per una cooperació descentralitzada municipal en la qual els ajuntaments del Nord adoptin un protagonisme diferent. Un nou rol que permeti aprofitar les potencialitats que poden oferir els governs locals com a agents de desenvolupament, ja que es tracta d'institucions políticament independents i tècnicament competents en gestió local i polítiques urbanes.

Cal treballar per una cooperació descentralitzada municipal en la qual els ajuntaments del Nord adoptin un protagonisme diferent.

L'acte commemoratiu del 25è aniversari, celebrat el 19 de juliol de 2011 aplega totes les persones i organitzacions que, en algun moment de la seva trajectòria, han format part de la institució.

Els governs locals són els responsables de la cohesió social i el desenvolupament en el propi municipi, i tenen capacitat i legitimitat per establir aliances estratègiques de pressió política mitjançant els organismes institucionals de base local. N'és un bon exemple Ciutats i Governos Locals Units (CGLU), que pot proposar canvis polítics en els governs centrals del Sud dirigits a assolir més descentralització política en benefici dels ajuntaments per aconseguir més competències municipals i recursos econòmics que permetin desenvolupar polítiques locals al Sud orientades al desenvolupament social i econòmic.

Els reptes als quals s'enfronta el Fons passen per:

- Una cooperació descentralitzada local més municipalista, orientada a reforçar institucionalment els ajuntaments del Sud, amb més projectes de construcció municipal i més intercanvi tècnic Nord-Sud i Sud-Sud.
- Superar el model clàssic assistencial vertical (donant-receptor) i anar cap a una cooperació municipal entesa com una relació entre socis, de partenariat, que ha d'afavorir l'aprenentatge mutu i les relacions horitzontals Sud-Nord per tal d'establir una cooperació simètrica i bidireccional, aprofitant totes les potencialitats que tots els actors poden oferir i amb un encaix amb les polítiques públiques i amb els plans de desenvolupament dels països del Sud a l'hora de formular els projectes.
- Treballar per una política pública de cooperació al desenvolupament més transversal que impliqui tots els departaments municipals, aprofitant totes les potencialitats tècniques dels nostres ajuntaments amb voluntat de transferir els coneixements d'aquests 33 anys de gestió pública en benefici d'un enfortiment institucional municipal al Sud.

En definitiva, una cooperació més municipalista i transformadora, que generi més impacte territorial mitjançant un treball en xarxa i més sostenible. És a dir, fomentar projectes amb una filosofia d'acompanyament en el processos de canvi i de transformació de les societats municipals del Sud, que combatin les desigualtats socials i promoguin la defensa dels drets humans dels ciutadans i ciutadanes.

---

1. Declaració de París sobre l'Eficàcia de l'Ajuda al Desenvolupament aprovada durant el 2n Fòrum d'Alt Nivell sobre l'Eficàcia de l'Ajuda (París, 2005).

ANNEXOS I MAPES

Les dades presentades en els annexos recullen la informació sistematitzada a la base de dades del Fons Català fins al març de 2011.

Socis del Fons Català

Ajuntaments

Abrera	Cabrera d'Anoia	Esplugues de Llobregat	El Masnou
Aiguafreda	Cabrera de Mar	Esterrri de Cardós	La Masó
Aiguamúrcia	Cadaqués	La Fatarella	Masquefa
Alcanar	Caldes d'Estrac	Figueres	Massanes
Alella	Caldes de Malavella	Flaçà	Matadepera
Alfarràs	Caldes de Montbui	Flix	Mataró
Alió	Calella	Fogars de la Selva	Mediona
Alpens	Cambriils	Fontcoberta	Moià
L'Ametlla del Vallès	Campdevàdol	Fornells de la Selva	El Molar
Anglès	Camprodon	Fortià	Molins de Rei
L'Arboç	Canet de Mar	Les Franqueses del Vallès	Mollet del Vallès
Arbúcies	Canovelles	La Garriga	Montblanc
Arenys de Mar	Canyelles	Gavà	Montbrió del Camp
Arenys de Munt	Cardedeu	Gelida	Montcada i Reixac
Argentona	Cassà de la Selva	Girona	Montellà i Martinet
Badalona	Castellar del Riu	Gironella	Montornès del Vallès
Badia del Vallès	Castellar del Vallès	La Granada	Mont-ras
Banyeres del Penedès	Castellbisbal	Granollers	Montmeló
Banyoles	Castellcir	Guardiola de Berguedà	Navarcles
Barberà del Vallès	Castelldefels	L'Hospitalet de Llobregat	Òdena
Barcelona	Castellfollit de la Roca	Els Hostalets de Pierola	Olesa de Montserrat
Begues	Castell-Platja d'Aro	Hostalric	Oliana
Begur	Castelló d'Empúries	Igualada	Olot
Bell-lloc d'Urgell	Castellterçol	La Jonquera	Orís
Bellpuig	Castellví de la Marca	Les	Palafolls
Berga	La Cellera de Ter	La Llagosta	Palafrugell
Besalú	Celrà	Llagostera	Palamós
Bescanó	Centelles	Llavorsí	Palau-solità i Plegamans
La Bisbal d'Empordà	Cercs	Lleida	Pallejà
Blanes	Cerdanyola del Vallès	Lliçà d'Amunt	Pals
Boadella i les Escaules	Cervera	Lliçà de Vall	El Papiol
Les Borges Blanques	Corbera de Llobregat	Lloret de Mar	Parets de Vallès
Borredà	Cornellà de Llobregat	Les Llosses	Perafita
El Bruc	Cornellà del Terri	Lluçà	Peralada
El Brull	Creixell	Maçanet de la Selva	Pineda de Mar
Cabanes	Cubelles	Malgrat de Mar	El Pla de Santa Maria
Les Cabanyes	Cunit	Manlleu	Les Planes d'Hostoles
Cabra del Camp	Dosrius	Manresa	La Pobla de Segur
	L'Escala	Martorell	Polinyà
	Esparreguera	Les Masies de Voltregà	Portbou

El Prat de Llobregat
 Prats de Lluçanès
 Premià de Dalt
 Premià de Mar
 Les Preses
 Quart
 Regencós
 Reus
 Ribes de Freser
 Riells i Viabrea
 Ripoll
 Ripollet
 Riudarenes
 Riudecanyes
 La Roca del Vallès
 Roda de Ter
 Roquetes
 Roses
 Rubí
 Rubió
 Sabadell
 Sallent
 Salt
 Sant Adrià de Besòs
 Sant Agustí de Lluçanès
 Sant Andreu de la Barca
 Sant Andreu de Llavaneres
 Sant Andreu Salou
 Sant Boi de Llobregat
 Sant Cebrià de Vallalta
 Sant Celoni
 Sant Cugat del Vallès
 Sant Esteve de Palautordera
 Sant Esteve Sesrovires
 Sant Feliu de Codines
 Sant Feliu de Guíxols
 Sant Feliu de Llobregat
 Sant Feliu de Pallerols
 Sant Fost de Campsentelles
 Sant Gregori
 Sant Hipòlit de Voltregà
 Sant Iscle de Vallalta
 Sant Joan de Vilatorrada
 Sant Joan les Fonts
 Sant Julià de Cerdanyola
 Sant Julià de Ramis
 Sant Just Desvern
 Sant Llorenç d'Hortons
 Sant Llorenç Savall
 Sant Martí de Tous

Sant Mateu de Bages
 Sant Pere de Ribes
 Sant Pere de Torelló
 Sant Pol de Mar
 Sant Quirze de Besora
 Sant Sadurní d'Anoia
 Sant Salvador de Guardiola
 Sant Vicenç de Castellet
 Sant Vicenç de Montalt
 Sant Vicenç de Torelló
 Sant Vicenç dels Horts
 Santa Coloma de Farners
 Santa Coloma de Gramenet
 Santa Coloma de Queralt
 Santa Cristina d'Aro
 Santa Eugènia de Berga
 Santa Eulàlia de Ronçana
 Santa Margarida de Montbui
 Santa Margarida i els Monjos
 Santa Maria de Corcó
 Santa Maria d'Oló
 Santa Maria de Palautordera
 Santa Pau
 Santa Perpètua de Mogoda
 Sarrià de Ter
 La Secuita
 La Sénia
 Sentmenat
 La Seu d'Urgell
 Sitges
 Subirats
 Súria
 Tagamanent
 Talamanca
 Tarragona
 Tàrrrega
 Teià
 Terrassa
 Tiana
 Tona
 Tordera
 Torelló
 Torredembarra
 Torrelavit
 Torrelles de Llobregat
 Torres de Segre
 Torroella de Montgrí
 Tortosa
 Tossa de Mar
 Ulldecona

Vacarisses
 Vallfogona de Ripollès
 Vallromanes
 Valls
 Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant
 El Vendrell
 Vic
 Vidreres
 Vilabertran
 Vilablareix
 Viladecans
 Vilafant
 Vilafranca del Penedès
 Vilajuïga
 Vilamallà
 Vilanova del Camí
 Vilanova i la Geltrú
 Vilassar de Mar
 Vilobí d'Onyar
 Xerta

Altres institucions

Consell Comarcal de l'Alt Camp
 Consell Comarcal de l'Alt Empordà
 Consell Comarcal de l'Alt Penedès
 Consell Comarcal de l'Anoia
 Consell Comarcal del Baix Empordà
 Consell Comarcal del Berguedà
 Consell Comarcal del Garraf
 Consell Comarcal del Gironès
 Consell Comarcal del Maresme
 Consell Comarcal d'Osona
 Consell Comarcal de la Selva
 Consell Comarcal del Tarragonès
 Consell Comarcal del Vallès Occidental
 Consell Comarcal del Vallès Oriental
 Diputació de Barcelona
 Diputació de Girona
 Diputació de Lleida
 Entitat Municipal Descentralitzada de Vilamitjana (Trepç)
 Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB)

Entitats

Associació d'Amics de la Cultura de Lloret de Mar
 Càritas Diocesana de Girona
 CIEMEN
 Comitè d'Osona de Solidaritat amb Nicaragua i Centreamèrica
 Comitès Oscar Romero de Catalunya
 Cooperativa Abacus
 Federació d'Associacions de Pares d'Alumnes de Catalunya
 Federació Sindical de l'Administració pública de CCOO
 Fundació Servei Gironí de Pedagogia Social
 Grup Gicapla, S.A.
 Justícia i Pau de Barcelona
 Justícia i Pau de Girona
 Justícia i Pau de Tarragona

Convenis de col·laboració

Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD)
 Agència Espanyola de Cooperació Internacional al Desenvolupament (AECID)
 Associació Catalana de Municipis i Comarques
 Federació de Municipis de Catalunya
 Programa de Desenvolupament Humà Local de Nacions Unides (PDHL)

Institució protectora

Generalitat de Catalunya

Cronologia de les juntes executives del Fons Català

■ A la 1a Assemblea General o Assemblea Constituent, celebrada a Arbúcies el 16 de juny de 1985, encara no s'havien escollit els membres de la Junta Executiva de la institució.

2a Assemblea General Salt, 05/07/86

President Salvador Sunyer, alcalde de l'Ajuntament de Salt

Sotspräsident Joan Gomis, president de Justícia i Pau

Secretari Jaume Soler, alcalde de l'Ajuntament d'Arbúcies

Tresorer Carles Ferré, regidor de l'Ajuntament de Tarragona

Comptador Jacint Xuclà, regidor de l'Ajuntament d'Olot

Vocal Aureli Argemí, secretari general de CIEMEN

Vocal Lluís Hernández, alcalde de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet

Vocal Manel Royes, alcalde de l'Ajuntament de Terrassa

Vocal Rosa Passola, representant de Càritas

■ A la 3a Assemblea General, celebrada a Barcelona el 13 de desembre de 1986, no hi va haver canvis.

4a Assemblea General Barcelona, 12/12/87

President Salvador Sunyer, alcalde de l'Ajuntament de Salt

Sotspräsident Joan Gomis, president de Justícia i Pau

Secretari Jaume Soler, alcalde de l'Ajuntament d'Arbúcies

Tresorer Maties Palau, regidor de l'Ajuntament de Tarragona

Comptador Jacint Xuclà, regidor de l'Ajuntament d'Olot

Vocal Aureli Argemí, secretari general de CIEMEN

Vocal Josep Miquel Lacasta, regidor de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet

Vocal Josep Casajuana, regidor de l'Ajuntament de Terrassa

Vocal Associació Campanya Catalunya Solidària

5a Assemblea General Granollers, 21/12/88

President Salvador Sunyer, alcalde de l'Ajuntament de Salt

Sotspräsident Joan Gomis, president de Justícia i Pau

Secretari Jaume Soler, alcalde de l'Ajuntament d'Arbúcies

Tresorer Carles Ferré, regidor de l'Ajuntament de Tarragona

Comptador Josep M. Matabasoch, regidor de l'Ajuntament d'Olot

Vocal Aureli Argemí, representant de CIEMEN

Vocal Josep Miquel Lacasta, regidor de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet

Vocal Josep Casajuana, regidor de l'Ajuntament de Terrassa

Vocal Josep Pujadas, alcalde de l'Ajuntament de Granollers

6a Assemblea General Sant Just Desvern, 16/12/89

President Lluís Segura, alcalde de l'Ajuntament de Sant Just Desvern

Sotspräsident Joan Gomis, president de Justícia i Pau

Secretari Jaume Soler, alcalde de l'Ajuntament d'Arbúcies

Tresorer Maties Palau, regidor de l'Ajuntament de Tarragona

Comptador Esteve Begudan, regidor de l'Ajuntament d'Olot

Vocal Aureli Argemí, representant de CIEMEN

Vocal Josep Miquel Lacasta, regidor de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet

Vocal Josep Casajuana, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Terrassa

Vocal Ernest González, regidor de l'Ajuntament de Granollers

7a Assemblea General Santa Coloma de Gramenet, 26/01/91

President Lluís Segura, alcalde de l'Ajuntament de Sant Just Desvern

Sotspräsident Joan Gomis, president de Justícia i Pau

Secretari Jaume Soler, alcalde de l'Ajuntament d'Arbúcies

Tresorer Maties Palau, regidor de l'Ajuntament de Tarragona

Comptador Esteve Begudan, regidor de l'Ajuntament d'Olot

Vocal Aureli Argemí, representant de CIEMEN

Vocal Josep Miquel Lacasta, regidor de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet

Vocal Josep Casajuana, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Terrassa

Vocal Ernest González, regidor de l'Ajuntament de Granollers

8a Assemblea General Mataró, 28/09/91

Una de les modificacions estatutàries fa coincidir la renovació de la Junta Executiva amb els períodes de mandat electoral municipal.

President Josep Pujadas, alcalde de l'Ajuntament de Granollers

Sotspräsident Maties Palau, regidor de l'Ajuntament de Tarragona

Secretari Jaume Soler, alcalde de l'Ajuntament d'Arbúcies

Tresorera Antònia Castellana, regidora de l'Ajuntament de Molins de Rei

Vocal A Llorenç Olivé, delegat de Justícia i Pau-Barcelona

Vocal B Josep Casajuana, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Terrassa

Vocal C Pilar Solà, tinent d'alcalde de l'Ajuntament d'Olot

Vocal D Aureli Argemí, secretari general de CIEMEN

Vocal E Joan Aguado, alcalde de l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès

Vocal F Carles Viñas, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet

Vocal G Maria del Rosari Barranco, regidora de l'Ajuntament de Sant Just Desvern

Vocal H Marina Bru, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat

Vocal I Vacant

9a Assemblea General Vilafranca del Penedès, 30/01/93

President Joan Aguado, alcalde de l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès

Sotspresident Maties Palau, regidor de l'Ajuntament de Tarragona

Secretari Jaume Soler, alcalde de l'Ajuntament d'Arbúcies

Tresorera Antònia Castellana, regidora de l'Ajuntament de Molins de Rei

Vocal A Llorenç Olivé, delegat de Justícia i Pau-Barcelona

Vocal B Josep Casajuana, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Terrassa

Vocal C Pilar Solà, tinent d'alcalde de l'Ajuntament d'Olot

Vocal D Aureli Argemí, secretari general de CIEMEN

Vocal E Isabel López, regidora de l'Ajuntament de Celrà

Vocal F Carles Viñas, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet

Vocal G Maria del Rosari Barranco, regidora de l'Ajuntament de Sant Just Desvern

Vocal H Marina Bru, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat

Vocal I Eduard Bohigas, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Manresa

Vocal J Narcís Balagué, alcalde de l'Ajuntament de la Pobla de Segur

Vocal K Juan Manuel Patón, regidor de l'Ajuntament de Castelldefels

■ A la 10a Assemblea General, celebrada a Molins de Rei el 7 de maig de 1994, no hi va haver canvis.

■ A l'11a Assemblea General, celebrada a Castelldefels l'1 d'abril de 1995, no hi va haver canvis.

12a Assemblea General Terrassa, 21/10/95

President Joan Aguado, alcalde de l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès

Sotspresident Joan Cañada, regidor de l'Ajuntament d'Olot

Secretari Jaume Soler, alcalde de l'Ajuntament d'Arbúcies

Tresorera Antònia Castellana, regidora de l'Ajuntament de Molins de Rei

Vocal A Llorenç Olivé, delegat de Justícia i Pau-Barcelona

Vocal B Lucio Villalobos, regidor de l'Ajuntament de Terrassa

Vocal C Jordi Navarro, regidor de l'Ajuntament de Tarragona

Vocal D Aureli Argemí, secretari general de CIEMEN

Vocal E Carina Font, regidora de l'Ajuntament de Celrà

Vocal F Concepció Villaverde, regidora de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet

Vocal G Xavier Ruiz, regidor de l'Ajuntament de Sant Just Desvern

Vocal H Antoni Jordà, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat

Vocal I Joaquim Collado, regidor de l'Ajuntament de Manresa

Vocal J Violeta Miguel, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de la Pobla de Segur

Vocal K Juan Manuel Patón, regidor de l'Ajuntament de Castelldefels

Vocal L Dolors Renau, cap del Gabinet d'Integració Europea i Solidaritat de la Diputació de Barcelona

Vocal M Joan Manuel Fernández, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Rubí

Vocal N Joan Domènech, diputat de la Diputació de Girona

Vocal O José Bailo, assessor tècnic de Gerència de la Mancomunitat de Municipis AMB

Vocal P Fermí Vallbé, regidor de l'Ajuntament de Sabadell

Vocal Q Gemma Perich, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Castellar del Vallès

■ A la 13a Assemblea General, celebrada al Prat de Llobregat el 22 de març de 1997, no hi va haver canvis.

■ A la 14a Assemblea General, celebrada a Polinyà el 28 de març de 1998, no hi va haver canvis.

■ A la 15a Assemblea General, celebrada a Malgrat de Mar el 27 de març de 1999, no hi va haver canvis.

16a Assemblea General Gironella, 02/10/99

President Joan Aguado, alcalde de l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès

Sotspresident Lluís Corominas, alcalde de l'Ajuntament de Castellar del Vallès

Secretari Jaume Soler, alcalde de l'Ajuntament d'Arbúcies

Tresorera Núria Garriga, regidora de l'Ajuntament de Molins de Rei

Vocal A Leonor Gallardo, regidora de l'Ajuntament de Badalona

Vocal B Pere Alcober, regidor de l'Ajuntament de Barcelona

Vocal C Pilar Rocafort, regidora de l'Ajuntament de Calella

Vocal D Juan Manuel Patón, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Castelldefels

Vocal E Josep M. Guinart, alcalde de l'Ajuntament de l'Escala

Vocal F Joan Manuel del Pozo, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Girona

Vocal G Lluís Bertran, alcalde de l'Ajuntament de Gironella

Vocal H Nicolás Cortés, regidor de l'Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat

Vocal I Lluís Segalàs, alcalde de l'Ajuntament d'Esterrri de Cardós

Vocal J Maria Burgués, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Lleida

Vocal K Consol Prados, regidora de l'Ajuntament de Mataró

Vocal L Juli Clavijo, regidor de l'Ajuntament d'Olot

Vocal M Ernest Benach, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Reus

Vocal N Xavier Ruiz, regidor de l'Ajuntament de Sant Just Desvern

Vocal O Dolores Gómez, regidora de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet

Vocal P Mònica Sánchez, regidora de l'Ajuntament de Santa Perpètua de Mogoda

Vocal Q Pere Junyent, alcalde de l'Ajuntament de Sitges

Vocal R Carme Ferré, regidora de l'Ajuntament de Tarragona

Vocal S Pere Navarro, regidor de l'Ajuntament de Terrassa

Vocal T Lluc Raga, alcalde de l'Ajuntament d'Ulldecona

Vocal U Dolors Renau, cap del Gabinet d'Integració Europea i Solidaritat de la Diputació de Barcelona

Vocal V Josep Manel Bassols, diputat de la Diputació de Girona

Vocal X Lluís Bordas, delegat de la Mancomunitat de Municipis AMB

17a Assemblea General Vic, 31/03/01

President Joan Aguado, alcalde de l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès

Sotspresident Lluís Corominas, alcalde de l'Ajuntament de Castellar del Vallès

Secretari Jaume Soler, alcalde de l'Ajuntament d'Arbúcies

Tresorera Núria Garriga, regidora de l'Ajuntament de Molins de Rei

Vocal A Leonor Gallardo, regidora de l'Ajuntament de Badalona

Vocal B Pere Alcober, regidor de l'Ajuntament de Barcelona

Vocal C Pilar Rocafort, regidora de l'Ajuntament de Calella

Vocal D Juan Manuel Patón, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Castelldefels

Vocal E Josep M. Guinart, alcalde de l'Ajuntament de l'Escala

Vocal F Àlex Sáez, regidor de l'Ajuntament de Girona

Vocal G Lluís Bertran, alcalde de l'Ajuntament de Gironella

Vocal H Nicolás Cortés, regidor de l'Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat

Vocal I Lluís Segalàs, alcalde de l'Ajuntament d'Esterrri de Cardós

Vocal J Pilar Castillo, regidora de l'Ajuntament de Lleida

Vocal K Consol Prados, regidora de l'Ajuntament de Mataró

Vocal L Juli Clavijo, regidor de l'Ajuntament d'Olot

Vocal M Ernest Benach, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Reus

Vocal N Xavier Ruiz, regidor de l'Ajuntament de Sant Just Desvern

Vocal O Dolores Gómez, regidora de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet

Vocal P Mònica Sánchez, regidora de l'Ajuntament de Santa Perpètua de Mogoda

Vocal Q Pere Junyent, alcalde de l'Ajuntament de Sitges

Vocal R Carme Ferré, regidora de l'Ajuntament de Tarragona

Vocal S Pere Navarro, regidor de l'Ajuntament de Terrassa

Vocal T Lluc Raga, alcalde de l'Ajuntament d'Ulldecona

Vocal U Daniel Fernández, cap de gabinet del vicepresident 1r de la Diputació de Barcelona

Vocal V Josep Manel Bassols, diputat de la Diputació de Girona

Vocal X Lluís Bordas, delegat de la Mancomunitat de Municipis AMB

■ A la 18a Assemblea General, celebrada a Valls el 13 d'abril de 2002, no hi va haver canvis.

■ A la 19a Assemblea General, celebrada a Santa Perpètua de Mogoda el 22 de març de 2003, no hi va haver canvis.

20a Assemblea General Badalona, 02/10/03

President Joan Aguado, alcalde de l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès

Vicepresident Lluís Corominas, alcalde de l'Ajuntament de Castellar del Vallès

Secretari Jordi Ausàs, alcalde de l'Ajuntament de la Seu d'Urgell

Tresorera Isabel Garcia, alcaldessa de l'Ajuntament de Santa Perpètua de Mogoda

Vocal A Josep Maria Torrelles, alcalde de l'Ajuntament d'Alfarràs

Vocal B Roger Zamorano, alcalde de l'Ajuntament d'Arbúcies

Vocal C Assumpta Escarp, regidora de l'Ajuntament de Barcelona

Vocal D Pilar Rocafort, regidora de l'Ajuntament de Calella

Vocal E Juan Manuel Patón, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Castelldefels

Vocal F Laura Fajula, regidora de l'Ajuntament de l'Escala

Vocal G Anna Pagans, alcaldessa de l'Ajuntament de Girona

Vocal H Núria Marín, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat

Vocal I Francesc Melero, regidor de l'Ajuntament de Mataró

Vocal J Òscar Navarro, regidor de l'Ajuntament de Molins de Rei

Vocal K Oriol Fort, regidor de l'Ajuntament de Mollet del Vallès

Vocal L Juli Clavijo, regidor de l'Ajuntament d'Olot

Vocal M Francisco Daniel Villena, regidor de l'Ajuntament del Prat de Llobregat

Vocal N Jaume Batlle, alcalde de l'Ajuntament de Premià de Mar

Vocal O Amor del Álamo, regidora de l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat

Vocal P Loli Gómez, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet

Vocal Q Teo Romero, alcalde de l'Ajuntament de Santa Margarida de Montbui

Vocal R M. Lluïsa Expósito, regidora de l'Ajuntament de Tarragona

Vocal S Pere Ribé, alcalde de l'Ajuntament de Torrelavit

Vocal T Dolors Batalla, alcaldessa de l'Ajuntament de Valls

Vocal U Roser Caballeria, alcaldessa de l'Ajuntament de Xerta

Vocal V Celestino Corbacho, vicepresident 1r de la Diputació de Barcelona

Vocal X Clemente Murillo, vicepresident 3r de la Mancomunitat de Municipis AMB

21a Assemblea General Sant Boi de Llobregat, 03/04/04

President Pere Navarro, alcalde de l'Ajuntament de Terrassa

Vicepresident Lluís Corominas, alcalde de l'Ajuntament de Castellar del Vallès

Secretari Jordi Ausàs, alcalde de l'Ajuntament de la Seu d'Urgell

Tresorera Isabel Garcia, alcaldessa de l'Ajuntament de Santa Perpètua de Mogoda

Vocal A Josep Maria Torrelles, alcalde de l'Ajuntament d'Alfarràs

Vocal B Roger Zamorano, alcalde de l'Ajuntament d'Arbúcies

Vocal C Assumpta Escarp, regidora de l'Ajuntament de Barcelona

Vocal D Pilar Rocafort, regidora de l'Ajuntament de Calella

Vocal E Juan Manuel Patón, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Castelldefels

Vocal F Laura Fajula, regidora de l'Ajuntament de l'Escala

Vocal G Anna Pagans, alcaldessa de l'Ajuntament de Girona

Vocal H Núria Marín, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat

Vocal I Francesc Melero, regidor de l'Ajuntament de Mataró

Vocal J Òscar Navarro, regidor de l'Ajuntament de Molins de Rei

Vocal K Oriol Fort, regidor de l'Ajuntament de Mollet del Vallès

Vocal L Juli Clavijo, regidor de l'Ajuntament d'Olot

Vocal M Francisco Daniel Villena, regidor de l'Ajuntament del Prat de Llobregat

Vocal N Jaume Batlle, alcalde de l'Ajuntament de Premià de Mar

Vocal O Amor del Álamo, regidora de l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat

Vocal P Loli Gómez, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet

Vocal Q Teo Romero, alcalde de l'Ajuntament de Santa Margarida de Montbui

Vocal R M. Lluïsa Expósito, regidora de l'Ajuntament de Tarragona

Vocal S Pere Ribé, alcalde de l'Ajuntament de Torrelavit

Vocal T Dolors Batalla, alcaldessa de l'Ajuntament de Valls

Vocal U Roser Caballeria, alcaldessa de l'Ajuntament de Xerta

Vocal V Celestino Corbacho, vicepresident 1r de la Diputació de Barcelona

Vocal X Clemente Murillo, vicepresident 3r de la Mancomunitat de Municipis AMB

22a Assemblea General Barcelona, 11/06/05

President Teo Romero, alcalde de l'Ajuntament de Santa Margarida de Montbui

Vicepresident Montse Gatell, alcalde de l'Ajuntament de Castellar del Vallès

Secretari Víctor Puntas, alcalde de l'Ajuntament de Molins de Rei

Tresorera Isabel Garcia, alcaldessa de l'Ajuntament de Santa Perpètua de Mogoda

Vocal A Josep Maria Torrelles, alcalde de l'Ajuntament d'Alfarràs

Vocal B Roger Zamorano, alcalde de l'Ajuntament d'Arbúcies

Vocal C Assumpta Escarp, regidora de l'Ajuntament de Barcelona

Vocal D Pilar Rocafort, regidora de l'Ajuntament de Calella

Vocal E Juan Manuel Patón, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Castelldefels

Vocal F Laura Fajula, regidora de l'Ajuntament de l'Escala

Vocal G Ignasi Thió, regidor de l'Ajuntament de Girona

Vocal H Núria Marín, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat

Vocal I Ivan Pera, regidor de l'Ajuntament de Mataró

Vocal J Jordi Ausàs, alcalde de l'Ajuntament de la Seu d'Urgell

Vocal K Oriol Fort, regidor de l'Ajuntament de Mollet del Vallès

Vocal L Juli Clavijo, regidor de l'Ajuntament d'Olot

Vocal M Francisco Daniel Villena, regidor de l'Ajuntament del Prat de Llobregat

Vocal N Jaume Batlle, alcalde de l'Ajuntament de Premià de Mar

Vocal O Amor del Álamo, regidora de l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat

Vocal P Loli Gómez, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet

Vocal Q Màrius Massallé, regidor de l'Ajuntament de Terrassa

Vocal R M. Lluïsa Expósito, regidora de l'Ajuntament de Tarragona

Vocal S Pere Ribé, alcalde de l'Ajuntament de Torrelavit

Vocal T Dolors Batalla, alcaldessa de l'Ajuntament de Valls

Vocal U Roser Caballeria, alcaldessa de l'Ajuntament de Xerta

Vocal V Celestino Corbacho, vicepresident 1r de la Diputació de Barcelona

Vocal X Clemente Murillo, vicepresident 3r de la Mancomunitat de Municipis AMB

■ A la 23a Assemblea General, celebrada a Mataró el 17 de juny de 2006, no hi va haver canvis.

24a Assemblea General l'Hospitalet de Llobregat, 14/04/07

President Teo Romero, alcalde de l'Ajuntament de Santa Margarida de Montbui

Vicepresident Montse Gatell, alcaldessa de l'Ajuntament de Castellar del Vallès

Secretari Víctor Puntas, alcalde de l'Ajuntament de Molins de Rei

Tresorera Isabel Garcia, alcaldessa de l'Ajuntament de Santa Perpètua de Mogoda

Vocal A Josep Maria Torrelles, alcalde de l'Ajuntament d'Alfarràs

Vocal B Roger Zamorano, alcalde de l'Ajuntament d'Arbúcies

Vocal C Ramon Nicolau, regidor de l'Ajuntament de Barcelona

Vocal D Pilar Rocafort, regidora de l'Ajuntament de Calella

Vocal E Juan Manuel Patón, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Castelldefels

Vocal F Laura Fajula, regidora de l'Ajuntament de l'Escala

Vocal G Ignasi Thió, regidor de l'Ajuntament de Girona

Vocal H Núria Marín, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat

Vocal I Ivan Pera, regidor de l'Ajuntament de Mataró

Vocal J Jordi Ausàs, alcalde de l'Ajuntament de la Seu d'Urgell

Vocal K Oriol Fort, regidor de l'Ajuntament de Mollet del Vallès

Vocal L Juli Clavijo, regidor de l'Ajuntament d'Olot

Vocal M Francisco Daniel Villena, regidor de l'Ajuntament del Prat de Llobregat

Vocal N Jaume Batlle, alcalde de l'Ajuntament de Premià de Mar

Vocal O Amor del Álamo, regidora de l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat

Vocal P Loli Gómez, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet

Vocal Q Màrius Massallé, regidor de l'Ajuntament de Terrassa

Vocal R M. Lluïsa Expósito, regidora de l'Ajuntament de Tarragona

Vocal S Pere Ribé, alcalde de l'Ajuntament de Torrelavit

Vocal T Dolors Batalla, alcaldessa de l'Ajuntament de Valls

Vocal U Roser Caballeria, alcaldessa de l'Ajuntament de Xerta

Vocal V Celestino Corbacho, vicepresident 1r de la Diputació de Barcelona

Vocal X Clemente Murillo, vicepresident 3r de la Mancomunitat de Municipis AMB

25a Assemblea General Barcelona, 15/10/07

President Teo Romero, alcalde de l'Ajuntament de Santa Margarida de Montbui

Vicepresident Jordi Moltó, alcalde de l'Ajuntament de Sallent

Secretari Víctor Puntas, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Molins de Rei

Tresorer Xavier Rubio, regidor de l'Ajuntament de Manresa

Vocal A Josep Pera, regidor de l'Ajuntament de Badalona

Vocal B Carles Martí, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona

Vocal C Juli Gendrau, alcalde de l'Ajuntament de Berga

Vocal D Lourdes Carreras, regidora de l'Ajuntament de Castelldefels

Vocal E Gustavo Alberto Arias, regidor de l'Ajuntament de Cerdanyola del Vallès

Vocal F Meritxell Budó, alcaldessa de l'Ajuntament de la Garriga

Vocal G Josep Mayoral, alcalde de l'Ajuntament de Granollers

Vocal H José Conde, regidor de l'Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat

Vocal I M. Rosa Ball, regidora de l'Ajuntament de Lleida

Vocal J Joan Antoni Baron, alcalde de l'Ajuntament de Mataró

Vocal K Josep Monràs, alcalde de l'Ajuntament de Mollet del Vallès

Vocal L César Arrizabalaga, alcalde de l'Ajuntament de Montcada i Reixac

Vocal M Lluís Sacrest, alcalde de l'Ajuntament d'Olot

Vocal N Mercè Pla, Alcaldessa de l'Ajuntament de Palau-solità i Plegamans

Vocal O Àurea Bonilla, regidora de l'Ajuntament del Papiol

Vocal P Xavier Amor, alcalde de l'Ajuntament de Pineda de Mar

Vocal Q Núria Parlón, regidora de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet

Vocal R Núria Colomé, alcaldessa de l'Ajuntament de Sentmenat

Vocal S Josep Tarin, alcalde de l'Ajuntament de Talamanca

Vocal T Mònica Oliva, consellera del Consell Comarcal de l'Anoia

Vocal U Jordi Labòria, diputat Diputació de Barcelona

Vocal V Pere Trias, diputat de la Diputació de Girona

Vocal X Clemente Murillo vicepresident 3r de la Mancomunitat de Municipis AMB

26a Assemblea General Santa Coloma de Gramenet, 19/06/08

President Teo Romero, alcalde de l'Ajuntament de Santa Margarida de Montbui

Vicepresident Jordi Moltó, alcalde de l'Ajuntament de Sallent

Secretari Víctor Puntas, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Molins de Rei

Tresorer Xavier Rubio, regidor de l'Ajuntament de Manresa

Vocal A Josep Pera, regidor de l'Ajuntament de Badalona

Vocal B Carles Martí, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona

Vocal C Juli Gendrau, alcalde de l'Ajuntament de Berga

Vocal D Lourdes Carreras, regidora de l'Ajuntament de Castelldefels

Vocal E Gustavo Alberto Arias, regidor de l'Ajuntament de Cerdanyola del Vallès

Vocal F Joan Amat, alcalde de l'Ajuntament de Sant Sadurn d'Anoia

Vocal G Josep Mayoral, alcalde de l'Ajuntament de Granollers

Vocal H José Conde, regidor de l'Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat

Vocal I M. Rosa Ball, regidora de l'Ajuntament de Lleida

Vocal J Joan Antoni Baron, alcalde de l'Ajuntament de Mataró

Vocal K Josep Monràs, alcalde de l'Ajuntament de Mollet del Vallès

Vocal L César Arrizabalaga, alcalde de l'Ajuntament de Montcada i Reixac

Vocal M Lluís Sacrest, alcalde de l'Ajuntament d'Olot

Vocal N Mercè Pla, alcaldessa de l'Ajuntament de Palau-solità i Plegamans

Vocal O Àurea Bonilla, regidora de l'Ajuntament del Papiol

Vocal P Xavier Amor, alcalde de l'Ajuntament de Pineda de Mar

Vocal Q Núria Parlón, regidora de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet

Vocal R Núria Colomé, alcaldessa de l'Ajuntament de Sentmenat

Vocal S Josep Tarin, alcalde de l'Ajuntament de Talamanca

Vocal T Mònica Oliva, consellera del Consell Comarcal de l'Anoia

Vocal U Jordi Labòria, diputat de la Diputació de Barcelona

Vocal V Pere Trias, diputat de la Diputació de Girona

Vocal X Clemente Murillo, vicepresident 3r de la Mancomunitat de Municipis AMB

■ A la 27a Assemblea General, celebrada a Viladecans el 18 de juny de 2009, no hi va haver canvis.

28a Assemblea General Lleida, 17/06/10

President Teo Romero, alcalde de l'Ajuntament de Santa Margarida de Montbui

Vicepresident Jordi Moltó, alcalde de l'Ajuntament de Sallent

Secretari Víctor Puntas, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Molins de Rei

Tresorera Lourdes Carreras, regidora de l'Ajuntament de Castelldefels

Vocal A Josep Pera, regidor de l'Ajuntament de Badalona

Vocal B Carles Martí, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona

Vocal C Juli Gendrau, alcalde de l'Ajuntament de Berga

Vocal D Xavier Rubio, regidor de l'Ajuntament de Manresa

Vocal E Francisco Manuel Lorenzo, tinent d'alcalde de l'Ajuntament del Prat de Llobregat

Vocal F Joan Amat, alcalde de l'Ajuntament de Sant Sadurní d'Anoia

Vocal G Josep Mayoral, alcalde de l'Ajuntament de Granollers

Vocal H José Conde, regidor de l'Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat

Vocal I M. Rosa Ball, regidora de l'Ajuntament de Lleida

Vocal J Joan Antoni Baron, alcalde de l'Ajuntament de Mataró

Vocal K Josep Monràs, alcalde de l'Ajuntament de Mollet del Vallès

Vocal L César Arrizabalaga, alcalde de l'Ajuntament de Montcada i Reixac

Vocal M Lluís Sacrest, alcalde de l'Ajuntament d'Olot

Vocal N Mercè Pla, alcaldessa de l'Ajuntament de Palau-solità i Plegamans

Vocal O Àurea Bonilla, regidora de l'Ajuntament del Papiol

Vocal P Xavier Amor, alcalde de l'Ajuntament de Pineda de Mar

Vocal Q Núria Parlón, regidora de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet

Vocal R Núria Colomé, alcaldessa de l'Ajuntament de Sentmenat

Vocal S Josep Tarin, alcalde de l'Ajuntament de Talamanca

Vocal T Mònica Oliva, consellera del Consell Comarcal de l'Anoia

Vocal U Jordi Labòria, diputat de la Diputació de Barcelona

Vocal V Pere Trias, diputat de la Diputació de Girona

Vocal X Clemente Murillo vicepresident 3r de la Mancomunitat de Municipis AMB

■ A la 29a Assemblea General, celebrada a Mollet del Vallès el 9 d'abril de 2011, no hi va haver canvis.

Institucions que han signat convenis amb el Fons Català (període de conveni)

Es mostren entre parèntesis els períodes de relació que el Fons Català ha establert amb els socis amb qui ha firmat convenis.

La tipologia d'aquests convenis és diferent (anual, bianual, prorrogable, etc.) en funció dels acords establerts amb cada institució.

Ajuntaments socis

Alpens (2010-2012)
L'Ametlla del Vallès (2011)
L'Arboç (2010-2012)
Badalona (1999-2011)
Banyeres del Penedès (2010-2012)
Barcelona (2006-2011)
Cabrera de Mar (2010-2012)
Cadaqués (2010-2012)
Caldes de Malavella (2010-2012)
Castellbisbal (2008-2012)
Castellcir (2010-2012)
Castelldefels (2010-2012)
Castellterçol (2010-2012)
Cercs (2010-2012)
Cerdanyola del Vallès (2003-2010)
Esparreguera (2004-2008)
Figueres (2009)
Les Franqueses del Vallès (2010-2012)
La Garriga (2008-2011)
Granollers (2005)
L'Hospitalet de Llobregat (2003-2011)
Igualada (2001-2009)
La Jonquera (2010-2012)
Manlleu (2010-2012)
Mataró (2001-2011)

Moià (2010-2012)
El Molar (2010-2012)
Molins de Rei (2002-2012)
Mollet del Vallès (2006-2012)
Montcada i Reixac (2002-2012)
Montornès del Vallès (2010-2012)
Mont-ras (2010-2012)
Orís (2010-2012)
Parets del Vallès (2011)
Premià de Mar (2009-2010)
Quart (2010-2012)
Ripollet (2010-2014)
Roquetes (2010-2012)
Roses (2010-2012)
Sabadell (2011-2015)
Sallent (2010-2012)
Sant Boi de Llobregat (2007-2010)
Sant Cugat del Vallès (2005-2010)
Sant Just Desvern (2007-2010)
Sant Sadurní d'Ànoia (2003-2011)
Santa Coloma de Gramenet (1998-2012)
Santa Margarida de Montbui (2010-2012)
Tortosa (2005-2008)
Vic (2008-2011)
Viladecans (2010-2012)
Vilanova i la Geltrú (2010-2012)

Altres institucions

Consell Comarcal de l'Alt Penedès (2010-2012)
Consell Comarcal d'Osona (2008)
Consell Comarcal del Vallès Occidental (2007-2008)
Diputació de Barcelona (2005-2010)
Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (1996-2012)
Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD) (2005-2010)

Agermanaments de poblacions catalanes amb municipis del Sud (any d'inici)

ÀFRICA

Camerun

Esparreguera - Bot Makak (2007)

Etiòpia

Cerdanyola del Vallès - Wukro (2010)

Marroc

Cerdanyola del Vallès - Ait Ourir (2009)

Terrassa - Tetuan (2002)

Mauritània

Martorell - Dieuk (2009)

Sàhara Occidental

Arbúcies - Hagunia (1994)

Avià - Tifariti (1995)

Badalona - Agüeinit (1994)

Badia del Vallès - Boudjour (1996)

Gavà - Gleibat el Fula (1997)

Girona - Farsia (1997)

Igualada - Mahbes (1997)

La Llagosta - Daira de Daora (2000)

El Masnou - Amgala (2004)

Molins de Rei - Daira d'Emhereiz (2006)

Palafugell - Daira de Bucraa (2003)

Reus - Amgala (2000)

Rubí - Guelta (1994)

Sabadell - Argub (1989)

Sant Celoni - Mahbes (1997)

Sant Cugat del Vallès - Argub (2000)

Sant Feliu de Llobregat - Daora (1987)

Santa Coloma de Gramenet - Edchera (1988)

Senegal

Arbúcies - Comunitat rural Kandia (2001)

Manresa - Bambylor (1997)

Tunísia

Barcelona - Tunis (1963)

ÀSIA

Iran

Barcelona - Isfahan (2000)

Síria

Tortosa - Tartous (2006)

AMÈRICA DEL NORD

Mèxic

Barcelona - Monterrey (1972)

La Garriga - Municipio Autónoma del Trabajo (2008)

CENTREAMÈRICA

El Salvador

Banyoles - Segundo Montes (1999)

Corbera de Llobregat - Acudesbal Bajo Lempa (2010)

Fornells de la Selva - Torola (2005)

Igualada - Nueva Esperanza (1993)

Montcada i Reixac - Nahulingo (2001)

Palafugell - Tecoluca (2008)

Sant Feliu de Guíxols - Nueva Trinidad (1998)

Terrassa - Tecoluca (2004)

Guatemala

Sarrià de Ter - Aguacatan (2001)

Valls - Chahal (2001)

Nicaragua

L'Ametlla del Vallès - Santo Tomás del Norte (2005)

Arbúcies - Palacagüina (1986)

Badalona - San Carlos de Río San Juan (1988)

Badalona - Chichigalpa (2000)

Banyoles - Condega (1995)

Castelló d'Empúries - Telica (1998)

Cornellà de Llobregat - Jinotega (1986)

Girona - Bluefields (1987)

L'Hospitalet de Llobregat - Managua (1985)

La Fatarella - Puerto Cabezas (1987)

Llagostera - San Nicolás de Oriente (2000)

Manlleu - San Bartolo de Quilalí (1997)

Malgrat de Mar - Cárdenas (1999)

Martorelles - San Pedro del Norte (2006)

El Masnou - San Ramón (2005)

Molins de Rei - Chinandega (1985)

Mollet del Vallès - San Juan de Cinco Pinos (1989)

Montcada i Reixac - La Paz Centro (1986)

Montornès del Vallès - Villanueva (2002)

Palafolls - San Isidro (2004)

Parets del Vallès - San Francisco del Norte (2000)

Porqueres - Segundo Montes (1995)

El Prat de Llobregat - Kukra Hill (1989)

Quart - Kukra Hill (2000)

Rubí - Ocotal (1985)

Sabadell - Matagalpa (1989)

Salt - Quilalí (1990)

Sant Boi de Llobregat - Sant Miguelito (1995)

Sant Feliu de Llobregat - Estelí (1984)

Sant Fost de Campsentelles - Somotillo (1999)

Sant Just Desvern - Camoapa (1991)

Sant Pere de Ribes - Puerto Cabezas (1987)

Santa Coloma de Gramenet - Jalapa (1985)

Santa Maria de Corcó - San Juan de Limay (1995)

La Seu d'Urgell - Santa Rosa del Peñón (2006)

Terrassa - Granada (1989)

Tordera - Santa Rosa (1999)

Torroella de Montgrí - San Juan del Sur (1988)

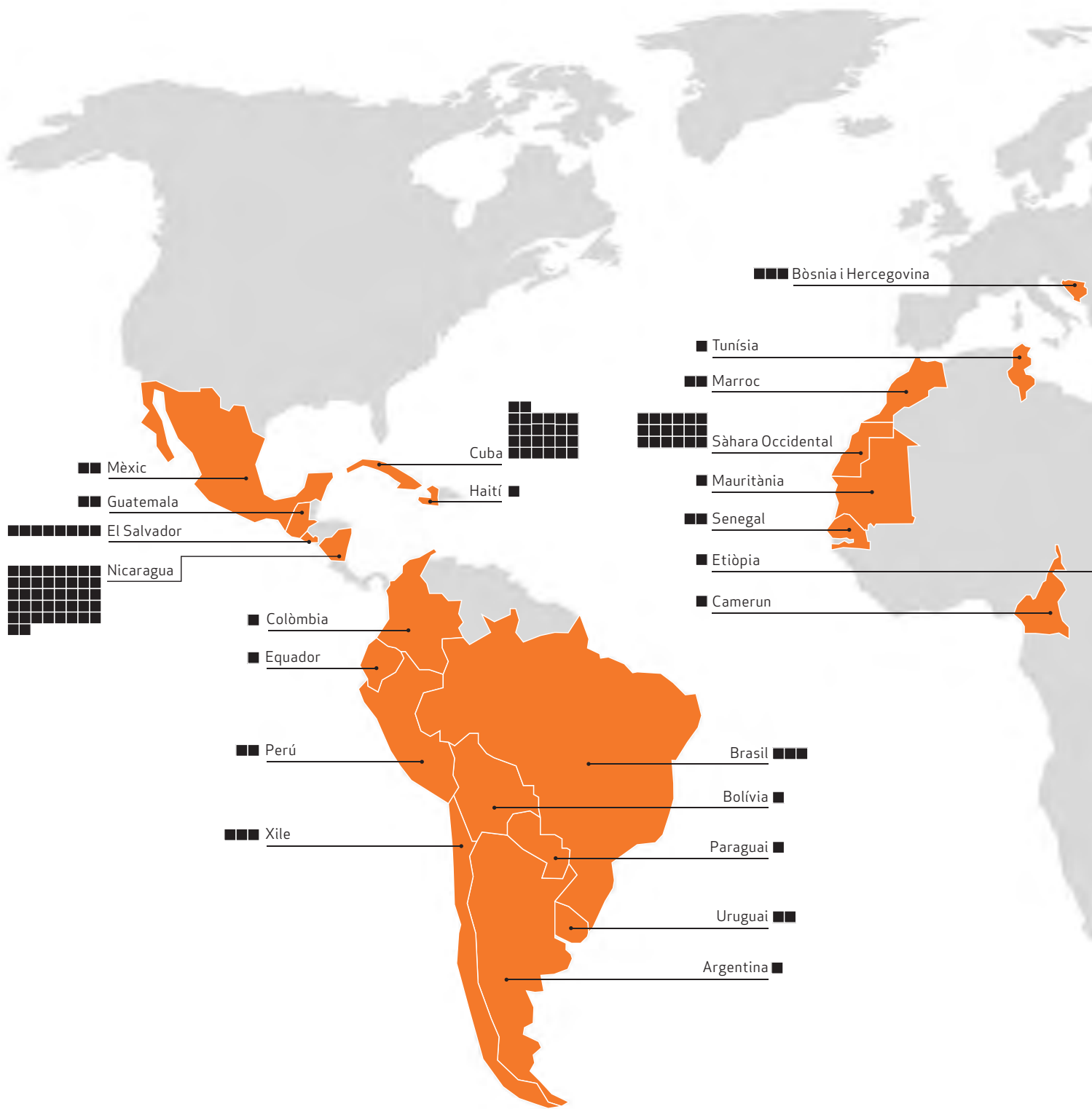
Vic - Somoto (1999)

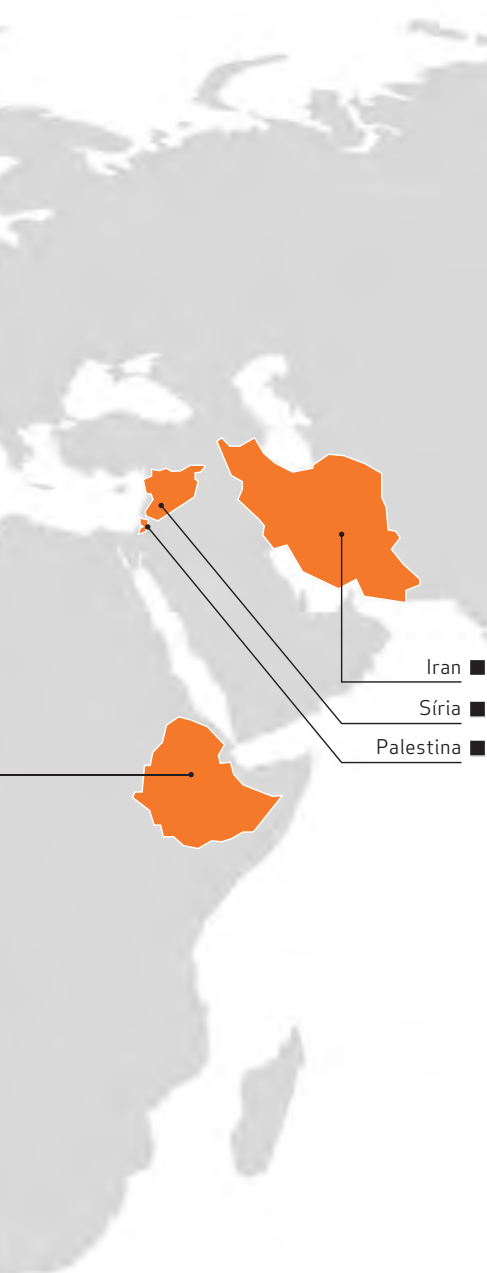
Vilafranca del Penedès - León* (1989)

Vilafranca del Penedès - Puerto Cabezas - Bilwi (1990)

Districte Nou Barris - Barrio Boris Vega (1992)

■ → nombre d'agermanaments per país

EL CARIB

Cuba

- Badalona – San Miguel del Padrón (1992)
- Badalona – Holguín (2001)
- Barberà del Vallès – Plaza de la Revolución (1996)
- Barcelona – l'Havana (1993)
- Cambrils – Marianao (2005)
- Castelldefels – La Havana Vieja (1993)
- Cornellà de Llobregat – Mariel (2001)
- Cunit – Centro Habana (1998)
- Girona – Nueva Gerona (2000)
- L'Hospitalet de Llobregat – Centro Habana (2002)
- Olèrdola – Sibanicu (1999)
- El Prat de Llobregat – Gibara (1997)
- Reus – Boyeros (2000)
- Rubí – Boyeros (1997)
- Sant Boi de Llobregat – Marianao (1993)
- Sant Esteve Sesrovires – Centro Habana (1998)
- Sant Quirze del Vallès – Antilla (1998)
- Sant Vicenç dels Horts – Banes (1994)
- Santa Coloma de Gramenet – Habana del Este (1998)
- Vilanova i la Geltrú – Matanzas (1999)
- Districte Les Corts – Playa (1999)
- Districte Horta-Guinardó – Boyeros (1995)
- Districte Nou Barris – Cerro (1994)
- Districte Sant Martí – La Habana del Este (2000)
- Districte Sants-Montjuïc – Marianao (1997)
- Districte Sarrià-Sant Gervasi – Plaza de la Revolución (1997)

Haití

- Cambrils – Miragoane (2003)

EUROPA

Bòsnia i Hercegovina

- L'Hospitalet de Llobregat – Tuzla (1991)
- Igalada – Travnik (1996)
- Reus – Madzici (1995)

PRÒXIM ORIENT

Palestina

- Barcelona – Gaza (1998)

SUDAMÈRICA

Argentina

- Reus – Bahía Blanca (1994)

Bolívia

- Vilanova del Camí – Anzaldo (1995)

Brasil

- Badalona – Santo André-Sao Paulo (2002)
- Barcelona – Sao Paulo (1985)
- Barcelona – Rio de Janeiro (1969)

Colòmbia

- Lleida – Lérida (1995)

Equador

- Avià – Charcay (2002)

Paraguai

- Badalona – Fernando de la Mora (1992)

Perú

- Santa Coloma de Gramenet – Villa El Salvador (1985)
- Sant Adrià de Besòs – Ancó* (2009)

Uruguai

- Badalona – Montevideo (2004)
- Barcelona – Montevideo (1985)

Xile

- Badalona – Peñalolén (2007)
- Barcelona – Valparaíso (2001)
- Rubí – Pudahuel-Santiago Poniente (1998)

* El vincle entre els municipis no és en forma d'agermanament sinó de partenariat Nord-Sud.

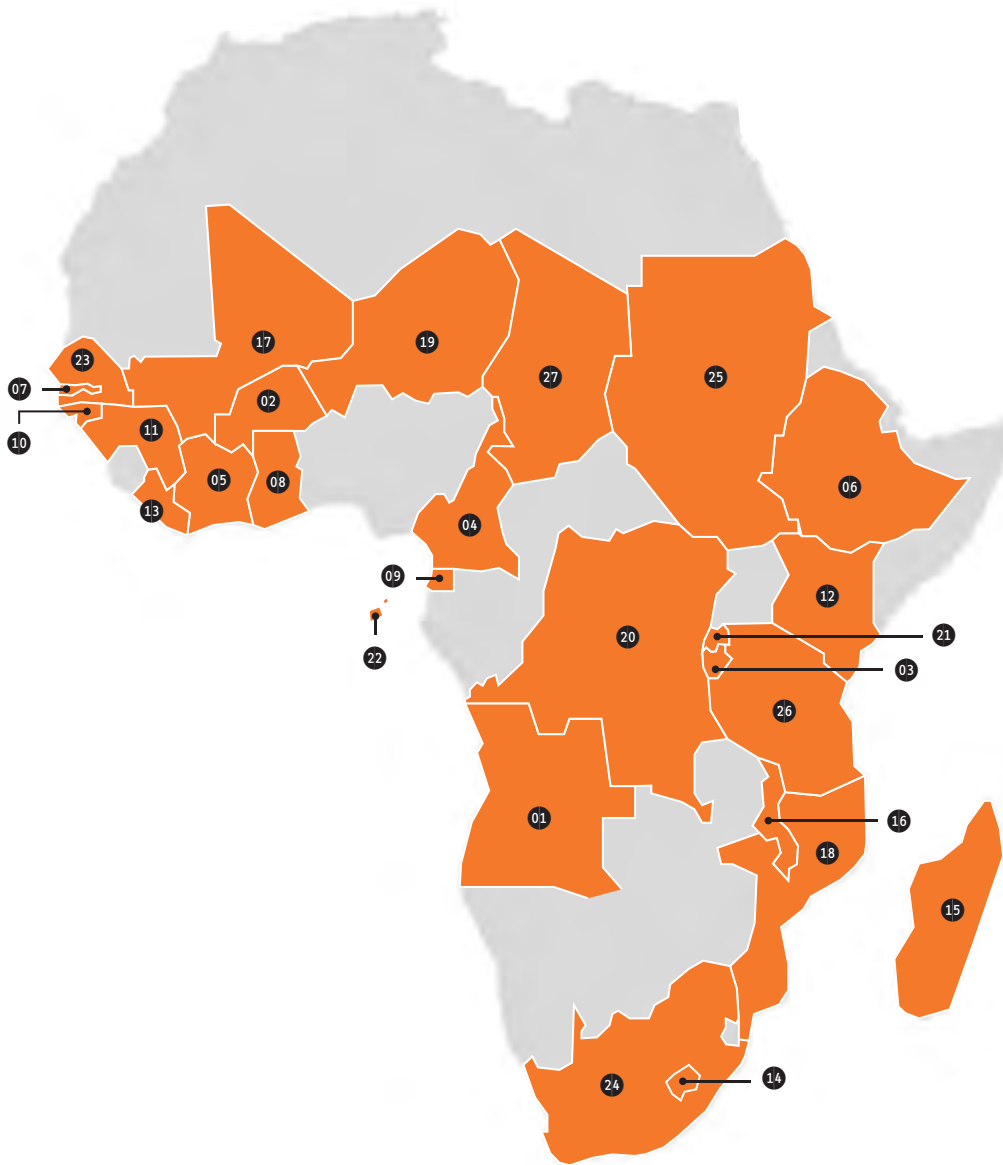
Font: elaboració pròpia.

Projectes finançats des de la creació del Fons Català (nombre de projectes i import total)

▬ → nombre de projectes per país
▬ → quantitat de recursos per país

ÀFRICA

01 Angola ▬ 6 projectes ▬ 302.081,37 €	12 Kenia ▬ 4 projectes ▬ 78.487,53 €
02 Burkina Faso ▬ 26 projectes ▬ 582.199,63 €	13 Libèria ▬ 1 projecte ▬ 30.000,00 €
03 Burundi ▬ 1 projecte ▬ 33.603,81 €	14 Lesotho ▬ 1 projecte ▬ 12.020,24 €
04 Camerun ▬ 33 projectes ▬ 589.366,84 €	15 Madagascar ▬ 3 projectes ▬ 40.079,39 €
05 Costa d'Ivori ▬ 8 projectes ▬ 127.604,68 €	16 Malawi ▬ 2 projectes ▬ 62.150,70 €
06 Etiòpia ▬ 15 projectes ▬ 256.924,45 €	17 Mali ▬ 7 projectes ▬ 99.852,53 €
07 Gàmbia ▬ 23 projectes ▬ 770.379,43 €	18 Moçambic ▬ 13 projectes ▬ 511.817,21 €
08 Ghana ▬ 5 projectes ▬ 71.421,44 €	19 Níger ▬ 4 projectes ▬ 32.225,42 €
09 Guinea Equatorial ▬ 29 projectes ▬ 526.015,09 €	20 Rep. Dem. del Congo ▬ 10 projectes ▬ 156.230,68 €
10 Guinea Bissau ▬ 1 projecte ▬ 41.970,41 €	21 Ruanda ▬ 10 projectes ▬ 154.785,66 €
11 Guinea-Conakry ▬ 2 projectes ▬ 74.909,10 €	22 Sao Tomé i Príncipe ▬ 1 projecte ▬ 20.133,91 €

23 Senegal
 84 projectes
 4.340.633,71 €

24 Sudàfrica
 1 projecte
 25.000,00 €

25 Sudan
 5 projectes
 210.649,66 €

26 Tanzània
 6 projectes
 229.584,13 €

27 Txad
 9 projectes
 252.014,71 €

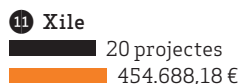
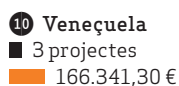
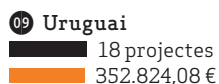
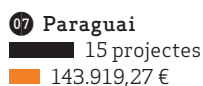
Diversos:
Zaire-Ruanda-Burundi
 1 projecte
 110.889,65 €

Diversos
 1 projecte
 24.040,48 €

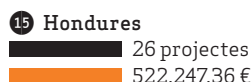
AMÈRICA DEL NORD

AMÈRICA DEL SUD

CENTREAMÈRICA

CARIB

ÀSIA

01 Afganistan

■ 9 projectes

■ 314.277,77 €

02 Bangla Desh

■ 1 projecte

■ 61.399,23 €

03 Filipines

■ 4 projectes

■ 111.891,57 €

04 Índia

■ 37 projectes

■ 1.135.286,88 €

05 Iraq

■ 7 projectes

■ 359.625,70 €

06 Myanmar

■ 2 projectes

■ 110.104,55 €

07 Nepal

■ 3 projectes

■ 45.867,55 €

08 Pakistan

■ 7 projectes

■ 374.722,73 €

09 Sri Lanka

■ 2 projectes

■ 550.000,00 €

10 Timor Oriental

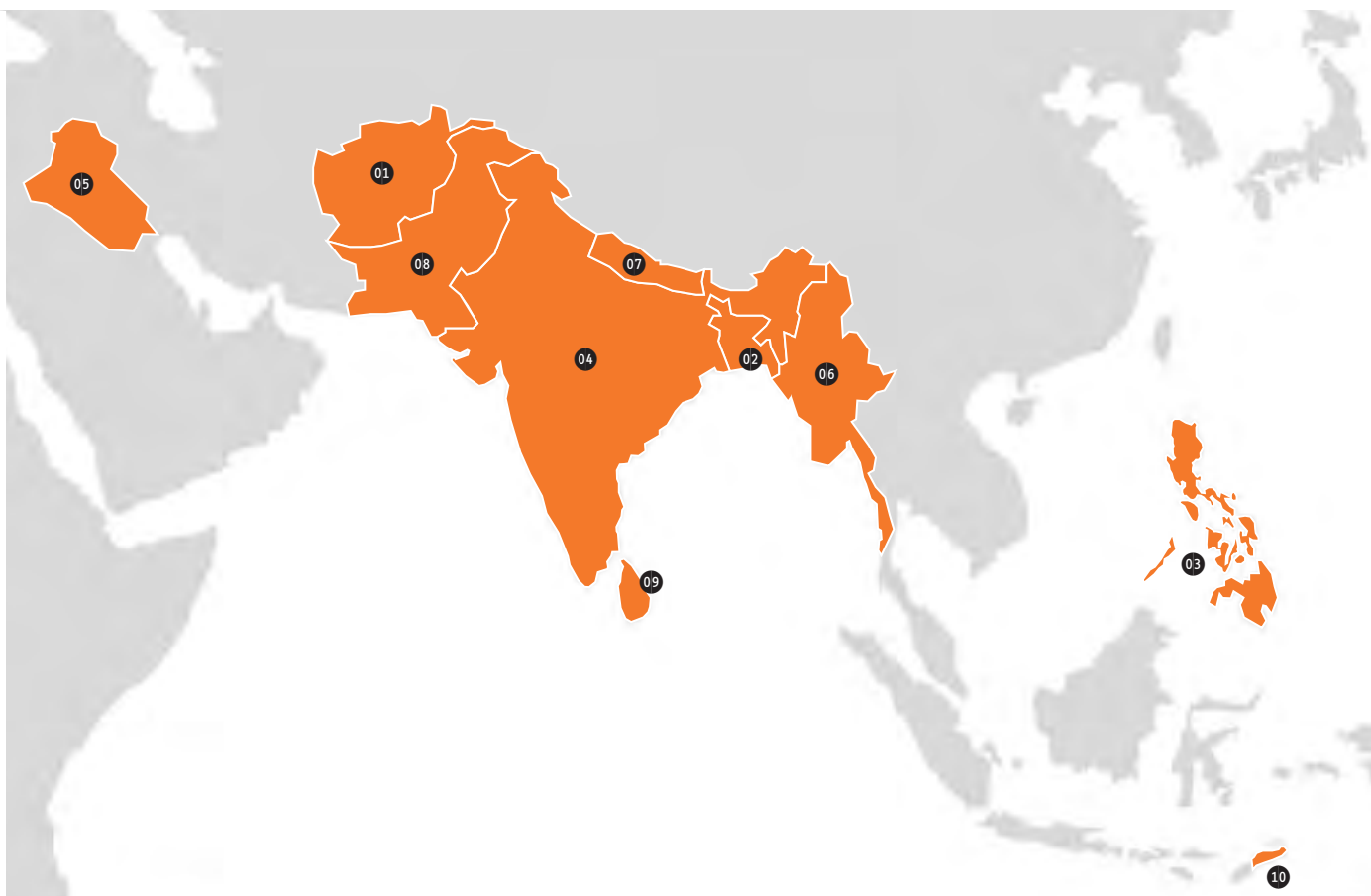
■ 1 projecte

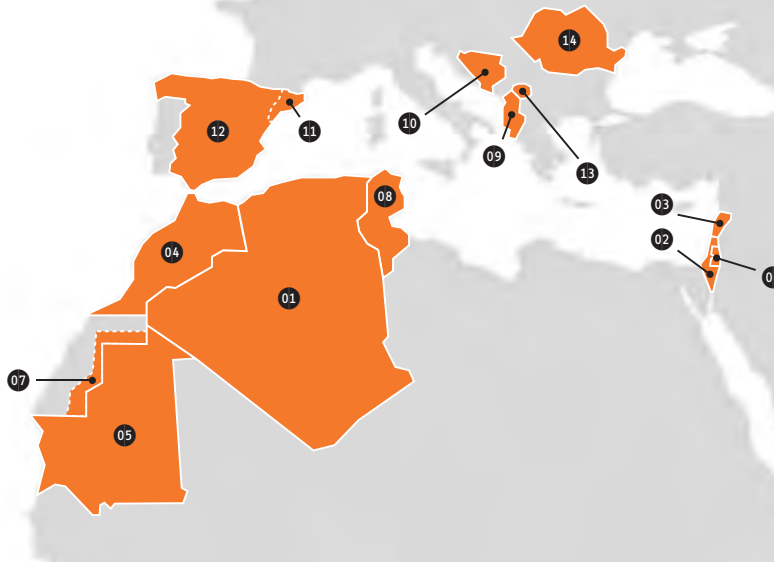
■ 6.000,00 €

● Diversos: Sud-est asiàtic

■ 1 projecte

■ 125.842,22 €

ÀREA MEDITERRÀNIA

01 Algèria
 ■ 7 projectes
 ■ 125.007,06 €

02 Israel
 ■ 1 projecte
 ■ 35.000,00 €

03 Líban
 ■ 8 projectes
 ■ 250.214,02 €

04 Marroc
 ■ 94 projectes
 ■ 3.253.349,68 €

05 Mauritània
 ■ 13 projectes
 ■ 428.980,45 €

06 Palestina
 ■ 26 projectes
 ■ 1.029.564,21 €

07 Poble sahrauí
 ■ 54 projectes
 ■ 2.893.831,03 €

08 Tunísia
 ■ 3 projectes
 ■ 94.040,49 €

● Diversos: Israel/Palestina
 ■ 3 projectes
 ■ 44.791,09 €

EUROPA

09 Albània
 ■ 4 projectes
 ■ 95.800,85 €

10 Bòsnia i Hercegovina
 ■ 18 projectes
 ■ 416.672,74 €

11 Catalunya
 ■ 346 projectes
 ■ 4.415.789,37 €

12 Estat espanyol
 ■ 3 projectes
 ■ 47.015,17 €

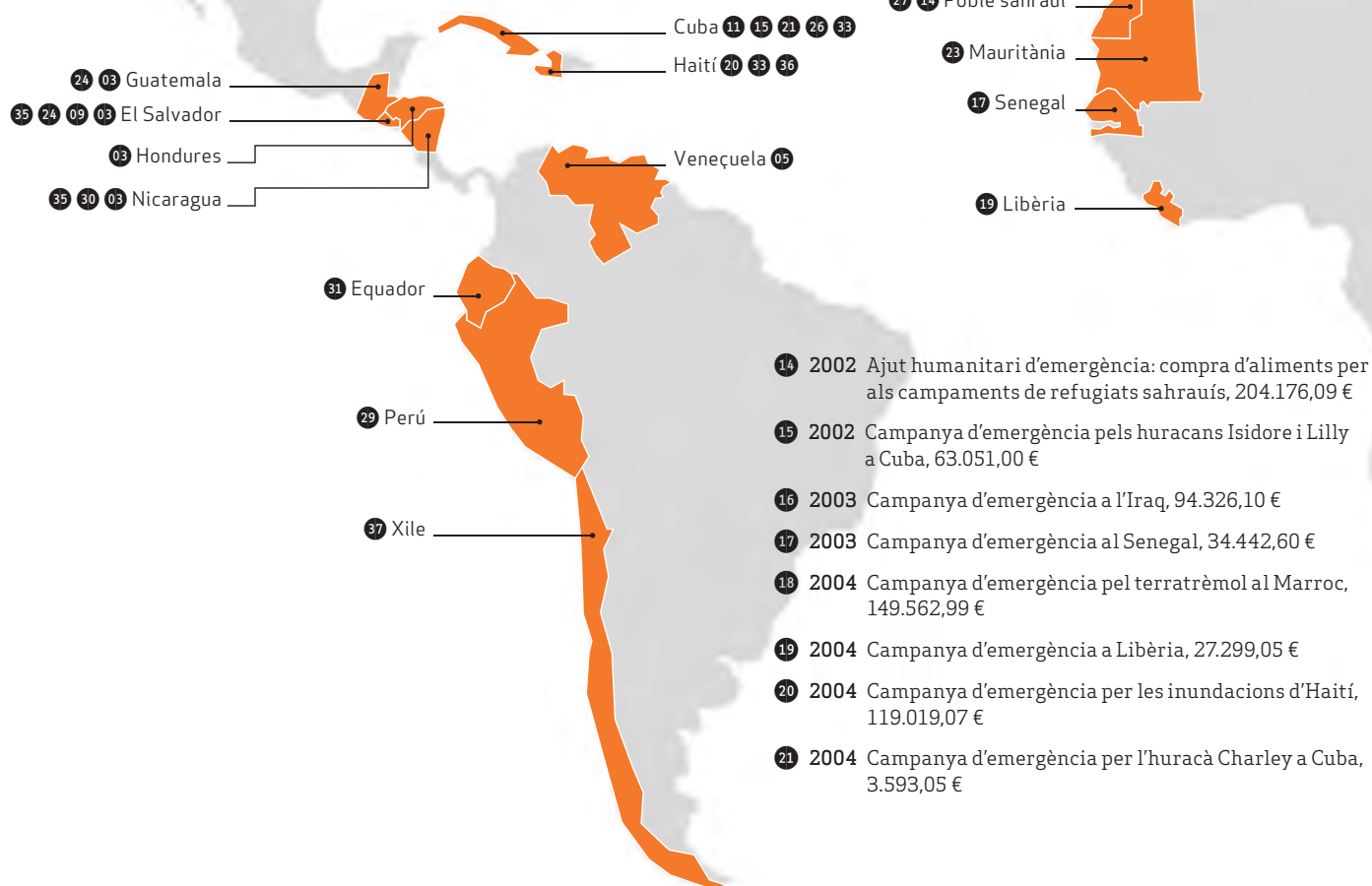
13 Kosovo
 ■ 8 projectes
 ■ 361.162,06 €

14 Romania
 ■ 2 projectes
 ■ 25.350,00 €

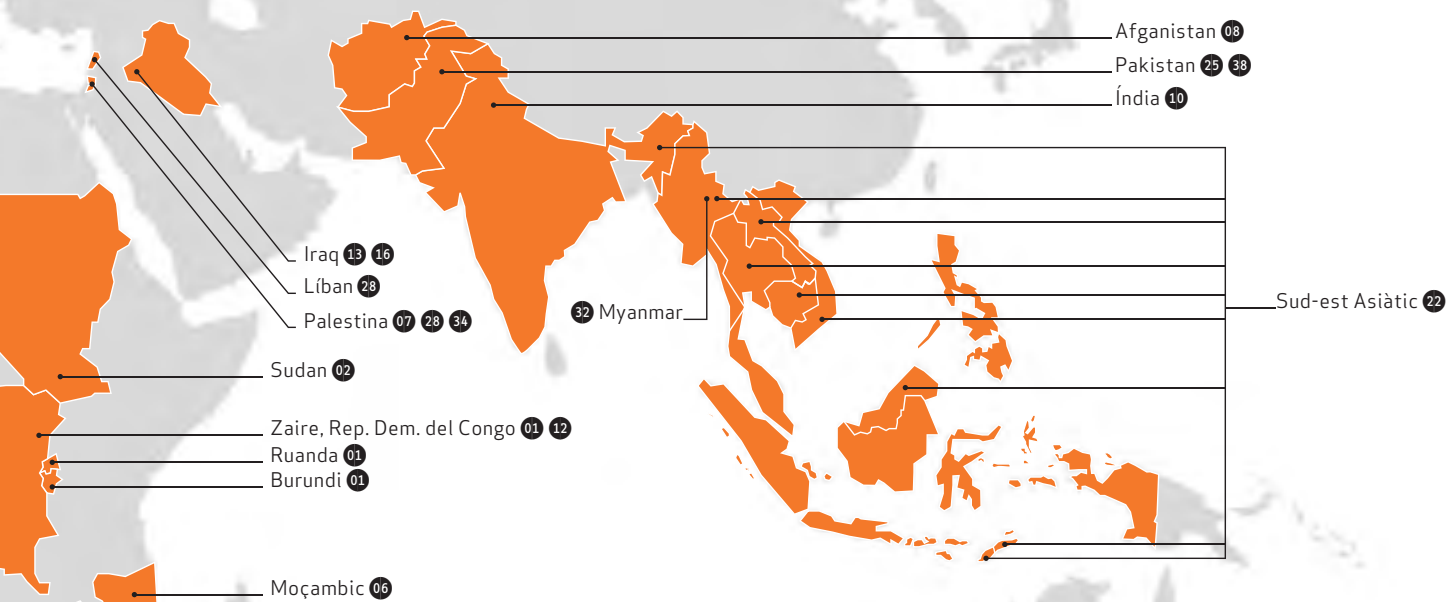
● Diversos: Bòsnia-Kosovo-Sèrbia
 ■ 1 projecte
 ■ 75.000,00 €

Campanyes d'emergència gestionades pel Fons Català

- 01 1996 Campanya per la pau als Grans Llacs, 134.109,78 €
- 02 1997 Ajut humanitari per al sud del Sudan, 135.369,12 €
- 03 1998 Campanya d'emergència per l'huracà Mitch a Centreamèrica, 1.202.058,78 €
- 04 1999 Campanya per Kosovo, 419.721,22 €
- 05 2000 Campanya d'emergència a Veneçuela, 156.553,16 €
- 06 2000 Campanya d'emergència a Moçambic, 289.010,93 €
- 07 2000 Campanya d'emergència a Palestina, 151.306,19 €
- 08 2000 Campanya d'emergència a l'Afganistan, 281.641,66 €
- 09 2000 Campanya d'emergència «Centreamèrica altre cop», 254.249,14 €
- 10 2000 Campanya d'emergència a l'Índia, 100.719,39 €
- 11 2001 Campanya d'emergència a Cuba, 6.010,12 €
- 12 2002 Ajut humanitari d'emergència per l'erupció del volcà Ntiragongo a la Rep. Dem. del Congo, 12.020,24 €
- 13 2002 Ajut humanitari per al Kurdistan iraquí, 66.632,33 €

- 22 2004 Campaña d'emergència pel sisme i el tsunami del Sud-est asiàtic, 967.798,63 €
- 23 2005 Ajut humanitari per al Sahel, 34.230,60 €
- 24 2005 Campaña d'emergència per la tempesta tropical Stan a Centreamèrica, 213.304,23 €
- 25 2005 Campaña d'emergència pel terratrèmol a Pakistan, 118.117,85 €
- 26 2005 Campaña d'emergència per l'huracà Dennis a Cuba, 81.790,00 €
- 27 2006 Campaña d'emergència per les inundacions als campaments de refugiats sahraus, 201.201,22 €
- 28 2006 Campaña per la crisi al Pròxim Orient, 111.523,00 €
- 29 2007 Campaña d'emergència pel terratrèmol al Perú, 313.823,95 €

- 30 2007 Campaña d'emergència per l'huracà Fèlix a Nicaragua, 333.670,18 €
- 31 2008 Campaña d'emergència per les inundacions a l'Equador, 70.065,00 €
- 32 2008 Ajut humanitari pel cicló Nargis a Myanmar, 121.115,00 €
- 33 2008 Campaña d'emergència pels huracans a Haití i Cuba, 353.328,45 €
- 34 2009 Campaña d'emergència a Gaza, 193.247,52 €
- 35 2009 Campaña d'emergència per l'huracà Ida a Nicaragua i El Salvador, 174.051,73 €
- 36 2010 Campaña d'emergència pel terratrèmol a Haití, 704.997,57 €
- 37 2010 Campaña d'emergència pel terratrèmol a Xile, 98.431,52 €
- 38 2010 Campaña d'emergència per les inundacions a Pakistan, 186.010,24 €

Import total destinat a campanyes d'emergència del 1996 fins al 2010: 8.215.470,26 €

Les històries personals i col·lectives estan plenes de moments. Moments que s'encarreguen d'alimentar els records i la memòria. Moments que marquen etapes, processos i canvis que ens permeten evolucionar, madurar i encarar el futur amb força.

Aquesta és l'òptica des de la qual proposem recórrer la trajectòria del Fons Català. A partir dels punts d'inflexió, de les transformacions que la institució ha experimentat i que li han permès avançar en el camí de la cooperació al desenvolupament. Un camí de lluita per un món més solidari. Perquè, com deia el mestre Pau Casals, poden ser una amenaça més gran per al futur del món aquells que permeten el mal que no pas aquells que el cometem.

En conveni amb:

Ajuntament
de Barcelona

Ajuntament de L'Hospitalet

Diputació
Barcelona

